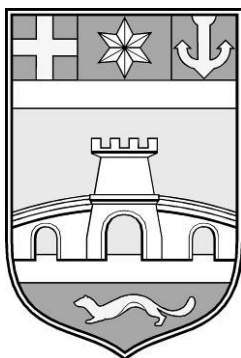

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU U
GOSPODARSTVU NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Hrvatska gospodarska komora
Županijska komora Osijek*
- *Upravni odjel za poljoprivredu i
gospodarstvo Osječko-baranjske županije*
- *Agencija za razvoj
Osječko-baranjske županije*

Osijek, prosinca 2011.

SADRŽAJ

UVOD	1
1. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2010. GODINI I I-IX 2011. GODINE	1
1.1. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2010. godini.....	1
1.2. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije za razdoblje I-IX 2011. godine.....	8
2. VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA ŽUPANIJE.....	12
2.1. Struktura izvoznih i uvoznih proizvoda u 2010. godini.....	14
2.2. Vanjskotrgovinska razmjena za razdoblje I-VI. 2011. godine.....	15
3. INSOLVENTNOST	19
4. STEČAJEVI.....	20
5. ZAPOSLENOST I PLAĆE.....	20
6. NEZAPOSLENOST	23
7. POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA	26
7.1. Biljna proizvodnja.....	27
7.2. Stočarska proizvodnja.....	29
8. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	31
8.1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	31
8.2. Mlinsko-pekarska industrija.....	31
8.3. Industrija šećera	31
8.4. Industrija ulja	32
8.5. Industrija stočne hrane	32
8.6. Ostala prerađivačka industrija.....	32
8.7. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2010. i I-IX.2011. godine.....	32
9. TEKSTILNA I KOŽARSKA INDUSTRIJA.....	35
10. PRERADA DRVA, PROIZVODI OD DRVA I PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA	37
11. PROIZVODNJA PAPIRA, PROIZVODA OD PAPIRA I TISKANJE	39
12. METALOPRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA I STROJOGRADNJA	41
13. KEMIJSKA INDUSTRIJA	47
14. INDUSTRIJA GRAĐEVINSKOG MATERIJALA	49
15. GRAĐEVINARSTVO	52
16. MALO GOSPODARSTVO	56
16.1. Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva.....	58
16.1.1. Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu.....	59
16.1.2. Projekt "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje".....	60
16.1.3. Projekt "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009.	61
16.2. Poticanje osnivanja i ciljevi razvoja poduzetničkih zona.....	62

17. PROMET	63
17.1. Cestovni promet.....	64
17.1.1. Cestovni teretni promet	65
17.1.2. Cestovni prijevoz putnika.....	65
17.1.3. Gradski i prigradski promet.....	66
17.2. Željeznički promet	66
17.3. Riječni promet.....	67
17.3.1. Luka Tranzit Osijek d.o.o.....	67
17.4. Zračni promet.....	67
18. TURIZAM	68
18.1. Smještajni kapaciteti.....	68
18.2. Prirodni resursi	69
19. TRGOVINA.....	72
19.1. Financijski pokazatelji poslovanja	73
19.2. Imovina, kapital i obveze	74
19.3. Distributivna trgovina.....	74
19.4. Izvoz-uvoz.....	75
ZAKLJUČAK	75
PRILOG - TABLICE	79

INFORMACIJA O STANJU U GOSPODARSTVU NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

U pripremi Informacije o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije korišteni su službeni podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske; Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područne službe Osijek; Financijske agencije i drugih službenih institucija, kao i materijali prikupljeni od strane stručnih službi koje su pripremale navedenu Informaciju.

Prvi dio Informacije o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije prikazuje rezultate poslovanja cjelokupnog gospodarstva Osječko-baranjske županije (nastavno: Županija), kao što su financijski rezultati poslovanja prema statističkim izvještajima koji se predaju Financijskoj agenciji, vanjskotrgovinska razmjena, stanje insolventnosti pravnih osoba, stečajevi, te pokazatelji zaposlenosti i nezaposlenosti na području Županije.

Kako Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku više ne raspolaže podacima o industrijskoj proizvodnji na razini nižoj od državne, odnosno podaci se više ne obrađuju na razini Županije već samo na razini Republike Hrvatske, od 2009. godine nismo u mogućnosti dati pregled podataka o fizičkom obujmu industrijske proizvodnje na razni Županije. Primjenom nove Nacionalne klasifikacije djelatnosti, Odsjek za statistiku ne raspolaže metodologijom, i ponderskim sustavom za bilo kakvu obradu podataka, a niti se u Državnom zavodu za statistiku industrijska proizvodnja ne obrađuje na nižoj razini od državne.

U drugom dijelu Informacije o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije sadržan je pregled stanja u pojedinim djelatnostima gospodarstva zastupljenim u Županiji, kako slijedi: poljoprivreda i prehrambena industrija, tekstilna i kožarska industrija, prerada drva, proizvodi od drva i proizvodnja namještaja, proizvodnja papira, proizvoda od papira i tiskanje, metaloprerađivačka industrija i strojogradnja, kemijska industrija, industrija građevinskog materijala, građevinarstvo, te podatke vezane uz malo gospodarstvo, promet, turizam i trgovinu.

Informacija o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije popraćena je i nizom tablica i grafikona na osnovi kojih se mogu donositi pravovaljani zaključci i eventualna predviđanja za slijedeće razdoblje.

1. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2010. GODINI I I-IX. 2011. GODINE

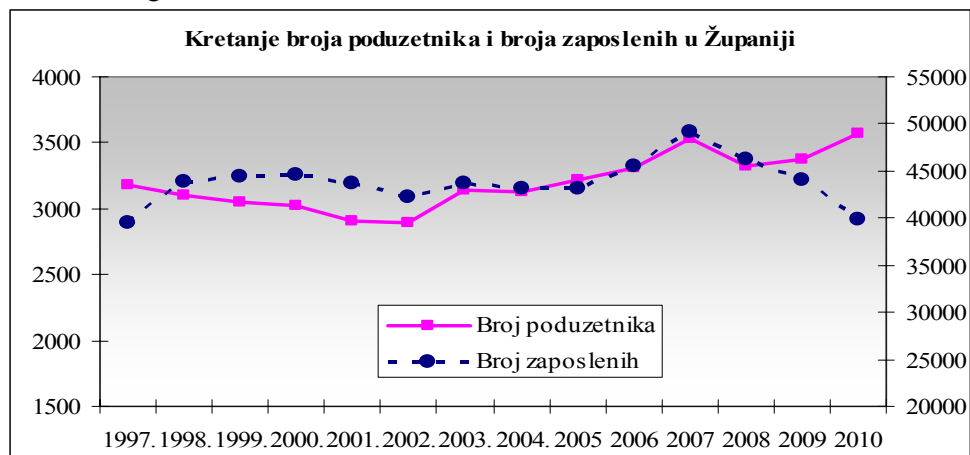
1.1. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2010. godini

Financijskoj agenciji godišnje financijske izvještaje o poslovanju poduzetnika za razdoblje I-XII. 2010. godine na području Županije do kraja lipnja 2010. godine predalo je 3.567 pravnih subjekata s 39.788 zaposlenih. Od ukupnog broja poduzetnika 23 su bili veliki, 73 srednje veliki i 3.471 mali poduzetnici.

Prema djelatnostima (Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007.-NKD 2007) najveći broj poduzetnika, njih 1.179 bilo je iz djelatnosti trgovine, u prerađivačkoj industriji 485 poduzetnika, stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima 451 poduzetnik, građevinarstvu 412, poljoprivredi 189, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane 167, prijevozu i skladištenju 140, ostalim uslužnim djelatnostima 110, informacijama i komunikacijama 104 (tablica 3).

Grafikon 1. prikazuje kretanje broja "živih" poduzeća na području Županije za razdoblje od 1997. do 2010. godine, te broj zaposlenih u tim poduzećima (pod "živim" se podrazumijevaju poduzeća koja su predala godišnje financijske izvještaje o poslovanju).

Grafikon 1. Kretanje broja poduzetnika i broja zaposlenih u županiji za razdoblje od 1997. do 2010. godine

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2010. godini u Županiji bilo je registrirano 5.694 trgovačka društva, od kojih su 4.424 aktivna, što čini 3,8% u ukupnom broju trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj (tablica 1.).

Tablica 1. Struktura poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj i Županiji u prosincu 2010. godine

	Pravne osobe – ukupno		Trgovačka društva		Poduzeća i zadruge		Ustanove, tijela, udruge, fondovi i organizacije		Obrt i slobodna zanimanja
	Registrirane	Aktivne	Registrirana	Aktivna	Registrirani	Aktivni	Registrirani	Aktivni	
Republika Hrvatska	275.154	141.482	143.157	113.586	72.459	4.376	59.538	23.520	93.723
Županija	10.775	6.215	5.694	4.424	690	175	4.391	1.616	4.609
Udio Županije u RH u %	3,9	4,2	3,9	3,8	0,8	7,4	7,3	6,4	4,7

Izvor: Priopćenje broj 11.1.2/2 od 14. veljače 2011., Državni zavod za statistiku

U tablici 2. prikazani su financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu. Iz prikazanih podataka vidljivo je da su ukupni prihodi pali za 6,1% u odnosu na 2009. godinu, ukupni rashodi za 3%, dobit razdoblja za 25,1%, a broj zaposlenih za 9,9%. Istovremeno je gubitak bio veći za 43,7% u odnosu na 2009. godinu, a investicije u dugotrajnu imovinu za 0,3%. Broj poduzetnika bio je veći za 5,6%, a prosječne mjesečne neto plaće bile su manje za 0,4%.

Tablica 2. Pregled broja poduzetnika, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2010. godini

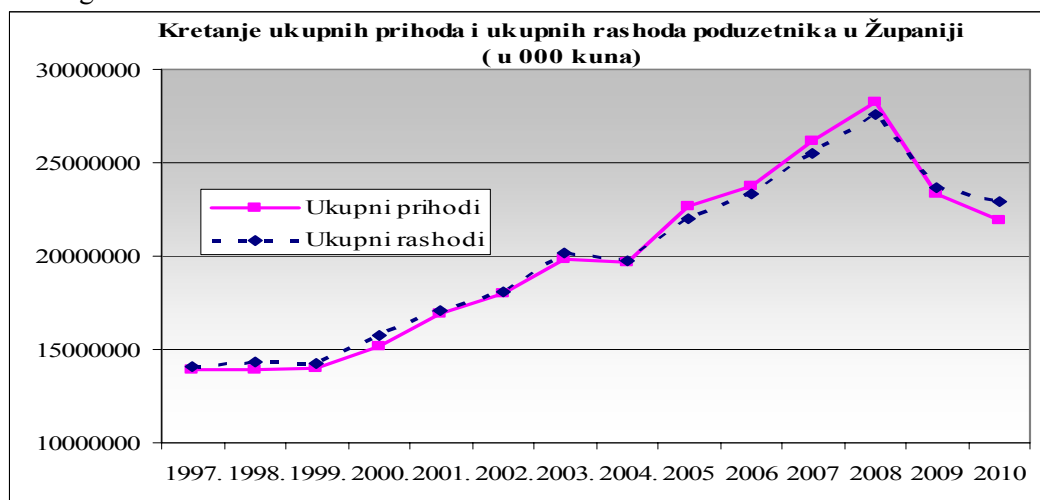
Elementi	financijski rezultati u milijunima kuna	
	2010.	Indeks 2010/2009.
Broj poduzetnika	3.567	105,6
Broj zaposlenih	39.778	90,1
Ukupni prihodi	21.933	93,9
Ukupni rashodi	22.909	97,0
Dobit razdoblja	565	74,9

Gubitak razdoblja	1.637	143,7
Konsolidirani financijski rezultat	-1.073	-
Investicije u dugotrajnu imovinu	1.651	100,3
Prosječne mjesečne neto plaće	3.744	99,6

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 2. prikazuje kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzetnika Županije za razdoblje od 1997. do 2010. godine.

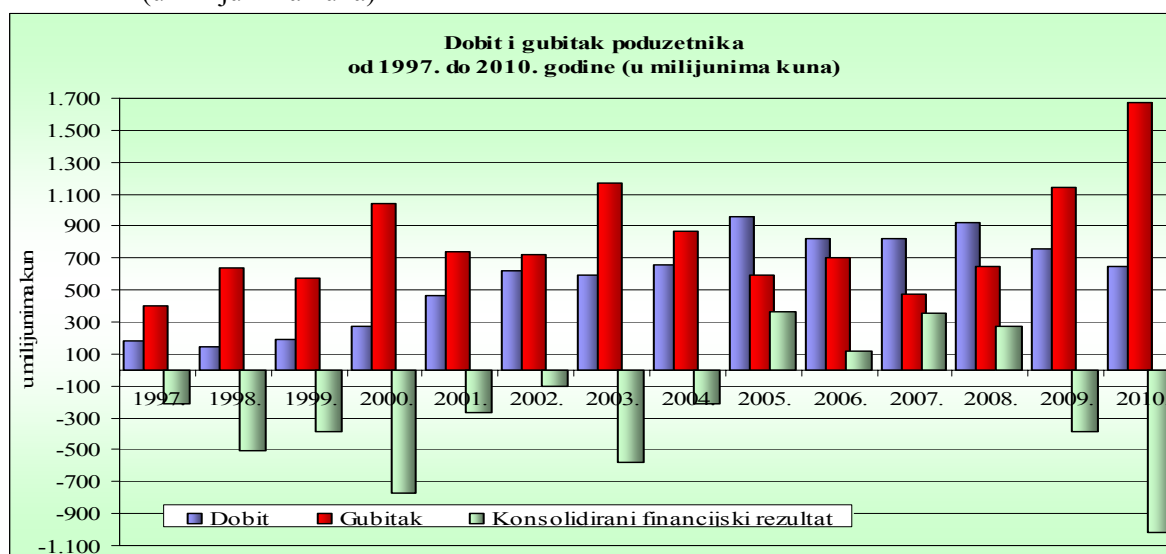
Grafikon 2. Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzetnika Županije u razdoblju od 1997. do 2010. godine

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 3. prikazuje kretanje ostvarene dobiti i gubitaka poduzetnika Županije za razdoblje od 1997. do 2010. godine. Vidljiv je trend rasta gubitka u posljednje tri godine, te pada dobiti. Najveća zabilježena dobit u promatranim godinama bila je 2005. godina, a gubitak 2010. godine, dok je najveća pozitivna razlika dobiti i gubitka bila u 2007. godini, a negativna u 2010. godinu.

Grafikon 3. Kretanje ostvarene dobiti i gubitka poduzetnika za razdoblje od 1997. do 2010. godine (u milijunima kuna)

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 3. prikazuje financijske rezultate poslovanja poduzetnika u 2010. godini s područja Županije prema djelatnostima. Najveći udio u ukupnim prihodima imala je trgovina 27,4% i prerađivačka industrija 27%, zatim poljoprivreda s 19,6% i građevinarstvo s 12,6%.

Najveći udio u ukupno ostvarenoj dobiti (565 milijuna kuna) u 2010. godini imale su trgovina s 20,2% i prerađivačka industrija s 19,2%. Poljoprivreda je ostvarila 18% ukupne dobiti, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti 11,9%, a građevinarstvo 11,8%. Gubitak je iznosio 1,6 milijardi kuna, od čega se 64,7% odnosilo na prerađivačku industriju, 10,2% građevinarstvo, 7,7% trgovinu, 7,3% poljoprivredu i ostalo.

Većina djelatnosti zastupljenih u Županiji tijekom 2010. godine ostvarila je negativan financijski konsolidirani rezultat: prerađivačka industrija 951 milijun kuna, građevinarstvo 100 milijuna kuna, prijevoz i skladištenje 41 milijun kuna, djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane 19 milijuna kuna, poljoprivreda 18 milijuna kuna, trgovina 13 i ostalo. Pozitivno su poslovale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti 37 milijuna kuna, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti 12 milijuna kuna i ostalo (tablica 3).

Tablica 3. Pregled broja poduzeća, prosječnog broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja u gospodarstvu Županije prema djelatnostima u 2010. godini

iznos ukupnog prihoda, dobiti, gubitka i konsolidiranog financijskog rezultata u milijunima kuna

Djelatnost	Broj poduzeća	Prosječan broj zaposlenih			Ukupni prihodi			Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja			Kons. fin. rezul.
		2010.	indeks '10/'09	Udio u %	2010.	indeks '10/'09	Udio u %	2010.	indeks '10/'09	Udio u %	2010.	indeks '10/'09	Udio u %	
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	189	4.588	115,2	11,5	4.305	151,5	19,6	102	84,5	18,0	119	209,9	7,3	-18
Rudarstvo i vađenje	3	112	92,6	0,3	34	98,8	0,2	1	-	0,1	0	3,0	0,0	0
Prerađivačka industrija	485	12.988	87,8	32,6	5.911	92,5	27,0	108	50,4	19,2	1.059	202,2	64,7	-951
Opskrba električnom energijom, plinom, parom	9	137	97,2	0,3	423	131,4	1,9	0	-	0,0	4	78,2	0,2	-4
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	44	1.560	74,2	3,9	537	114,0	2,4	33	579,9	5,8	8	18,7	0,5	24
Građevinarstvo	412	6.455	84,8	16,2	2.771	77,6	12,6	67	60,3	11,8	167	191,4	10,2	-100
Trgovina	1.179	6.692	85,1	16,8	6.008	78,6	27,4	114	67,2	20,2	127	69,4	7,7	-13
Prijevoz i skladištenje	140	1.394	98,1	3,5	517	92,4	2,4	11	98,1	1,9	52	90,9	3,2	-41
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	167	1.279	96,5	3,2	221	94,9	1,0	19	111,8	3,3	37	127,5	2,3	-19
Informacije i komunikacije	104	644	88,2	1,6	139	84,7	0,6	9	54,8	1,6	15	126,5	0,9	-6
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	26	103	89,6	0,3	39	74,4	0,2	2	88,2	0,3	1	39,6	0,0	1
Poslovanje nekretninama	56	159	92,4	0,4	67	114,4	0,3	7	499,8	1,3	9	48,4	0,5	-1
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	451	1.740	99,0	4,4	661	93,3	3,0	67	111,7	11,9	30	30,6	1,8	37
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	77	874	100,1	2,2	118	101,0	0,5	14	124,3	2,4	1	21,8	0,1	12
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	1	2	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0
Obrazovanje	48	165	92,2	0,4	19	79,1	0,1	1	47,9	0,1	1	241,5	0,1	-1
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	46	323	114,1	0,8	41	136,8	0,2	3	241,6	0,6	4	118,2	0,2	-1
Umjetnost, zabava i rekreacija	20	171	98,8	0,4	51	108,3	0,2	4	123,9	0,6	1	-	0,0	3
Ostale uslužne djelatnosti	110	402	83,6	1,0	71	78,8	0,3	6	58,4	1,0	2	27,8	0,1	3
Ukupno gospodarstvo Županije	3.567	39.788	90,2	100	21.933	93,9	100	565	74,9	100	1.637	143,7	100	-1.073

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 4. Pregled broja poduzeća, broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja u pojedinim djelatnostima prerađivačke industrije Županije u 2010. godini

iznos ukupnog prihoda, dobiti, gubitka i konsolidiranog financijskog rezultata u milijunima kuna

Šifra djel	Djelatnost	Broj poduz eća	Prosječan broj zaposlenih			Ukupni prihodi			Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja			Kons. fin. rez.
			2010.	indeks '10/'09	Udio u %	2010.	indeks '10/'09	Udio u %	2010.	indeks '10/'09	Udio u %	2010.	indeks '10/'09	Udio u %	
C	Prerađivačka industrija	485	14.787	12.988	32,6	5.911	92,5	27,0	108	50,4	19,2	1.059	202,2	64,7	-951
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	79	4.057	3.469	8,7	1.942	84,5	8,9	25	48,3	4,4	533	150,8	32,5	-508
11	Proizvodnja pića	16	492	481	1,2	231	96,9	1,1	3	92,9	0,6	9	337,1	0,5	-6
13	Proizvodnja tekstila	14	103	89	0,2	41	143,1	0,2	0	79,2	0,1	1	12x	0,1	-1
14	Proizvodnja odjeće	36	1.705	1.284	3,2	114	50,1	0,5	5	39,6	0,9	26	129,2	1,6	-21
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2	1	1	0,0	1	99,8	0,0	0	151,6	0,0	0	95,1	0,0	0
16	Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	53	1.167	1.048	2,6	277	100,0	1,3	6	95,1	1,0	59	269,5	3,6	-53
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	11	1.215	1.119	2,8	779	120,0	3,6	1	70,9	0,1	27	444,9	1,6	-26
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	31	200	169	0,4	40	88,5	0,2	2	109,0	0,3	4	81,0	0,2	-2
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	10	900	895	2,2	577	100,0	2,6	8	48,1	1,5	0	114,6	0,0	8
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	47	322	306	0,8	115	98,4	0,5	3	62,2	0,5	7	270,8	0,4	-4
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	22	779	817	2,1	730	82,1	3,3	30	32,1	5,3	35	231,9	2,1	-5
24	Proizvodnja metala	2	139	109	0,3	17	80,8	0,1	0	14,5	0,0	0	0,0	0,0	0
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	61	1.506	1.067	2,7	451	97,6	2,1	9	96,6	1,7	329	511,2	20,1	-319
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	14	149	144	0,4	43	86,6	0,2	4	90,1	0,7	0	5,5	0,0	4
27	Proizvodnja električne opreme	6	22	22	0,1	7	146,1	0,0	1	466,6	0,2	8	35x	0,5	-7
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.	26	876	867	2,2	328	110,6	1,5	11	124,5	1,9	9	50,5	0,6	1
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	4	120	90	0,2	9	38,1	0,0	0	2,4	0,0	4	111,1	0,3	-4
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	2	38	40	0,1	8	116,0	0,0	0	677,7	0,0	0	-	0,0	0
31	Proizvodnja namještaja	28	782	762	1,9	162	114,1	0,7	1	277,4	0,1	9	148,2	0,5	-8
32	Ostala prerađivačka industrija	10	197	182	0,5	38	102,4	0,2	0	297,9	0,1	0	52,5	0,0	0
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	11	17	27	0,1	3	94,7	0,0	0	33,8	0,0	0	50,8	0,0	0
	UKUPNO gospodarstvo Županije	3.567	39.788	90,2	100	21.933	93,9	100	565	74,9	100	1.637	143,7	100	-1.073

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tijekom 2010. godine poduzetnici Županije su u dugotrajnu imovinu investirali 1,65 milijardi kuna, kao i 2009. godine (tablica 5).

Najveća ulaganja, u 2010. godini, ostvarena su u poljoprivredi (479,60 milijuna kuna ili 29,1% ukupnih investicija svih trgovačkih društava Županije), zatim u poslovanju nekretninama (476,18 milijuna kuna ili 28,8%), građevinarstvu (224,21 milijuna kuna ili 13,6%), prerađivačkoj industriji (196,89 milijuna kuna ili 11,9%), trgovini (87,95 milijuna kuna ili 5,3%), opskrbi vodom, uklanjanju otpadnih voda i gospodarenju otpadom (87,40 milijuna kuna ili 5,3%) i drugo.

Tablica 5. Investicije u dugotrajnu imovinu poduzetnika Županije u 2010. godini

u 000 kuna

Šifra djel.	Djelatnost	Investicije u dugotrajnu imovinu		
		2010.	Indeks 2010/2009.	Udio u %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	479.601	100,7	29,1
B	Rudarstvo i vađenje	4.837	58,1	0,3
C	Prerađivačka industrija	196.891	95,4	11,9
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	64.828	82,8	3,9
11	Proizvodnja pića	13.924	100,7	0,8
13	Proizvodnja tekstila	777	8,9	0,0
14	Proizvodnja odjeće	1.373	12,7	0,1
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	21	-	0,0
16	Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	5.185	63,5	0,3
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	23.278	497,6	1,4
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	2.380	200,8	0,1
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	9.504	152,8	0,6
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	6.994	180,9	0,4
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	24.271	64,1	1,5
24	Proizvodnja metala	46	74,3	0,0
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	1.960	20,9	0,1
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	2.765	61,4	0,2
27	Proizvodnja električne opreme	79	513,5	0,0
28	Proizvodnja strojeva i uređaja	33.675	522,8	2,0
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0	0,0	0,0
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	223	92,4	0,0
31	Proizvodnja namještaja	4.487	43,4	0,3
32	Ostala prerađivačka industrija	974	54,4	0,1
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	148	1104,6	0,0
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom	17.110	78,1	1,0
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	87.404	76,5	5,3
F	Građevinarstvo	224.212	74,2	13,6
G	Trgovina	87.953	33,1	5,3
H	Prijevoz i skladištenje	11.539	11,3	0,7
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	34.548	416,1	2,1
J	Informacije i komunikacije	4.756	18,6	0,3
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	238	211,4	0,0%
L	Poslovanje nekretninama	476.180	606,8	28,8
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	19.302	71,2	1,2
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.036	48,8	0,1
P	Obrazovanje	7	0,0	0,0
O	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	643	117,8	0,0
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	608	11x	0,0

R	Umjetnost, zabava i rekreacija	2.049	104,2	0,1
S	Ostale uslužne djelatnosti	737	65,8	0,0
	UKUPNO gospodarstvo Županije	1.650.651	100,3	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

1.2. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije za razdoblje I-IX. 2011. godine

Tablica 6. Pregled broja poduzetnika, broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja poduzetnika u Županiji i Republici Hrvatskoj za razdoblje I-IX. 2011. godine

financijski rezultati u milijunima kuna

Elementi	Županija			Republika Hrvatska			Udio Županije u RH u %
	I-IX.2010.	I-IX.2011.	Indeks	I-IX.2010.	I-IX.2011.	Indeks	
Broj poduzetnika	3.783	3.861	102,1	90.038	91.607	101,7	4,2
Broj zaposlenih	45.831	42.264	92,2	856.348	853.424	99,7	5,0
Ukupni prihodi	18.492	18.327	99,1	425.843	466.555	109,6	3,9
Ukupni rashodi	18.880	17.985	95,3	410.099	441.140	107,6	4,1
Razlika prihoda i rashoda	-388	342	-	15.744	25.415	161,4	1,35
Investicije u dugotrajnu imovinu	1.156	1.111	96,1	29.080	27.326	94,0	4,1

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije statističke izvještaje o poslovanju u prva tri kvartala 2011. godine predao je 3.861 poduzetnik s područja Županije, što je za 2,1% više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Iako je broj poduzetnika rastao, broj zaposlenih se smanjio za 7,8%. Ostvareni ukupni prihodi u promatranom razdoblju iznosili su 18,3 milijarde kuna i bili su za 0,9% manji u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, dok su ukupni rashodi iznosili 17,9 milijardi kuna i bili su za 4,7% manji u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Ukupno gledajući poduzetnici su ostvarili pozitivan financijski rezultat, jer su ostvareni ukupni prihodi bili veći za 342 milijuna kuna od ukupnih rashoda.

U odnosu na Županiju, na razini Republike Hrvatske pad zaposlenih bio je manji za 0,3% (u Županiji 7,8%). Ukupni prihodi u Republici Hrvatskoj rasli su za 9,6%, dok su u Županiji pali za 0,9%. Razlika ukupnih prihoda i ukupnih rashoda u Županiji sudjelovala je s 1,3% u ukupno ostvarenoj razlici na razini Republike Hrvatske, dok se udio kod dugih pokazatelja kretao 4-5% (tablica 6.).

Najveći udio u ostvarenim ukupnim prihodima (tablica 7.) imala je prerađivačka industrija (25,8%) i trgovina (25%), zatim slijede poljoprivreda (23%), građevinarstvo (12%) i drugo. U ukupnim rashodima prerađivačka industrija sudjeluje s 26,1%, trgovina s 24,9%, poljoprivreda s 23%, građevinarstvo s 12,5%, i drugo.

Unutar prerađivačke industrije najznačajnija je proizvodnja prehrambenih proizvoda koja je ostvarila 7,4% ukupnih prihoda Županije, zatim slijede proizvodnja papira i proizvoda od papira s 3,8%, proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda s 3,1%, proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda s 2,6%, proizvodnja strojeva i uređaja s 2,4%, proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme s 1,8%, prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja s 1,3%, proizvodnja namještaja s 0,8% i drugo.

Što se tiče ukupnih rashoda kod djelatnosti prerađivačke industrije najveći se dio odnosi na proizvodnju prehrambenih proizvoda i pića (8,6% ukupnih rashoda Županije), zatim slijedi proizvodnja papira i proizvoda od papira s 3,6%, proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda s 2,9%, proizvodnja strojeva i uređaja 2,6%, proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda s 2,5%, proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme s 1,7%, prerada drva i proizvoda od drva s 1,3% i drugo.

Sve značajnije djelatnosti Županije, osim trgovine, iskazale su rast ukupnih prihoda u prva tri kvartala 2011. godine u odnosu na isto razdoblje 2010. godine i to: rudarstvo i vađenje za 83%, poljoprivreda za 71%, građevinarstvo za 13%, dok je trgovina zabilježila pad ukupnih prihoda za 40%. Unutar prerađivačke industrije većina djelatnosti također bilježi rast ukupnih prihoda i to: proizvodnja strojeva i uređaja za dva puta, proizvodnja prehrambenih proizvoda za 5%, proizvodnja papira i proizvoda od papira za 21%, proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda za 7%, proizvodnja namještaja za 16%, prerada drva i proizvoda od drva za 11%, proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme za 16%, proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda za 4% i drugo (tablica 7.).

U prva tri kvartala 2011. godine negativnu razliku ukupnih prihoda i ukupnih rashoda zabilježilo je, građevinarstvo (55 milijuna kuna), opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (20 milijuna kuna), prijevoz i skladištenje (14 milijuna kuna) i pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane (7 milijuna kuna), dok su pozitivno poslovale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (126 milijuna kuna), trgovina (111 milijuna kuna), poljoprivreda (84 milijuna kuna), opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom (38 milijuna kuna), prerađivačka industrija (34 milijuna kuna) i drugo. Unutar prerađivačke industrije pozitivnom rezultatu najviše su pridonijele proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (61 milijun kuna), proizvodnja papira i proizvoda od papira (48 milijuna kuna) proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (20 milijuna kuna), proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (12 milijuna kuna) i drugo. Negativno su poslovale proizvodnja prehrambenih proizvoda (85 milijuna kuna), proizvodnja strojeva i uređaja (28 milijuna kuna) i drugo.

U subjektima koji su predali izvještaje u prva tri kvartala 2011. godine bilo je zaposleno 42.264 djelatnika, što je za 8% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Najveći udio u broju zaposlenih imala je prerađivačka industrija (30,8%), a unutar nje proizvodnja prehrambenih proizvoda (7,3% ukupno zaposlenih u poslovnim subjektima). Nadalje, u trgovini je bilo zaposleno 17,3% ukupno zaposlenih, u građevinarstvu 16,4%, poljoprivredi 11,9% i drugo.

Ukupno ostvarene investicije u dugotrajnu imovinu u promatranom razdoblju iznosile su 1,1 milijardu kuna, što je za 3,9% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U dugotrajnu imovinu najviše je financirala poljoprivreda s 376 milijuna kuna, a u ukupnim investicijama sudjelovala je s 33,8%, zatim prerađivačka industrija (307 milijuna kuna ili 27,6% ukupnih investicija gospodarstva Županije), trgovina s 13,4%, opskrba vodom i gospodarenje otpadom s 7,5%, poslovanje nekretninama s 4,5%, građevinarstvo s 4,2%, prijevoz i skladištenje s 3,2%, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti s 1,3% i drugo (tablica 7.).

Tablica 7. Pregled broja poduzeća, broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja gospodarstva prema djelatnostima u Županiji za razdoblje I-IX. 2011. godine

financijski rezultati u milijunima kuna

	Djelatnost	Broj poduzeća I-IX. 2011.	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)			Ukupni prihodi			Ukupni rashodi			Razlika UP-UR I-IX. 2011.	Investicije u dugotrajnu imovinu		
			I-IX. 2011.	Indeks*	Udio u %	I-IX. 2011.	Indeks*	Udio u %	I-IX. 2011.	Indeks*	Udio u %		I-IX. 2011.	Indeks*	Udio u %
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	323	5.022	115	11,9	4.219	171	23,0	4.135	164	23,0	84	376	93	33,8
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	3	120	103	0,3	40	183	0,2	37	166	0,2	3	4	85	0,3
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	538	13.018	95	30,8	4.728	112	25,8	4.695	101	26,1	34	307	154	27,6
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	91	3.081	85	7,3	1.360	105	7,4	1.445	95	8,0	-85	145	366	13,1
11	Proizvodnja pića	20	417	81	1,0	99	56	0,5	102	59	0,6	-3	8	99	0,7
13	Proizvodnja tekstila	13	94	101	0,2	18	82	0,1	17	79	0,1	0	3	1.433	0,3
14	Proizvodnja odjeće	39	1.574	101	3,7	116	113	0,6	119	107	0,7	-2	4	210	0,3
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3	2	100	0,0	0	76	0,0	0	56	0,0	0	0	-	0,0
16	Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	55	999	92	2,4	235	111	1,3	235	98	1,3	0	39	55	3,5
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	11	1.034	92	2,4	693	121	3,8	645	110	3,6	48	7	54	0,6
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	34	167	93	0,4	32	122	0,2	31	113	0,2	1	3	347	0,3
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	11	961	107	2,3	467	107	2,6	455	107	2,5	12	22	280	2,0
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	52	381	105	0,9	107	122	0,6	107	124	0,6	1	6	159	0,6
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	27	862	100	2,0	576	104	3,1	516	99	2,9	61	16	82	1,4
24	Proizvodnja metala	3	101	94	0,2	14	124	0,1	13	86	0,1	1	0	0	0,0
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	63	1.077	100	2,5	327	116	1,8	307	70	1,7	20	26	339	2,3
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	15	133	72	0,3	30	51	0,2	26	45	0,1	5	2	110	0,2
27	Proizvodnja električne opreme	6	29	132	0,1	3	112	0,0	4	118	0,0	-1	0	-	0,0
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.	31	897	107	2,1	447	218	2,4	475	203	2,6	-28	21	96	1,9
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	4	35	48	0,1	3	55	0,0	4	58	0,0	-1	0	-	0,0
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	3	62	138	0,1	9	168	0,0	8	154	0,0	1	1	428	0,1
31	Proizvodnja namještaja	27	850	107	2,0	141	116	0,8	139	115	0,8	2	3	338	0,3
32	Ostala prerađivačka industrija	19	241	102	0,6	45	104	0,2	43	101	0,2	1	1	87	0,1
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	11	21	175	0,0	4	217	0,0	4	224	0,0	0	0	290	0,0
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	10	135	99	0,3	255	96	1,4	275	99	1,5	-20	10	84	0,9

	Djelatnost	Broj. poduzeća I-IX. 2011	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)			Ukupni prihodi			Ukupni rashodi			Razlika UP-UR I-IX. 2011.	Investicije u dugotrajnu imovinu		
			I-IX. 2011.	Indeks*	Udio u %	I-IX. 2011.	Indeks*	Udio u %	I-IX. 2011.	Indeks*	Udio u %		I-IX. 2011.	Indeks*	Udio u %
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM	45	1.667	109	3,9	527	140	2,9	489	140	2,7	38	84	252	7,5
F	GRAĐEVINARSTVO	433	6.949	99	16,4	2.194	113	12,0	2.249	115	12,5	-55	46	84	4,2
G	TRGOVINA	1.169	7.319	66	17,3	4.582	60	25,0	4.471	59	24,9	111	149	56	13,4
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	164	1.577	97	3,7	536	105	2,9	550	105	3,1	-14	36	100	3,2
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	166	1.410	97	3,3	198	108	1,1	205	109	1,1	-7	16	44	1,4
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	112	654	100	1,5	117	111	0,6	106	103	0,6	10	6	120	0,6
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	29	116	105	0,3	23	80	0,1	20	26	0,1	3	0	50	0,0
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	60	187	106	0,4	62	151	0,3	59	143	0,3	3	50	59	4,5
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	487	1.920	102	4,5	597	119	3,3	471	108	2,6	126	14	79	1,3
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	79	1.005	112	2,4	88	103	0,5	79	105	0,4	9	3	217	0,3
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA	1	3	150	0,0	0	0	0,0	0	30	0,0	0	0	307	0,0
P	OBRAZOVANJE	46	152	97	0,4	15	107	0,1	14	100	0,1	1	1	40	0,1
Q	DJELATNOSTI. ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	58	397	112	0,9	49	112	0,3	42	112	0,2	7	2	351	0,2
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	24	175	98	0,4	36	102	0,2	32	97	0,2	5	7	792	0,6
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	114	438	100	1,0	59	107	0,3	56	107	0,3	3	1	137	0,1
	Ukupno gospodarstvo Županije	3.861	42.264	92	100	18.327	99	100	17.985	95	100	342	1.111	96	100

* Indeks: I-IX.2011./I-IX.2010.

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

2. VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA ŽUPANIJE

Robna razmjena Županije u 2010. godini iznosila je 960 milijuna USD. U odnosu na prethodnu 2009. godinu bila je veća za 8,2%, pri čemu se izvoz povećao za 13%, a uvoz za 3,8%, odnosno izvoz je bio veći od uvoza (50,2% u odnosu na 49,8%), pri čemu je ostvarena pozitivna trgovinska bilanca u iznosu od 4 milijuna USD (tablica 8.) za razliku od 2008. i 2009. godine kada je bila ostvarena negativna bilanca, što je pokazatelj pozitivnog trenda u sferi vanjskotrgovinske razmjene Županije. Iznos ukupne vanjskotrgovinske razmjene u 2010. godini tek je na razini robne razmjene ostvarene u 2005. godini kada je iznosila 969 milijuna USD. Udio robne razmjene Županije u ukupno ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske u 2010. godini iznosio je 3% (u 2009. godini bio je 2,8%).

Tablica 8. Pregled robne razmjene Županije i Republike Hrvatske u 2009. i 2010. godini

u 000 USD

	Županija					Republika Hrvatska			
	2009.	2010.	Indeks	Struk-tura 2010. u %	Udio Župani je u RH u 2010. u %	2009.	2010.	Indeks	Struk-tura 2010. u %
Izvoz	426.169	481.596	113,0	50,2	4,1	10.491.835	11.806.914	112,5	37,1
Uvoz	459.812	477.586	103,8	49,8	2,4	21.204.851	20.053.926	94,5	62,9
Ukupno	885.981	959.181	108,2	100,0	3,0	31.696.687	31.860.840	100,5	100,0
Saldo	-33.643	4.010	-	-	-	-10.713.016	-8.247.012	76,9	-
Pokrivenos t uvoza izvozom u %	92,7	100,8	-	-	-	49,5	58,9	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najznačajnije zemlje-partneri u robnoj razmjeni Županije u 2010. godini bile su Njemačka (16,6%), Italija (11,1%), Bosna i Hercegovina (10,4%), Srbija (9%) i Slovenija (7,9%). Pri tome je pozitivna bilanca ostvarena s Italijom, Bosnom i Hercegovinom, Srbijom i Slovenijom, dok je s Njemačkom ostvarena negativna trgovinska bilanca (35 milijun USD, što je za 36% manje u odnosu na 2009. godinu kada je iznosila 51 milijuna USD) (tablica 9.).

Tablica 9. Deset najznačajnijih zemalja partnera Županije u 2010. godini - po ukupnoj vrijednosti razmjene

Redni broj	Država	Izvoz		Uvoz		Ukupno		Bilanca u 000 USD
		u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	
1.	NJEMAČKA	62.130	12,9	97.359	20,4	159.489	16,6	-35.229
2.	ITALIJA	60.182	12,5	45.896	9,6	106.078	11,1	14.286
3.	BOSNA I HERCEGOVINA	67.200	14,0	32.723	6,9	99.923	10,4	34.476
4.	SRBIJA	44.885	9,3	41.594	8,7	86.479	9,0	3.292
5.	SLOVENIJA	54.349	11,3	21.700	4,5	76.049	7,9	32.649
6.	MAĐARSKA	33.248	6,9	23.503	4,9	56.751	5,9	9.745
7.	AUSTRIJA	20.504	4,3	27.644	5,8	48.148	5,0	-7.140
8.	KINA	7.596	1,6	19.338	4,0	26.934	2,8	-11.743
9.	NIZOZEMSKA	11.502	2,4	14.985	3,1	26.487	2,8	-3.483
10.	ČEŠKA	6.384	1,3	17.443	3,7	23.827	2,5	-11.058
	Ostale zemlje	113.616	23,6	135.400	28,4	249.016	26,0	-21.783
	Ukupno	481.596	100,0	477.586	100,0	959.181	100,0	4.010

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Promatrano prema djelatnostima (tablica 10.) najveći udio u izvozu Županije imala je prerađivačka industrija (81,1%), a unutar nje proizvodnja papira i proizvoda od papira (19,5%), prehrambenih proizvoda i pića (14,8%), proizvodnja strojeva i uređaja (13,6%), proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (9,8%) i drugo. U 2010. godini prerađivačka industrija ostvarila je pozitivnu bilancu u iznosu od 147,7 milijuna USD, dok je trgovina ostvarila negativnu bilancu u iznosu od 94,6 milijuna USD, poljoprivreda u iznosu od 51,7 milijuna USD, a građevinarstvo 9,3 milijuna USD (tablica 10.).

Tablica 10. Izvoz, uvoz i saldo vanjskotrgovinske razmjene Županije, prema djelatnostima u 2010. godini

u 000 USD

	Djelatnost	IZVOZ			UVOZ			Saldo 2010.
		2010.	Struktura u %	Indeks 2010/2009.	2010.	Struktura u %	Indeks 2010/2009.	
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	6.800	1,4	78,6	58.530	12,3	133,8	-51.730
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	0	0,0	-	14	0,0	133,0	-14
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	390.593	81,1	114,9	242.805	50,8	110,3	147.789
C10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	69.578	14,4	94,1	48.347	10,1	85,8	21.231
C11	Proizvodnja pića	1.760	0,4	405,5	1.905	0,4	104,5	-145
C13	Proizvodnja tekstila	368	0,1	51,4	1.562	0,3	81,0	-1.194
C14	Proizvodnja odjeće	3.671	0,8	42,2	4.449	0,9	78,6	-778
C16	Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	26.920	5,6	100,8	1.587	0,3	85,1	25.333
C17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	94.145	19,5	164,0	38.314	8,0	167,7	55.831
C18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	489	0,1	396,7	185	0,0	134,0	305
C19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	0	0,0	-	0	0,0	-	0
C20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	47.034	9,8	101,4	47.259	9,9	104,0	-225
C22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	2.242	0,5	168,2	2.249	0,5	96,5	-8
C23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	19.836	4,1	88,4	15.598	3,3	71,6	4.238
C24	Proizvodnja metala	573	0,1	83,1	174	0,0	57,2	400
C25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	22.358	4,6	90,2	12.710	2,7	95,2	9.648
C26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	10.251	2,1	2257,6	10.175	2,1	553,7	76
C27	Proizvodnja električne opreme	214	0,0	67,0	148	0,0	157,8	66
C28	Proizvodnja strojeva i uređaja	65.702	13,6	125,6	44.065	9,2	144,4	21.638
C29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	275	0,1	22,6	33	0,0	70,9	242
C30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	10.302	2,1	102,0	9.320	2,0	102,1	982
C31	Proizvodnja namještaja	14.119	2,9	126,3	3.358	0,7	105,8	10.760
C32	Ostala prerađivačka industrija	757	0,2	102,1	1.350	0,3	95,9	-593
C33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	0	0,0	-	17	0,0	134,9	-17
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM	0	0,0	-	5	0,0	437,2	-5
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM	29.523	6,1	169,6	9.048	1,9	96,1	20.475
F	GRAĐEVINARSTVO	2.079	0,4	208,7	11.392	2,4	64,1	-9.313
G	TRGOVINA NA VELIKO I MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	50.425	10,5	87,2	145.089	30,4	92,6	-94.663
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	205	0,0	60,0	2.020	0,4	52,9	-1.815
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	1	0,0	-	4.747	1,0	1.369,5	-4.746
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	548	0,1	391,4	830	0,2	84,5	-281
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	0	0,0	-	0	0,0	0,0	0

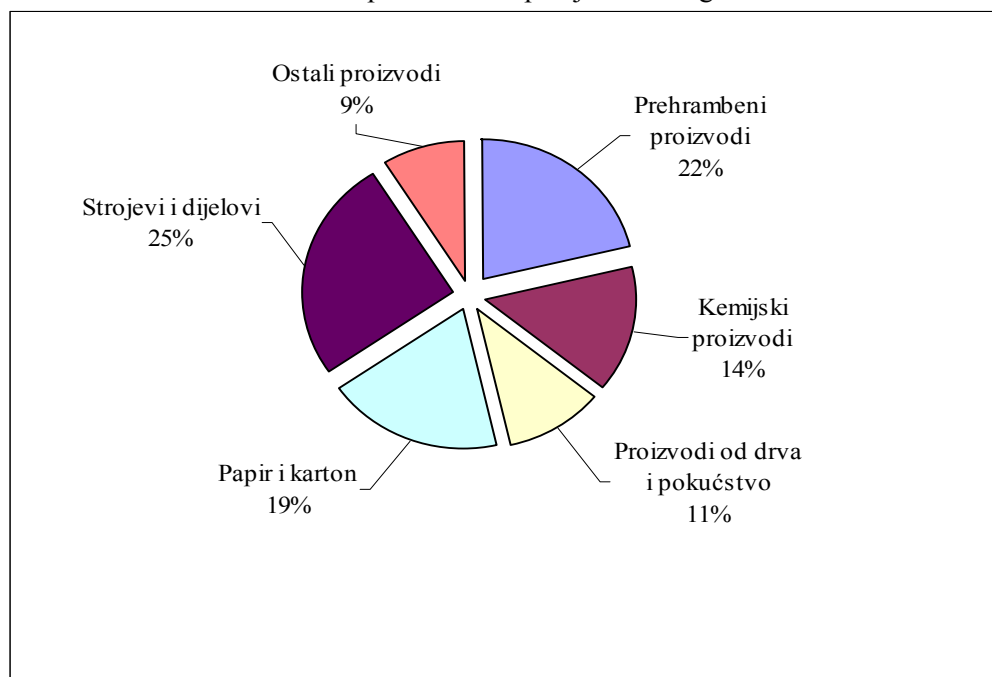
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	0	0,0	-	28	0,0	4,8	-28
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	1.394	0,3	192,8	1.486	0,3	50,0	-92
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	7	0,0	318,4	637	0,1	59,5	-630
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	0	0,0	-	0	0,0	0,0	0
P	OBRAZOVANJE	0,0	0,0	0,0	16	0,0	43,2	-16
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	10,758	0,0	-	98	0,0	35,1	-88
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	0,35	0,0	47,0	67	0,0	28,9	-67
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	8	0,0	8,8	774	0,2	45,6	-766
	Ukupno	481.596	100,0	113,0	477.586	100,0	103,9	4.010

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

2.1. Struktura izvoznih i uvoznih proizvoda u 2010. godini

U strukturi proizvoda koji su se izvozili u 2010. godini (tablica 1. u prilogu i grafikon 4) najznačajniji su bili strojevi i dijelovi koji su u ukupnom izvozu Županije sudjelovali s 25%, odnosno izvezeno ih je u vrijednosti 124 milijuna USD. Nadalje slijede prehrambeni proizvodi kojih je izvezeno u vrijednosti 104 milijuna USD ili 22% ukupnog izvoza. Papira i kartona izvezeno je u vrijednosti 91 milijuna USD (19% izvoza), kemijskih proizvoda (sapuna i preparata za pranje i ostalih kemijskih proizvoda) izvezeno je u vrijednosti 70 milijuna USD ili 14% ukupnog izvoza, drveta i proizvoda od drveta, te pokućstva u vrijednosti od 51 milijun USD ili 11%, recikliranog otpada u vrijednosti 30 milijuna USD ili 6% i drugo.

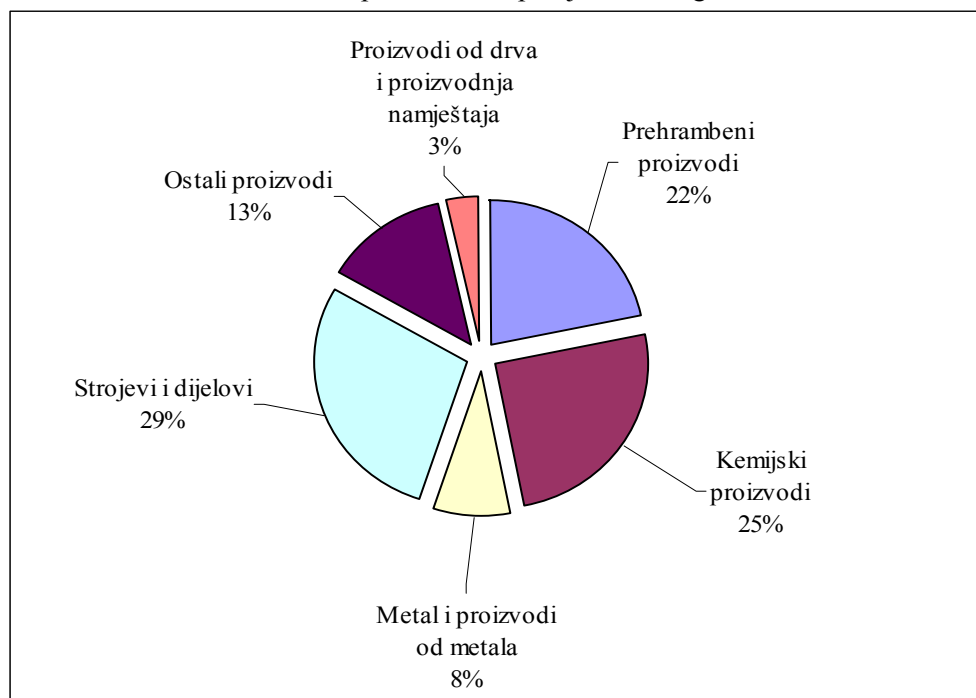
Grafikon 4. Struktura izvoznih proizvoda Županije u 2010. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Od uvoznih proizvoda u 2010. godini uvezeno je strojeva i dijelova u vrijednosti 124 milijuna USD ili 29% ukupnog uvoza. Kemijskih proizvoda uvezeno je u vrijednosti 120 milijuna ili 25% ukupnog uvoza. Prehrambenih proizvoda uvezeno je u vrijednosti 104 milijuna USD ili 22% ukupnog uvoza, metala i proizvoda od metala uvezeno je za 37 milijuna USD ili 8% ukupnog uvoza i drugo (tablica 1. u prilogu i grafikon 5).

Grafikon 5. Struktura uvoznih proizvoda Županije u 2010. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

2.2. Vanjskotrgovinska razmjena za razdoblje I-IX. 2011. godine

Gospodarstvo Županije u prva tri kvartala 2011. godine ostvarilo je robnu razmjenu u vrijednosti od 813,3 milijuna USD, što je 25,9% više u odnosu na robnu razmjenu ostvarenu u istom razdoblju 2010. godine. Udio izvoza bio je 51,7%, što znači da je ostvarena pozitivna trgovinska bilanca u iznosu od 27,8 milijun USD (tablica 11.).

Tablica 11. Usporedni prikaz robne razmjene Županije i Republike Hrvatske za razdoblje I-IX. 2011.godine

u 000 USD

	Županija I-IX.					Republika Hrvatska I-IX.			
	2010.	2011.	Indeks	Struk-tura 2011. u %	Udio u RH u %	2010.	2011.	Indeks	Struk-tura 2011. u %
Izvoz	315.523	420.593	133,3	51,7	4,4	8.466.835	9.556.094	112,8	38,0
Uvoz	330.221	392.779	118,9	48,3	2,5	14.648.497	15.590.717	106,4	62,0
Ukupno	645.744	813.371	125,9	100,0	3,2	23.115.332	25.146.811	108,7	100,0
Saldo	-14.698	27.814	-	-	-	-6.181.662	-6.034.623	97,6	-
Pokrivenost uvoza izvozom u %	95,5	107,1	-	-	-	57,8	61,3	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Zemlje Europske unije u ukupnoj razmjeni Županije u promatranom razdoblju sudjelovale su s 60,6%, a zemlje CEFTA-e s 25,3% (tablica 12). Udio u ostalim azijskim zemljama bio je 7,1%, dok se preostalih 7% se odnosi na ostale grupe zemalja.

Tablica 12. Robna razmjena Županije za razdoblje I-IX. 2011. godine prema regionalnoj usmjerenosti

Skupina zemalja	Izvoz		Uvoz		Ukupno		Bilanca u 000 USD
	u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	
Zemlje EU	229.944	54,7	263.320	67,0	493.264	60,6	-33.375
Zemlje EFTA-e	8.327	2,0	3.521	0,9	11.848	1,5	4.806
Zemlje CEFTA-e	141.075	33,5	64.701	16,5	205.776	25,3	76.373
Zemlje OPEC-a	866	0,2	809	0,2	1.675	0,2	58
Ostale europske zemlje	2.215	0,5	11.073	2,8	13.288	1,6	-8.858
Ostale afričke zemlje	2.920	0,7	3.326	0,8	6.245	0,8	-406
Ostale azijske zemlje	30.577	7,3	26.954	6,9	57.530	7,1	3.623
Ostale američke zemlje	4.515	1,1	18.947	4,8	23.462	2,9	-14.432
Oceanijske zemlje	154	0,0	129	0,0	283	0,0	25
UKUPNO	420.593	100,0	392.779	100,0	813.371	100,0	27.814

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Negativna bilanca robne razmjene ostvarena je sa zemljama Europske unije 33,3 milijuna USD, s ostalim američkim zemljama u iznosu 14,4 milijuna USD (Brazil i SAD), kao i s ostalim europskim zemljama u iznosu 8,8 milijuna USD (Rusija, Ukrajina i Turska). Pozitivna bilanca u iznosu od 76,3 milijuna USD ostvarena je u razmjeni sa zemljama CEFTA-e (BiH, Makedonija, Srbija, Kosovo, Crna Gora, i Albanija), te sa zemljama EFTA-e (Švicarska. i drugi) u iznosu od 4,8 milijuna USD i ostalim azijskim zemljama u iznosu od 3,6 milijuna USD (tablica 12. i tablica 2. u prilogu).

Tablica 13. Deset najznačajnijih zemalja partnera Županije u razdoblju I-IX. 2011. godine

Redni broj	Država	Izvoz		Uvoz		Ukupno		Bilanca u 000 USD
		u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	
1.	NJEMAČKA	60.425	14,4	84.555	21,5	144.980	17,8	-24.130
2.	BOSNA I HERCEGOVINA	74.328	17,7	23.319	5,9	97.647	12,0	51.009
3.	SRBIJA	45.415	10,8	34.879	8,9	80.294	9,9	10.536
4.	ITALIJA	26.748	6,4	50.299	12,8	77.046	9,5	-23.551
5.	SLOVENIJA	36.225	8,6	23.628	6,0	59.853	7,4	12.597
6.	MAĐARSKA	26.850	6,4	16.478	4,2	43.329	5,3	10.372
7.	AUSTRIJA	19.318	4,6	13.289	3,4	32.607	4,0	6.029
8.	SLOVAČKA	15.260	3,6	8.331	2,1	23.591	2,9	6.928
9.	NIZOZEMSKA	7.915	1,9	14.150	3,6	22.065	2,7	-6.235
10.	ČEŠKA	5.317	1,3	14.635	3,7	19.952	2,5	-9.318
	Ostale zemlje	102.792	24,4	109.217	27,8	212.010	26,1	-6.425
	Ukupno	420.593	100,0	392.779	100,0	813.371	100,0	27.814

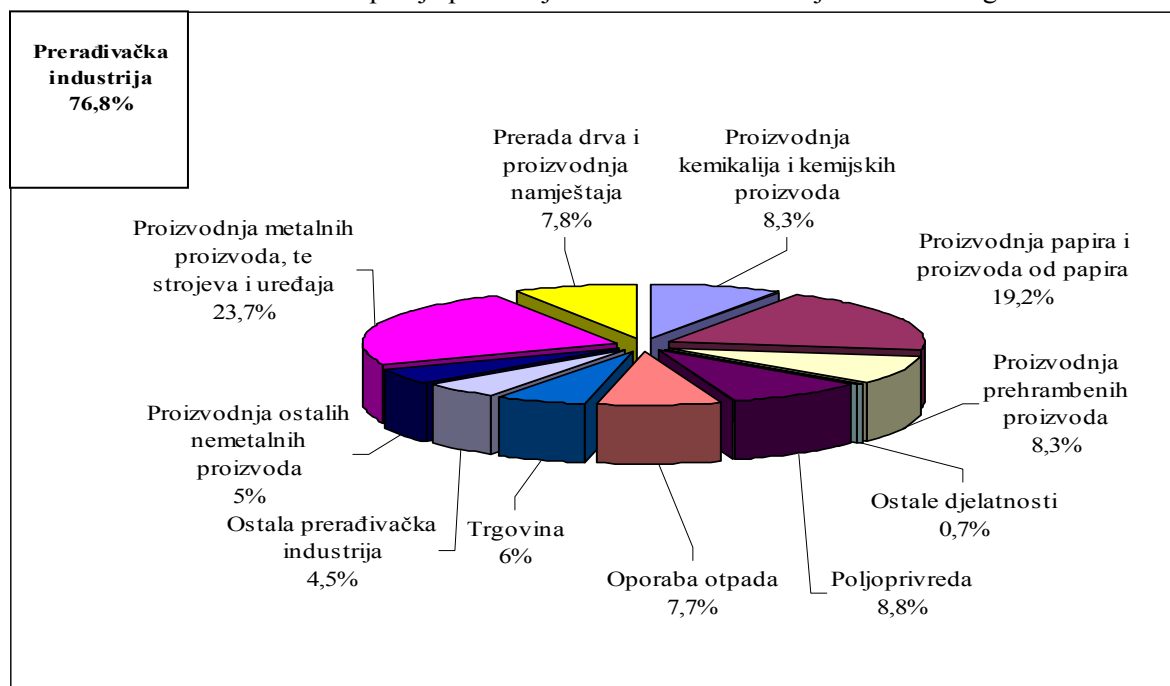
Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najznačajnije zemlje partneri u robnoj razmjeni Županije u prva tri kvartala 2011. godine bile su Njemačka (17,8%), Bosna i Hercegovina (12%), Srbija (9,9%), Italija (9,5%) i Slovenija (7,4%). Pozitivna bilanca ostvarena je s Bosnom i Hercegovinom, Srbijom i Slovenijom, dok je s Njemačkom, Italijom, Nizozemskom i Češkom ostvarena negativna trgovinska bilanca (tablica 13.).

U ukupno ostvarenom izvozu Županije u promatranom razdoblju (421 milijun USD, porast za 33% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine) prerađivačka industrija (tablica 3. u prilogu i grafikon 7.) sudjelovala je s 76,8%, i to proizvodnja papira i proizvoda od papira s 19,2%, proizvodnja metalnih proizvoda, strojeva i uređaja s 23,7%, proizvodnja prehrambenih proizvoda s 8,3%, proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda s 8,3%, prerada drva i proizvodnja namještaja s 7,8%, proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, te strojeva i uređaja s 23,7%, proizvodnja ostalih nemetalnih proizvoda s 5% i drugo.

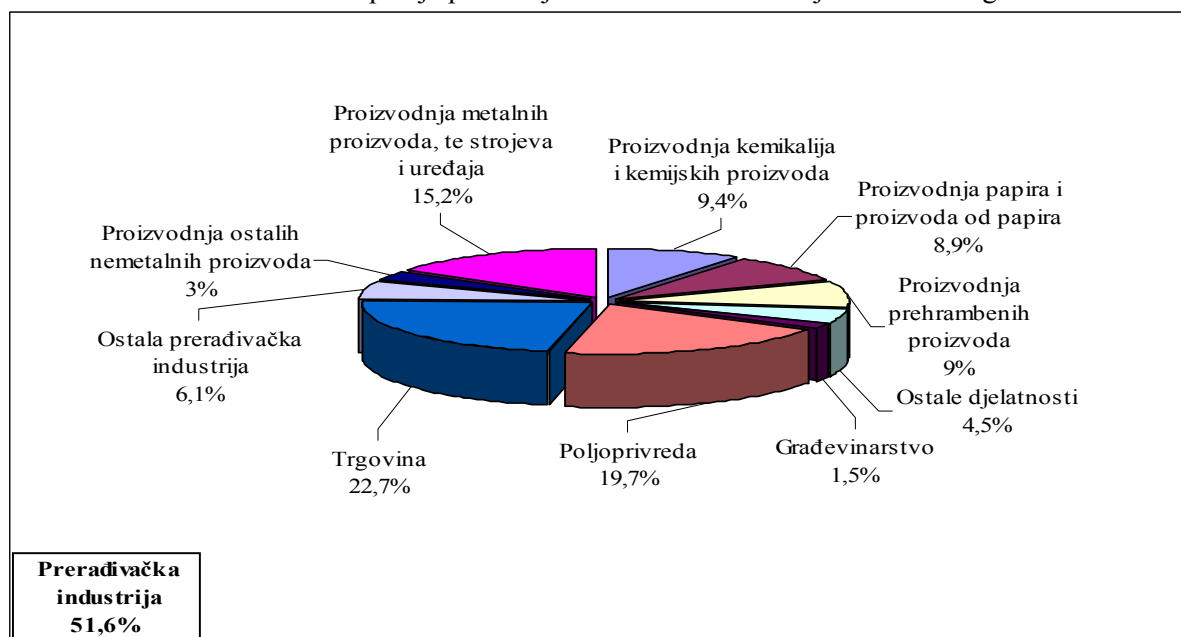
U ukupnom uvozu koji je iznosio 393 milijuna USD (porast za 19% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine), prerađivačka industrija sudjelovala je s 51,6%, proizvodnja metalnih proizvoda, te strojeva i uređaja s 15,2%, proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda s 9,4%, proizvodnja prehrambenih proizvoda s 9%, proizvodnja papira i proizvoda od papira s 8,9% i drugo. Trgovina je u ukupnom uvozu sudjelovala s 22,7%, dok je u izvozu sudjelovala s 6%. Značajan udio u uvozu imala je i poljoprivreda s 19,7%.

Grafikon 6. Struktura izvoza Županije prema djelatnostima za razdoblje I-IX. 2011. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 7. Struktura uvoza Županije prema djelatnostima za razdoblje I-IX. 2011. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Na rast izvoza od 33% u prva tri kvartala 2011. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine utjecale su gotovo sve grane djelatnosti Županije. Tako je prerađivačka industrija zabilježila rast izvoza za 24,1% ili 62,7 milijuna USD, poljoprivreda je povećala izvoz 15 puta, s 2,3 na 36,8 milijuna USD, djelatnost oporabe opada za 55% ili za 11,5 milijuna USD, dok je trgovina zabilježila pad izvoza za 13,1% ili za 3,7 milijuna USD.

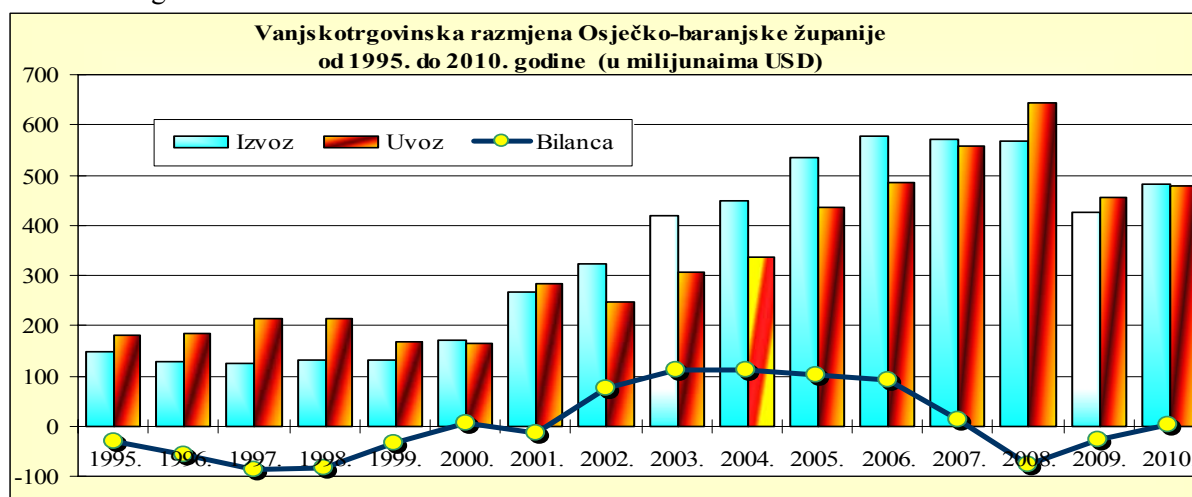
U prerađivačkoj industriji najveći porast izvoza zabilježila je proizvodnja strojeva i uređaja za 90,8% ili za 37,5 milijuna USD, zatim slijedi proizvodnja papira i proizvoda od papira za 23% ili za 15 milijuna USD, proizvodnja ostalih nemetalnih proizvoda za 35,5% ili za 5,4 milijuna USD i drugo (tablica 3. u prilogu).

Kretanja u trendu izvoza pratila su i kretanja na strani uvoza. Najveći pad uvoza zabilježila je trgovina za 17 milijuna USD ili za 16,3%, zatim slijedi građevinarstvo za 14,4% ili 996.000 USD. Ostale grane uglavnom bilježe rast uvoza. Prerađivačka industrija je u promatranom razdoblju povećala uvoz za 26,5%, a poljoprivreda za 87,2%. Unutar prerađivačke industrije gotovo sve djelatnosti su povećale uvoz, osim proizvodnje tekstila i odjeće, te proizvodnje računala, te elektroničkih i optičkih proizvoda. Od značajnijih prerađivačkih djelatnosti najveći porast uvoza imala je proizvodnja strojeva i uređaja za 57,8%, proizvodnja prehrambenih proizvoda za 44% i proizvodnja papira za 28%.

Pozitivnoj bilanci u vanjskotrgovinskoj razmjeni s inozemstvom u promatranih devet mjeseci najviše je pridonijela prerađivačka industrija koja je ostvarila za 120,2 milijuna USD veći izvoz od uvoza. Djelatnost skupljanje otpada i uporaba posebno izdvojenih materijala je također zabilježila pozitivnu bilancu u iznosu od 22,5 milijuna USD. Negativan saldo u razmjeni ostvarila je trgovina u iznosu od 63,8 milijuna USD, poljoprivreda (40,5 milijuna USD) i građevinarstvo (4,7 milijuna USD).

Promatrajući razmjenu Županije u posljednjih petnaest godina (grafikon 9.) vidljiva je stagnacija vanjskotrgovinske razmjene u razdoblju od 1995. do 2000. godine i to na razini od 300 do 350 milijuna USD s negativnom bilancom od 30 do 80 milijuna USD. Rast izvoza i uvoza započeo je 2001. godine i traje sve do 2008. godine kad ukupna razmjena dostiže iznos od 1,2 milijarde USD. Bilanca vanjskotrgovinske razmjene bila je pozitivna, a najveća je bila u razdoblju od 2003. do 2005. godine kada prelazi 100 milijuna USD, da bi u 2008. godini bila negativna (76 milijuna USD). Veliki pad vanjskotrgovinske razmjene zabilježen je 2009. godine kada je iznosio 28%, pri čemu je pao i izvoz i uvoz, odnosno prisutna je negativna bilanca vanjskotrgovinske razmjene, ali manja u odnosu na 2008. godinu. Izvoz i uvoz bilježio je porast u 2010. godini, ali još uvijek daleko manji od 2006. i 2007. godine.

Grafikon 8. Kretanje izvoza, uvoza i bilance robne razmjene Županije za razdoblje 1995. do 2009. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

3. INSOLVENTNOST

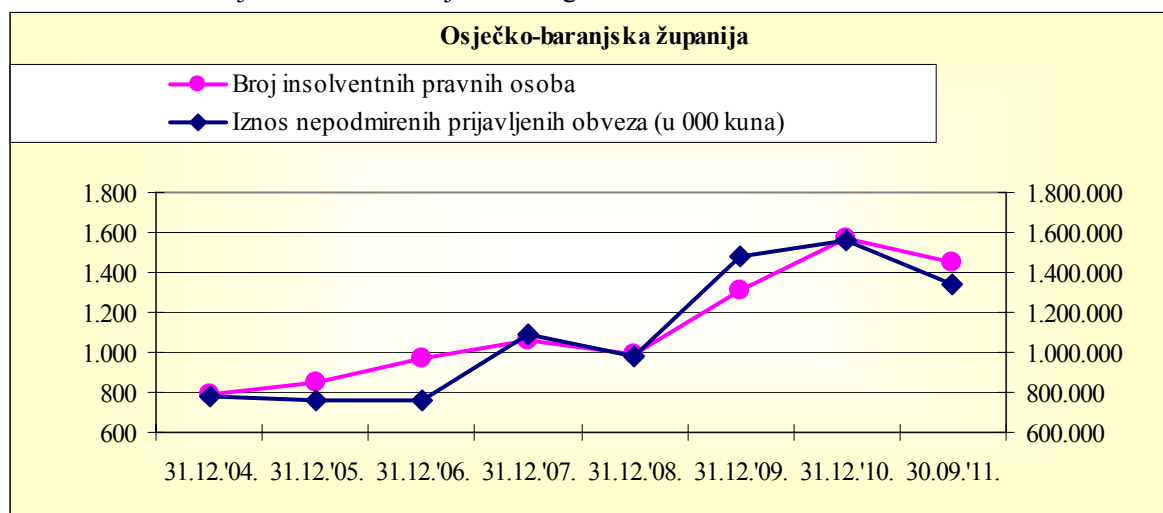
Kretanje broja insolventnih pravnih osoba u Županiji pokazuje trend rasta u promatranih osam godina (tablica 14). U 2008. godini zabilježen je i pad broja insolventnih osoba i iznosa nepodmirenih obveza, da bi oba u 2009. godini naglo rasla (broj insolventnih pravnih osoba porastao je za 32,7%, a iznos nepodmirenih obaveza za 51,4%. U 2010. godini nastavlja se rast, ali po manjoj stopi, dok u prva tri kvartala 2011. godine dolazi do pada broja insolventnih osoba, kao i do pada iznosa nepodmirenih obaveza. Tako je 30. rujna 2011. godine broj insolventnih pravnih osoba u Županiji iznosio 1.454, što je pad od 7,5% u odnosu na prosinac 2010. godine, a nepodmirene prijavljene obveza na dan 30. rujna 2011. godine iznosile su 1,34 milijarde kuna, što je za 13,9% manje u odnosu na prosinac 2010. godine. Ovaj iznos u nepodmirenim prijavljenim obvezama na razini Republike Hrvatske čini udio od 4%. Broj zaposlenih kod insolventnih pravnih osoba s 3.558 u prosincu 2010. godine, smanjio se 30. rujna 2011. godine na 2.796.

Tablica 14. Insolventnost u gospodarstvu Županije za razdoblje od 2004. do 30.IX.2011. godine

Stanje na dan	Broj insolventnih pravnih osoba	Lančani indeks	Iznos nepodmirenih prijavljenih obveza (u 000 kuna)	Lančani indeks	Udio u iznosu nepodmirenih prijavljenih obveza u RH u %	Broj zaposlenih kod insolventnih pravnih osoba	Lančani indeks
31.12.2004.	789	-	780.736	-	7,0	2.957	-
31.12.2005.	846	107,2	760.151	97,4	6,9	2.404	81,3
31.12.2006.	973	115,0	755.955	99,4	6,2	2.407	100,1
31.12.2007.	1.059	108,8	1.088.405	144,0	7,6	1.808	75,1
31.12.2008.	991	93,6	979.372	90,0	6,8	2.695	149,1
31.12.2009.	1.315	132,7	1.483.203	151,4	6,7	5.877	218,1
31.12.2010.	1.572	119,5	1.560.865	105,2	5,3	3.558	60,5
30.09.2011.	1.454	92,5	1.344.381	86,1	4,0	2.796	78,6

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 9. Broj insolventnih pravnih osoba i iznos nepodmirenih prijavljenih obveza u Županiji za razdoblje 2004. do 30. rujna 2011. godine

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

4. STEČAJEVI

Prema podacima Trgovačkog suda u Osijeku, tijekom 2010. godine kod Trgovačkog suda u Osijeku zaključeno je 48 stečajnih postupaka, a do kraja listopada 2011. godine zaključeno je još 119 stečajnih postupaka, od kojih je bilo 37 redovitih postupaka i 82 skraćena stečajna postupka. Od 1997. godine do kraja listopada 2011. godine zaključeno je ukupno 896 stečajnih postupaka.

Kod Trgovačkog suda u Osijeku u studenom 2011. godine otvoreno je 40 stečajnih postupaka koji su još uvijek u tijeku, od čega je 11 otvoreno 2011. godine, dok su drugi iz prethodnih godina. U tvrtkama koje su u stečaju bilo je 1.600 zaposlenih u trenutku otvaranja stečajnog postupka.

Za 39 prijava za otvaranje stečajnog postupka još se uvijek ispituju uvjeti za otvaranje stečajnoga postupka.

Od 1. ožujka do 31. listopada 2011. godine kod Trgovačkog suda u Osijeku podnesene su 162 prijave za otvaranje skraćenog stečajnog postupka, a za 82 tvrtke (za koje je podnesena prijava za otvaranje skraćenog stečajnog postupka) stečajni postupak je okončan (istovremeno otvoren i zaključen).

5. ZAPOSLENOST I PLAĆE

Broj zaposlenih u Županiji na dan 30. rujna 2011. godine, prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, iznosio je 91.658, što je 2,2% više u odnosu na 30. rujna 2010. godine (tablica 15.).

Broj nezaposlenih osoba evidentiranih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područne službe Osijek krajem rujna 2011. godine iznosio je 30.281, što je 4,9% manje u odnosu na rujna 2010. godine. Stopa nezaposlenosti u rujnu 2011. godini u Županiji je iznosila 24,8%, a u Republici Hrvatskoj 15,9%.

Tablica 15. Zaposlenost u Republici Hrvatskoj i Županiji u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu

	Županija			Republika Hrvatska			Udio Županije u RH u %
	30.9.2010.	30.9.2011.	Indeks	30.9.2010.	30.9.2011.	Indeks	
Radnici kod pravnih osoba	74.939	77.108	102,9	1.244.333	1.250.281	100,5	6,1
Radnici kod fizičkih osoba	7.236	7.203	99,5	137.863	130.345	94,5	5,5
Obrtnici	3.554	3.436	96,7	74.051	71.181	96,1	4,8
Poljoprivrednici	2.799	2.828	101,0	31.805	30.838	97,0	9,1
Samostalne profesionalne djelatnosti	1.145	1.080	94,3	22.654	22.853	100,9	4,7
Osiguranje u međunarodnim organizacijama	6	3	50,0	309	294	95,1	1,0
Ukupno zaposleni	89.679	91.658	102,2	1.511.015	1.505.792	99,7	6,0
Nezaposleni	31.841	30.281	95,1	289.503	283.667	98,0	10,6
Aktivno stanovništvo	121.520	121.939	100,3	1.800.518	1.789.459	99,4	6,8
Stopa nezaposlenosti u %	26,2	24,8		16,1	15,9		

Izvor: Statističke informacije HZMO br.3/2011; Mjesečni statistički bilten 9/2011, HZZ; obrada: HGK
Županijska komora Osijek

Uspoređujući podatke Županije i Republike Hrvatske, na dan 30. rujna 2011. godine, vidljivo je da su nešto povoljniji trendovi na razini Županije od onih na razini države. Broj zaposlenih u Županiji u posljednjih godinu dana porastao je za 2,2%, a u Republici Hrvatskoj je još uvijek u padu i to za 0,3%, dok je broj nezaposlenih u Županiji pao za 4,9%, a u Republici Hrvatskoj za 2%. Udio nezaposlenih osoba u Županiji u ukupno nezaposlenima u Republici Hrvatskoj bio je 10,6%, a udio

zaposlenih osoba u Županiji u ukupnom broju zaposlenih u Republici Hrvatskoj 6%. Stopa nezaposlenosti u Županiji pala je s 26,2% na dan 30. rujan 2010. godine na 24,8% 30. rujan 2011. godine, dok je na razini Republike Hrvatske ona niža.

Prosječna mjesečna neto plaća za prva tri kvartala 2011. godine u Županiji izračunata na osnovu podataka Financijske agencije iz statističkih izvještaja o poslovanju poduzetnika za razdoblje I.-IX.2011. iznosila je 2.892 kune, što je za 2,6% više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Prosječna mjesečna neto plaća isplaćena na razini države u promatranih devet mjeseci 2011. godine iznosila je 3.505 kuna, i za 17,5% bila je veća od prosječne neto plaće u Županiji (tablica 16.).

U prva tri kvartala 2011. godine najviša prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u djelatnosti opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija i iznosila je 5.238 kuna, a u odnosu na isto razdoblje prethodne godine porasla je za 4,3% i bila je veća i od republičkog prosjeka za ovu djelatnost za 3,6%. U djelatnosti stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 3.680 kuna, u odnosu na prethodnu godinu porasla je za 3,6%, a u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u toj djelatnosti na razini države bila je manja za 12,1%. Prosječna mjesečna neto plaća u poljoprivredi bila je 3.464 kune, što je za 6,5% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine i 2,4% više od republičkog prosjeka za tu djelatnost. Prosječne mjesečne neto plaće niže od 2.000 isplaćene su u slijedećim djelatnostima: proizvodnja odjeće (1.889 kuna), prerada drva i proizvoda od drva i pluta (1.932 kune), proizvodnja namještaja (1.985 kuna) i administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (1.979 kune) (tablica 16.).

Tablica 16. Prosječna mjesečna neto plaća u Županiji i Republici Hrvatskoj za razdoblje I-IX.2011. godine

Djelatnost	Županija	Indeks I-IX.2011./ I-IX.2010.	Republika Hrvatska	Udio Županije u RH u %
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3.464	106,5	3.381	102,4
B Ribarstvo i vađenje	2.992	106,0	5.319	56,3
C Prerađivačka industrija	2.702	101,9	3.472	77,8
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	2.978	101,5	3.259	91,4
C11 Proizvodnja pića	2.673	90,7	4.771	56,0
C13 Proizvodnja tekstila	2.484	100,2	2.507	99,1
C14 Proizvodnja odjeće	1.889	106,9	2.071	91,2
C15 Prerada kože i srodnih proizvoda	3.119	120,2	2.159	144,4
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	1.932	99,7	2.345	82,4
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	3.382	109,1	3.378	100,1
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	2.724	109,2	3.486	78,1
C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	2.875	98,6	3.928	73,2
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	2.309	93,9	2.973	77,7
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	3.430	84,9	3.863	88,8
C24 Proizvodnja metala	3.172	101,6	3.272	96,9
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	2.685	107,6	3.314	81,0
C26 Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	2.895	116,4	5.009	57,8
C27 Proizvodnja električne opreme	2.511	103,1	4.714	53,3
C28 Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.	3.307	122,2	3.625	91,2
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	2.571	166,2	4.157	61,8
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	2.538	110,7	3.867	65,6
C31 Proizvodnja namještaja	1.985	105,8	2.475	80,2
C32 Ostala prerađivačka industrija	2.346	93,4	2.858	82,1
C33 Popravak i instaliranje strojeva i opreme	2.468	112,5	3.519	70,1
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	5.238	104,3	5.055	103,6

E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	3.155	100,4	3.700	85,3
F Građevinarstvo	3.004	106,8	3.026	99,3
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	2.613	93,8	3.199	81,7
H Prijevoz i skladištenje	3.236	104,1	3.976	81,4
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2.167	101,7	2.898	74,8
J Informacije i komunikacije	3.028	105,8	5.184	58,4
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.144	98,3	5.462	57,6
L Poslovanje nekretninama	3.422	101,5	4.578	74,7
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3.680	103,6	4.186	87,9
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.979	102,0	2.528	78,3
O Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	3.450	73,7	4.559	75,7
P Obrazovanje	2.249	100,4	2.947	76,3
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2.777	108,4	3.594	77,3
R Umjetnost, zabava i rekreacija	3.159	104,1	3.207	98,5
S Ostale uslužne djelatnosti	2.595	98,4	2.746	94,5
Sveukupno	2.892	102,6	3.505	82,5

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Gledajući prema županijama najveća prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u Gradu Zagrebu 4.172 kune, što je za 19% više od republičkog prosjeka. U svim ostalim županijama prosječna mjesečna neto plaća bila je niža od republičkog prosjeka. Najniža prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u Virovitičko-podravskoj županiji i iznosila je 2.437 kuna, što je za 30,5% manje od republičkog prosjeka (tablica 17.).

Tablica 17. Prosječna mjesečna neto plaća poduzetnika u Republici Hrvatskoj za razdoblje I-IX.2011. godine po županijama

(indeks: I-IX.2010.=100,0)

Županija	Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom		
	Iznos (u kunama)	Indeks	Odnos prema prosjeku RH (RH = 100,0)
Zagrebačka	3.438	103,35	98,1
Krapinsko-zagorska	2.962	105,00	84,5
Sisačko-moslavačka	3.089	102,73	88,1
Karlovačka	3.101	102,61	88,5
Varaždinska	2.678	99,66	76,4
Koprivničko-križevačka	3.260	101,27	93,0
Bjelovarsko-bilogorska	2.579	100,49	73,6
Primorsko-goranska	3.270	101,19	93,3
Ličko-senjska	2.766	109,22	78,9
Virovitičko-podravska	2.437	102,80	69,5
Požeško-slavonska	2.670	103,47	76,2
Brodsko-posavska	3.075	98,88	87,7
Zadarska	2.994	101,20	85,4
Osječko-baranjska	2.892	102,61	82,5
Šibensko-kninska	2.956	102,35	84,3
Vukovarsko-srijemska	2.599	102,30	74,2
Splitsko-dalmatinska	3.060	101,36	87,3
Istarska	3.466	102,92	98,9
Dubrovačko-neretvanska	3.343	102,79	95,4
Međimurska	2.761	103,20	78,8
Grad Zagreb	4.172	103,29	119,0
Ukupno Republika Hrvatska	3.505	102,89	100,0

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

6. NEZAPOSLENOST

Krajem rujna 2011. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područnoj službi Osijek (nastavno: Zavod) evidentirana je 30.281 nezaposlena osoba, odnosno 809 osoba (2,6%) manje nego prethodnog mjeseca i 1.560 osoba (4,9%) manje u odnosu na rujna 2010. godine. Nezaposlenost se u devet mjeseci 2011. godine smanjivala prosječno mjesečno za 1,3% ili 438 osoba, na što je utjecao rast nezaposlenosti u siječnju za 3,7%, odnosno prosječan pad nezaposlenosti od veljače do rujna za 2,0%.

Krajem rujna 2011. godine u Zavodu je evidentirana 16.891 nezaposlena žena, s udjelom od 55,8% u odnosu na 44,2% nezaposlenih muškaraca. Udio nezaposlenih žena povećao se u odnosu na prethodni mjesec za 0,3%, dok se u odnosu na isti mjesec 2010. godine smanjio za 0,3%.

Prema dobi, najveći udio u registriranoj nezaposlenosti imale su osobe starije od 50 godina (25,9%), dok udio mladih osoba u dobi od 15 do 24 godine iznosio 20,3%. Registrirana se nezaposlenost, u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, smanjila u svim dobnim skupinama, a najviše u dobnim skupinama od 25 do 29 godina (za 8,0% ili 361 osoba) i od 50 do 54 godina (za 8,0% ili 289 osoba). Jedini rast nezaposlenosti zabilježen je u najstarijim dobnim skupinama od 60 i više godina (za 14,2% ili 139 osoba) i od 55 do 59 godina (za 5,6% ili 181 osobu).

U evidentiranoj nezaposlenosti prevladavale su osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja do tri godine i školom za KV i VKV radnike, odnosno 9.618 osoba ili 31,8% od ukupno nezaposlenih. Slijede osobe sa završenom srednjom školom u trajanju od četiri i više godina, te gimnazijom (8.850 osoba ili 29,2%), osnovnom školom (7.244 osobe ili 23,9%), fakultetom (1.394 osobe ili 4,6%), prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom (794 osobe ili 2,6%). Od ukupnog broja nezaposlenih 2.381 osoba (ili 7,9%) bilo je bez škole ili s nezavršenom osnovnom školom.

U odnosu na isti mjesec prethodne godine, zabilježeno je smanjenje kod nezaposlenih sa završenom osnovnom školom (za 7,0% ili 545 osoba), te kod osoba sa završenom trogodišnjom (5,6% ili 567 osoba) i četverogodišnjom (za 5,0% ili 464 osobe) srednjom školom, dok rast kod osoba sa završenim fakultetom (za 3,0% ili 41 osoba) i višom školom (za 1,1% ili 9 osoba). Najizraženije smanjenje nezaposlenih u odnosu na prethodni mjesec zabilježeno je kod osoba sa završenim fakultetom (za 8,1% ili 123 osobe).

U ukupnom broju nezaposlenih osoba u rujnu 2011. godine, 6.262 osobe (20,7%) tražile su posao prvi puta, odnosno 51 osoba (0,8%) manje u odnosu na isto vrijeme 2010. godine i 104 osobe (1,6%) manje u odnosu na prethodni mjesec. Preostalih 24.019 nezaposlenih osoba (79,3%) imalo je prethodno radno iskustvo, a prije prijavljivanja na evidenciju Zavoda, najveći broj radio je u prerađivačkoj industriji (6.005 osoba ili 25,0%), trgovini (4.146 osoba ili 17,3%), građevinarstvu (2.645 osobe ili 11,0%), te djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (2.472 osobe ili 10,3%).

Krajem rujna 2011. godine 57,4% nezaposlenih čekalo je na zaposlenje duže od godinu dana i njihov se udio u odnosu na isti mjesec prethodne godine povećao za 3,3%, a u odnosu na prethodni mjesec smanjio za 2,9%. Osim što nezaposlene žene čine veći udio u ukupnoj nezaposlenosti, one i duže čekaju na zaposlenje. Na zaposlenje duže od godinu dana čekalo je 60,2% nezaposlenih žena. Trajanje nezaposlenosti bilo je različito i s obzirom na razinu završenog obrazovanja. Kratkotrajna nezaposlenost najučestalija je kod osoba sa završenim fakultetom. Na posao do 6 mjeseci čekalo je 43,7% visokoobrazovanih osoba, odnosno 61,5% do jedne godine. U najnepovoljnijem položaju su osobe bez škole i sa završenom osnovnom školom, od kojih je 73,1%, odnosno 66,1% čekalo na posao duže od godinu dana.

U rujnu 2011. godine 4.811 nezaposlenih osoba (15,9% od ukupnog broja nezaposlenih) koristilo je novčanu naknadu. Broj korisnika novčane naknade se u odnosu na prethodni mjesec smanjio za 8 korisnika (0,2%) i u odnosu na prethodnu godinu za 697 korisnika (12,7%).

U rujnu 2011. godine ulazak u registriranu nezaposlenost bio je manji od izlaska iz nezaposlenosti. Naime, u evidenciju nezaposlenih prijavilo se 2.757 osoba (56,6% više nego prethodnog mjeseca i 10,3% više nego u rujnu 2010. godine), dok je iz evidentirane nezaposlenosti otišlo ukupno 3.566 osoba (82,5% više nego prethodnog mjeseca i 60,1% više nego u rujnu 2010. godine).

Najviše novoprijavljenih nezaposlenih osoba došlo je izravno iz radnog odnosa (1.730 osoba ili 62,7%), a potom iz neaktivnosti (659 osoba ili 23,9%). Od ukupnog broja novoprijavljenih osoba, 613 osoba (ili 22,2%) bilo je bez prethodnog radnog iskustva, a najveći broj osoba s radnim iskustvom došao je na evidenciju Zavoda iz djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (540 osoba ili 25,2%), prerađivačke industrije (333 osobe ili 15,5%), trgovine (332 osoba ili 15,5%), te građevinarstva (164 osoba ili 7,6%).

Zbog zapošljavanja (bilo po ugovoru o radu, ugovoru o djelu ili drugom obliku rada) evidenciju su napustile 2.692 osobe (75,5%), odnosno 1.610 osoba (gotovo dva i pol puta) više nego prethodnog mjeseca i 1.168 osoba (76,6%) više nego u rujnu 2010. godine. Iz ostalih razloga: izlaska iz radne snage, odjave iz evidencije i nejavljanja, nepridržavanja zakonskih odredbi brisane su 874 osobe (24,5%).

Što se tiče zapošljavanja prema ugovoru o radu, u rujnu 2011. godine bile su zaposlene 2.563 osobe, što je za 1.576 osoba (više od dva i pol puta) više nego prethodnog mjeseca i 1.138 osoba (79,9%) više nego u rujnu 2010. godine. Promatrano po djelatnostima, najviše osoba bilo je zaposleno u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (530 osoba ili 20,7%), putem javnih radova u javnoj upravi i obrani (401 osoba ili 15,6%), prerađivačkoj industriji (312 osoba ili 12,2%), opskrbi vodom, uklanjanju otpadnih voda, gospodarenju otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša (255 osoba ili 9,9%) i obrazovanju (225 osoba ili 8,8%).

Stopa zapošljavanja s evidencije Zavoda tijekom devet mjeseci 2011. godine bila je 27,3%, što znači da se na 100 novoprijavljenih i nezaposlenih zapošljavalo 27 osoba, što je pet osoba više u odnosu na prvih devet mjeseci 2010. godine. Međutim, postoje značajne razlike u stopi zapošljavanja prema završenom obrazovanju. Tako se stopa zapošljavanja kretala od 14,6% za radnike bez završene osnovne škole i 22,1% sa završenom osnovnom školom, preko 29,0% za radnike sa završenom četverogodišnjom i 30,4% sa završenom trogodišnjom srednjom školom, do 31,0% za radnike sa završenim prvim stupnjem fakulteta i 34,1% sa završenim fakultetom.

Tijekom rujna 2011. godine poslodavci su prijavili 2.152 slobodna radna mjesta, odnosno 1.608 radnih mjesta (gotovo četiri puta) više nego prethodnog mjeseca i 1.598 radnih mjesta više nego u rujnu 2010. godine. Najveći broj slobodnih radnih mjesta prijavili su poslodavci iz poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (721 ili 33,5%), javne uprave i obrane (441 ili 20,5%) i opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, gospodarenja otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša (237 ili 11,0%), za zanimanja: (9) jednostavna zanimanja - 1.584 slobodna radna mjesta, (2) stručnjaci i znanstvenici - 167 slobodnih radnih mjesta, (3) inženjeri, tehničari i srodna zanimanja - 124 slobodna radna mjesta i (7) zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji - 100 slobodnih radnih mjesta.

Smanje nezaposlenosti bio je zabilježeno u svim ispostavama, Belom Manastiru za 7,3% ili 395 osoba, Donjem Miholjcu za 5,0% ili 86 osoba, Đakovu za 2,8% ili 140 osoba, Našicama za 2,1% ili 101 osoba, Osijeku za 1,0% ili 107 osoba, osim u Valpovu gdje je nezaposlenost porasla za 0,6% ili 20 osoba. U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine razina nezaposlenosti smanjena je na čitavom području Županije i dominirala je u ispostavama Donji Miholjac (za 12,2% ili 228 osoba) i Beli Manastir (za 10,1% ili 566 osoba):

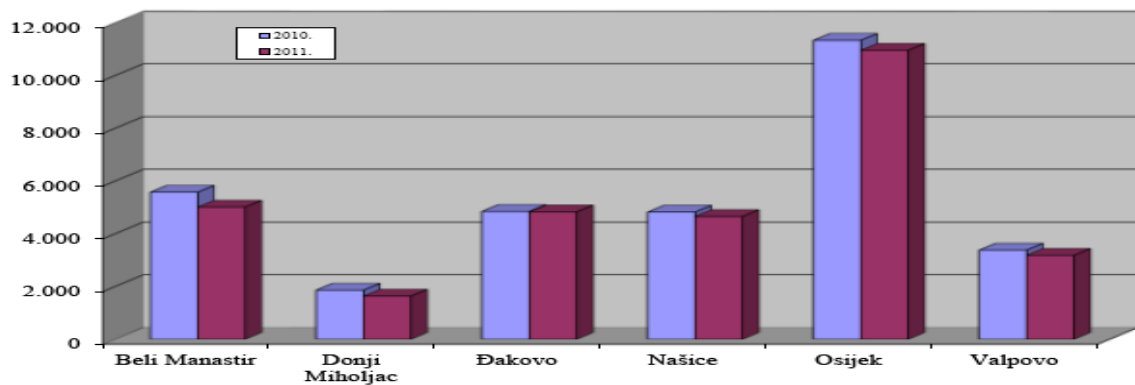
Tablica 18. Nezaposlenost Županije za razdoblje IX. 2010. i I-IX. 2011. godine

Redni broj	Ispostava	2010.						2011.		
		Ø 2010.		IX.		X.	XI.	XII.	I.	II.
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene					
1.	Beli Manastir	5.682	3.048	5.578	2.995	5.820	5.931	5.844	6.081	6.028
2.	Donji Miholjac	1.936	992	1.865	948	1.956	1.992	2.082	2.159	2.175
3.	Đakovo	4.999	2.762	4.850	2.635	5.057	5.183	5.376	5.549	5.583
4.	Našice	4.885	2.826	4.825	2.788	4.918	4.936	5.035	5.150	5.139
5.	Osijek	11.743	6.732	11.339	6.549	11.724	11.927	12.320	12.876	12.775
6.	Valpovo	3.478	1.976	3.384	1.949	3.505	3.538	3.554	3.675	3.687
	Ukupno	32.723	18.336	31.841	17.864	32.980	33.507	34.211	35.490	35.387

2011.						Indeks				
III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.		IX.2011./IX.2010.	IX.2011./VIII.2011.	IX.2011./Ø 2010.
						Ukupno	Žene			
5.874	5.635	5.510	5.467	5.424	5.407	5.012	2.708	89,9	92,7	88,2
2.136	1.935	1.855	1.777	1.747	1.723	1.637	878	87,8	95,0	84,6
5.563	5.350	5.169	4.971	5.063	4.972	4.832	2.557	99,6	97,2	96,7
5.033	4.945	4.751	4.703	4.734	4.757	4.656	2.707	96,5	97,9	95,3
12.456	11.920	11.606	11.153	11.139	11.067	10.960	6.231	96,7	99,0	93,3
3.662	3.481	3.379	3.218	3.176	3.164	3.184	1.810	94,1	100,6	91,5
34.724	33.266	32.270	31.289	31.283	31.090	30.281	16.891	95,1	97,4	92,5

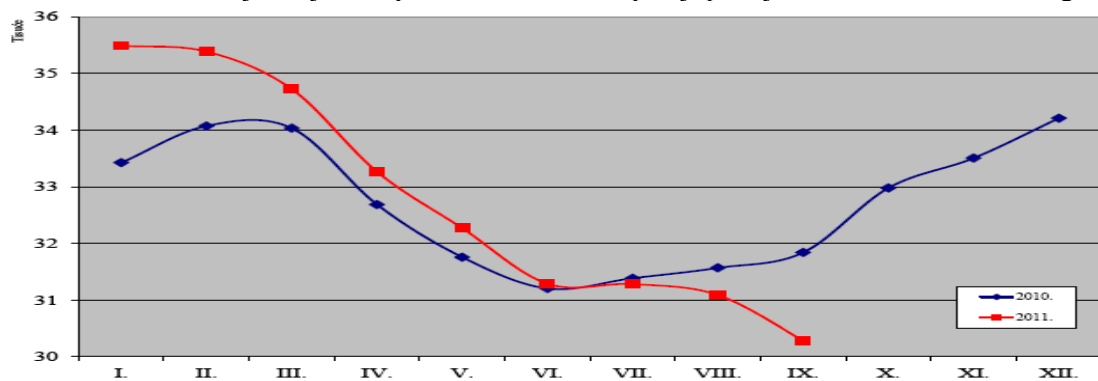
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Osijek

Grafikon 10. Nezaposlene osobe u Županiji po ispostavama krajem rujna 2010. i 2011. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Osijek

Grafikon 11. Kretanje broja nezaposlenih osoba u Županiji po mjesecima u 2010. i 2011. godini

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Osijek

Aktivnosti Odsjeka za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje tijekom rujna 2011. godine bile su sljedeće:

- u svrhu odabira kandidata za određena radna mjesta provedena je jedna selekcija: JU Park prirode "Kopački rit" - za radno mjesto nadzornik/čuvar, obrađeno je 5 kandidata
- u svrhu odabira kandidata za stručno osposobljavanje provedeno je sedam selekcija: ECDL diploma - obrađeno je 88 kandidata, pomoćni kuhar - 31 kandidat, pomoćni konobar - 35 kandidata, Java programer - 5 kandidata, sistemski mrežni administrator - 9 kandidata, serviser računala - 9 kandidata, programer Internet aplikacije - 6 kandidata. Ukupno je obrađeno 188 kandidata
- za nezaposlene osobe s evidencije Zavoda održano je 35 radionica: "Kako tražiti posao", "Kako se predstaviti poslodavcu", "Metode samoprocjene", "Radionica o osposobljavanju" i "Radionica za osobe s invaliditetom". U suradnji sa udrugom "Osječka građanska inicijativa" održane su radionice: "Radionica o stručnom osposobljavanju" i "Radionica o samozapošljavanju". U radionicama su sudjelovale 343 nezaposlene osobe
- o mogućnostima zapošljavanja i obrazovanja profesionalno su informirane 53 nezaposlene osobe.

Prema zadnjim dostupnim podacima Zavoda, krajem studenoga 2011. godine u Područnoj službi Osijek evidentirane su 32.063 nezaposlene osobe, odnosno 727 osoba (2,3%) više u odnosu na prethodni mjesec, a 1.444 osobe (4,3%) manje u odnosu na studeni 2010. godine. Tijekom jedanaest mjeseci 2011. godine nezaposlenost se smanjivala prosječno mjesečno za 0,6% ili 195 osoba.

7. POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA

Nakon nepunih šest godina, 30. lipnja 2011. godine Republika Hrvatska zaključila je pristupne pregovore s Europskom unijom, čime je otvoren put da, nakon ratifikacije pristupnog ugovora, postane 28. članica Europske unije, 1. srpnja 2013. godine.

Tijekom pregovora Republika Hrvatska prihvatila je Pravnu stečevinu Europske unije i ugradila je u nacionalno zakonodavstvo. Cilj usklađivanja u području poljoprivrede i ruralnog razvoja bio je osigurati stabilnu opskrbu kvalitetnom hranom po pristupačnim cijenama, te istovremeno omogućiti poljoprivrednicima odgovarajući prihod. Tijekom pregovora naglasak je stavljen i na poticanje ruralnog razvoja i turizma, promociji tradicionalnih ruralnih obrta i kvalitetnih autohtonih proizvoda, uz brigu za očuvanje okoliša.

Republika Hrvatska nakon ulaska u Europsku uniju trebala bi zadržati sličnu razinu postojećih izravnih plaćanja poljoprivrednicima, između 300 i 400 milijuna eura po godini. Postepeno bi se trebao smanjivati udio plaćanja iz nacionalnog proračuna, a svake godine bi se trebao povećavati udio kojim Europska unija iz svojih poljoprivrednih fondova sudjeluje u cjelokupnom iznosu za izravna plaćanja.

Osim iznosa predviđenih za izravna plaćanja i ruralni razvoj, Republici Hrvatskoj bit će dostupno i oko 10 milijuna eura na godišnjoj razini za financiranje programa u vinogradarstvu, te 9,6 milijuna eura za minirane i minsko sumnjive površine koje će nakon razminiranja biti vraćene u funkciju poljoprivredne proizvodnje.

Pristupanjem Europskoj uniji započet će se primjenjivati sustav jedinstvenog plaćanja po gospodarstvu, pri čemu se zadržavaju vezana plaćanja za krave dojilje (105.000 grla), te ovce i koze (524.000 grla) u kojem će se poticati poštivanje dobre poljoprivredne prakse i ekoloških uvjeta proizvodnje.

Republici Hrvatskoj odobreno je prijelazno razdoblje do 2018. godine za prilagodbu uvjetima dobre poljoprivredne prakse i ekoloških uvjeta proizvodnje. Tri godine od pristupanja Europskoj uniji Republika Hrvatska ima pravo isplaćivati određene nacionalne potpore koje nisu dio zajedničke

politike Europske unije (za šećernu repu, ekstra djevičansko i djevičansko maslinovo ulje, duhan, mliječne krave i rasplodne krmače). Nadalje, Republika Hrvatska ima i pravo korištenja nacionalne rezerve, odnosno utvrđivanja dodatnih prava na plaćanje u pojedinim osjetljivim sektorima i to za proizvodnju mlijeka, tov goveda, ovce i kože i proizvodnju duhana.

Republici Hrvatskoj odobrena je mogućnost da u roku od 12 mjeseci od dana pristupanja u Europsku uniju na razini Unije registrira i zaštititi poljoprivredne i prehrambene proizvode koji su registrirani i zaštićeni na nacionalnoj razini oznakama izvornosti, zemljopisnog podrijetla ili tradicionalnog ugleda. Na zajedničko tržište Unije može biti stavljen "pekmez", tradicionalni hrvatski proizvod koji do sada nije bio prisutan na tom tržištu, a na listu tradicionalnih izraza Europske unije bit će uključene oznake za vina Opolo, Plavac i Samoborski bermet, kao i oznake zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića: Hrvatska loza, Hrvatska travarica, Pelinkovac, Hrvatska stara šljivovica, Slavonska šljivovica i Zadarski maraskino.

7.1. Biljna proizvodnja

Prema procjeni, na području Županije bilo je zasijano 59.700 hektara ozimim žitaricama, dok su jari usjevi zasijani na 142.000 hektara.

Iako je prošle jeseni, zbog kišnog perioda, u optimalnim rokovima sjetve, bilo zasijano vrlo malo pšenice, te se sjetva produžila i tijekom prosinca, dok su to vremenski uvjeti dozvoljavali, prinosi pšenice bili su zadovoljavajući, na brojnim parcelama viši od 7 t/ha, u prosjeku 5,5 t/ha. Prema prosječnom prinosu pšenice od 5,5 t/ha, prema procjeni, na zasijanim 45.000 hektara moglo se proizvesti 247.500 tona pšeničnog zrna, a na zasijanim 8.000 hektara ozimog ječma uz prosječni prinos od 5 t/ha moglo se proizvesti 40.000 tona ozimog ječma, 7.000 tona ozime zobi (sa zasijanim 2.000 hektara uz prosječni prinos od 3,5 t/ha), te 8.100 tona uljane repice (sa zasijanim 3.000 hektara uz prosječni prinos od 2,7 t/ha).

Vremenski uvjeti bili su nepovoljniji za rast, razvoj i sazrijevanje jarih usjeva. Tablica 19. prikazuje pregled procijenjene strukture proljetne sjetve u 2011. godini na zasijana 142.000 hektara na području Županije.

Tablica 19. Procjena strukture proljetne sjetve u 2011. godine na području Županije

Kultura	Žetvena površina (u hektarima)	Udio u sjetvi u %
Kukuruz merkantilni	90.000	63,4
Kukuruz sjemenski	3.000	2,11
Šećerna repa	12.000	8,5
Soja	16.000	11,3
Suncokret	12.000	8,5
Jare žitarice	4.000	2,8
Povrće	2.500	1,8
Ostale kulture	2.000	1,4
Krmno bilje novo	500	0,3
Ukupno	142.000	100,0

Izvor: HGK, Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Proljetni su se usjevi od samog nicanja našli u nepovoljnim uvjetima rasta i razvoja, temperaturama za 2°C višim od normale i oborinama znatno nižim od normale.

Zbog suše praćene visokim temperaturama na svim jarim usjevima uzrokovana je šteta od 20 do 30%, a na pjeskovitim terenima i do 50%. Iz tih razloga 1. kolovoza 2011. godine na području Županije proglašena je elementarna nepogoda od suše, a prema konačnoj procjeni šteta od elementarne nepogode bila je veća od 400 milijuna kuna, a s obzirom da se sušni period nastavio štete su bile i veće.

Najveće štete suša je prouzročila na usjevima kukuruza, naročito sjemenskog, jer je nedostatak vode pogodio usjeve u vrijeme oplodnje, a nastavio se i dalje u vrijeme rasta klipa i nalivanja zrna. Štete na usjevima kukuruza izazvane sušom procjenjuju se na više od 40%.

Visoke temperature praćene sušom izazvale su odbacivanje cvjetova kod soje, tako da biljke nose mahune tek od treće ili četvrte etaže, ali u malom broju, svega dvije do tri.

Suncokret je usjev koji najbolje podnosi sušu, ali nedostatak vode i kod njega je doveo do formiranja manjih glava, a često središnji dio glave nije oploden, te su zrna štura.

Šećerna repa je usjev koji je najbolje "gospodario vodom", jer je rastom rozete lišća zatvorio redove, te je isparavanje vode iz tla bilo najmanje. Šteta koju je na šećernoj repi uzrokovala suša ovisi o lokalitetima na kojem se uzgaja, te je tako na dobrim tlima uz dobru agrotehniku šteta neznatna, na glinovitim tlima od 20 do 30%, a na pjeskovitim tlima 100%.

Uzgajivači povrća također bilježe velike štete od suše, jer je zbog niskog nivoa podzemnih voda i zalijevanje usjeva postalo upitno.

S obzirom na vremenske nepogode u svijetu, te niske rezerve hrane može se očekivati daljnji porast cijena hrane na svjetskom nivou i novi poremećaji na tržištu poljoprivrednih proizvoda.

Kako je na domaćem tržištu cijena pšenice niska, a cijena kukuruza visoka s tendencijom daljnjeg rasta, dio pšenice bi mogao biti potrošen kao stočna hrana, što bi moglo dovesti do poremećaja u opskrbi stanovništva brašnom i kruhom, kao i rast cijena osnovnih živežnih namirnica.

Dugotrajna suša praćena visokim temperaturama isušila je tlo tako da je bilo nemoguće pripremiti tlo za jesensku sjetvu, prvenstveno za sjetvu uljane repice, čiji su optimalni rokovi sjetve prošli u suši (od 25. kolovoza do 5. rujna 2011. godine).

Tablica 20. Procjena strukture jesenje sjetve 2011. godine na području Županije

Kultura	Zasijano (u hektarima)
Ozima pšenica	55.000
Ozimi ječam	10.000
Zob	2.000
Ostale ozime žitarice	500
Uljana repica	3.000
Krmno bilje (novo)	1.200
Ukupno	71.700

Izvor: HGK, Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu prehrambena industrija i šumarstvo

Ukoliko vremenski uvjeti budu dozvoljavali na jesenskim kulturama očekuje se da će se ozime kulture sijati na uobičajenim površinama, koje su prošle jeseni zbog obilne kiše morale biti smanjene, te da će se jesenska sjetva obaviti na 71.700 hektara (prošlogodišnja jesenska sjetva bila je obavljena na 59.700 hektara).

Tablica 21. Procjena očekivane proizvodnje ozimih usjeva

Kultura	Sjetvena površina (u hektarima)	Očekivani prinos t/ha	Očekivana ukupna proizvodnja (u tonama)
Pšenica	55.000	5,5	302.500
Ječam	10.000	5,0	50.000
Zob	2.000	4,0	8.000
Uljana repica	3.000	2,8	8.400
Ukupno	74.500	-	-

Izvor: HGK, Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

7.2. Stočarska proizvodnja

Dobri resursi biljne proizvodnje jedan su od preduvjeta proizvodnje dovoljnih količina animalnih bjelančevina mesa, te mlijeka i jaja za ishranu stanovništva, zbog čega Županija u svom razvojnom dijelu ukupnog agrara posebno mjesto ustupa razvoju stočarske proizvodnje.

Problematika u stočarskoj proizvodnji višestruka je, i ogleda se prije svega kroz nedovoljno korištenje postojećih stočarskih kapaciteta, spore obnove stočnog fonda, nesređenog tržišta stočarske proizvodnje, usitnjenosti obiteljskih gospodarstava i nekontroliranog uvoza hrane. Dodatno smanjivanje stočnog fonda, uz već navedene razloge, uzrokuju nepovoljne vremenske prilike koje otežavaju sjetvu u agrotehničkim rokovima, te pravovremeno skidanje usjeva i rast cijena ratarskih poljoprivrednih proizvoda koje u ciklusu stočarske proizvodnje stvaraju disparitete, odnosno nerijetko su troškovi proizvodnje veći od otkupnih cijena proizvoda.

Govedarska proizvodnja najznačajnija je grana stočarstva i jedna je od najvažnijih grana ukupne poljoprivredne proizvodnje. Osim što se u sustavu govedarske proizvodnje osiguravaju značajni proizvodi (mlijeko i meso) njezina je važnost posebice naglašena zbog komplementarnosti s ratarskom proizvodnjom. Uz to što su goveda veliki potrošači ratarskih proizvoda oni u značajnoj mjeri doprinose prirodnom povećanju plodnosti tla.

Proces smanjivanja proizvodnih kapaciteta u govedarstvu otvara, iako usporenim tempom, naglašeniju proizvodnu specijalizaciju proizvođača i to na proizvodnju mlijeka i tov junadi. Unatoč velikom padu broja krava, oživljava proizvodnja kravljeg mlijeka i to po osnovi određene intenzifikacije u proizvodnji i većoj godišnjoj proizvodnji po kravi.

Nakon 1991. godine proizvodnja mlijeka povećano se potiče mjerama tržišno-cjenovne politike (poticaji za proizvodnju mlijeka čine pojedinačno najveći udio u ukupnim novčanim potporama). Cijena mlijeka u Republici Hrvatskoj, uključujući i novčani poticaj, visoka je u usporedbi sa zemljama srednje i istočne Europe, kao i sa svjetskim cijenama, a slična je visokim cijenama nekih zemlja Europske unije, kao što su Danska i Italija. No, cijene inputa za proizvodnju mlijeka (mineralnog gnojiva, koncentrirane stočne hrane) su u prosjeku isto više od onih u Europskoj uniji, dok su cijene žita slične onima u Europskoj uniji i blizu svjetskim cijenama.

Godišnje potrebe za govedarskim proizvodima u Republici Hrvatskoj iznose 1,2 milijarde litara mlijeka, što predviđa potrošnju od 260 litara po stanovniku, te 68.150 tona govedeg mesa što pretpostavlja potrošnju 14 kilograma po stanovniku. Navedene potrebe nameću nužnost određivanja statusa govedarstva u poljoprivrednoj proizvodnji, te usmjeravanje govedarske proizvodnje u izgradnju novih modernih farmi uz adaptaciju postojećih, a uspostavom malih proizvodnih sustava, sustava krava-tele, veće završne težine grla, sa ciljnim pasminskim sastavom. Sve navedeno može se realizirati uz kvalitetna kreditna investiranja, visoku razinu znanja i primjenjivanje tehnologije sukladne pravilima struke uz mjere državne potpore i osigurano tržište. Zbog novog načina praćenja statističkih podataka u poljoprivredi putem regija, nismo u mogućnosti iskazati podatke po županijama za 2010/2011. godinu.

Tablica 22. Brojno stanje goveda od 2007. do 2010. godine u središnjoj i istočnoj Hrvatskoj

	2007.	2008.	2009.	2010.
Goveda ukupno	266.918	264.538	263.050	251.639
Mlada goveda do jedne godine	84.151	83.850	81.176	69.060
Goveda od 1 – 2 godine	43.087	41.395	46.569	55.187
Junice starije od 2 godine	13.087	14.081	9.203	6.318
Krave	125.710	123.620	125.006	119.602
Ostala goveda starija od 2 godine	883	1.592	1.096	1.472

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK, Županijska komora Osijek

Tablica 23. Broj muznih krava i proizvodnja mlijeka od 2007. do 2010. godine u središnjoj i istočnoj Hrvatskoj

	2007.	2008.	2009.	2010.
Broj muznih krava	124.019	116.408	116.916	94.714
Količina mlijeka u 000 litara	462.500	446.512	461.739	424.306
Količina mlijeka po kravi (litara)	3.729	3.836	3.949	4.480

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK, Županijska komora Osijek

Operativni plan razvitka govedarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj, kojeg je Vlada donijela 2004. godine, nije donio željene rezultate, a razloge sigurno treba tražiti, prije svega, u nedovoljnoj zainteresiranosti proizvođača, izbjegavanju obveza velikog kreditnog zaduženja, raspolaganju s nedovoljnim površinama poljoprivrednog zemljišta, složenoj dokumentaciji za ishođenje građevinskih dozvola i drugo. Ovoga trenutka ne postoji interes niti inicijativa obiteljskih gospodarstava i manjih tvrtki za investicijama u tom segmentu stočarske proizvodnje.

Sadašnja svinjogojska proizvodnja ne zadovoljava, kako po razini proizvodnje, tako još više po kakvoći proizvedenoga mesa. Organizacijski se ova proizvodnja odvija većinom na malim proizvodnim jedinicama obiteljske poljoprivrede, na kojima nije moguće provesti učinkoviti sustav uzgoja i proizvodnje. Osim malih proizvođača, značajnu svinjogojsku proizvodnju imaju i tri velika poduzeća s prostora Županije, a to su Belje d.d. Darda, koja djeluju u sklopu koncerna Agrokor d.d. Zagreb, te Žito d.o.o. Osijek i Novocommerce d.o.o. Osijek.

Brojno stanje svinja u Republici Hrvatskoj nije zadovoljavajuće, odraz je nestabilnosti tržišne situacije, odnosno promjenjivosti ponude i potražnje bez ugovaranja proizvodnje. Veliku nestabilnost svinjskog tržišta u Republici Hrvatskoj izaziva i nekontrolirani uvoz svinjskog mesa koji za posljedicu ima stagnaciju ili potpuni prestanak proizvodnje u manjim proizvodnim jedinicama.

Tablica 24. Brojno stanje svinja od 2007. do 2010. godine u središnjoj i istočnoj Hrvatskoj

	2007.	2008.	2009.	2010.
Svinje ukupno	856.349	704.445	798.008	787.143
Odojci do 20 kg	259.869	206.283	242.381	276.196
Svinje od 20 - 50 kg	250.874	179.047	197.751	145.392
Svinje za tov preko 50 kg	227.240	214.241	248.913	256.853
Nazimice i suprasne nazimice	19.990	18.765	20.477	19.770
Krmače i suprasne krmače	94.175	82.632	85.324	85.608
Nerasti	4.201	3.477	3.162	3.324

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK, Županijska komora Osijek

Radi nepovoljnog stanja u svinjogojstvu, neophodno je donošenje niza mjera kojima će se svinjogojstvo kvantitativno i kvalitativno unaprijediti, a one trebaju sadržavati:

- proizvodno-potrošnu bilancu u svinjogojstvu Republike Hrvatske;
- mjere za povećanje tržišne konkurencije;
- mjere za suzbijanje sivog tržišta;
- tržišni red u svinjogojstvu;
- mjere za stabiliziranje tržišta u svinjogojstvu;
- reviziju Operativnog programa u svinjogojstvu;
- mjere za eradikaciju svinjske kuge kao preduvjet stvaranja uvjeta za izvoz mesnih proizvoda na bazi svinjskog mesa.

Dosadašnja provedba Operativnog razvitka svinjogojske proizvodnje nije dala očekivane rezultate, prije svega zbog nepovoljnog stanja na tržištu svinja (veliki dispariteti, povećani troškovi izgradnje, te velika ulaganja u pothvat uz relativno kratki rok povrata kredita). Uz sve ovo kao nepovoljna okolnost javio se i problem raspolaganja dostatnim količinama poljoprivrednog zemljišta.

Tablica 25. Brojno stanje koza, ovaca i peradi od 2007. do 2010. godine u središnjoj i istočnoj Hrvatskoj

	2007.	2008.	2009.	2010.
Koze ukupno	34.737	31.430	26.684	18.224
Koze za rasplod	24.856	25.195	22.994	12.878
Ovce ukupno	233.175	239.763	246.328	270.643
Ovce za rasplod	159.040	172.723	179.056	199.592
Ukupan broj peradi	3.281.572	3.199.591	3.421.089	3.118.973
Tovni pilići (brojleri)	61.352	86.431	179.763	205.029
Ukupan broj kokoši	2.775.837	2.649.327	2.785.232	2.382.134

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK, Županijska komora Osijek

U tablici 25. vidljiv je porast uzgoja peradi. Unatoč dostupnom konfekcioniranom pilećem mesu u velikim trgovačkim lancima, pad kupovne moći stanovništva revitalizira uzgoj tovnih pilića, brojlera, za vlastite potrebe.

8. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

8.1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića

Tijekom 2010. godine proizvodnjom prehrambenih proizvoda i pića bavilo se 95 poduzeća s 3.950 zaposlenih. Ostvareni ukupni prihodi iznosili su 2,1 milijarde kuna, a ukupni rashodi 2,6 milijarde kuna (tablica 26.).

Tijekom prva tri kvartala 2011. godine proizvodnjom prehrambenih proizvoda i pića na području Županije bavilo se 111 poduzeća sa 3.498 zaposlenih. Ostvareni ukupni prihodi iznosili su 1,4 milijarde kuna, a ukupni rashodi 1,5 milijarde kuna (tablica 27.).

8.2. Mlinsko-pekarska industrija

Na području Županije radi sedam velikih mlinova dioničarskih društava kapaciteta 720 tona/24 sata s godišnjim kapacitetom 200.500 tona prerade proizvoda od žitarica.

Mlinovi manjih tvrtki i obiteljskih gospodarstava nestali su u nelojalnoj konkurenciji na tržištu, te stvorili mogućnost većeg uvoza brašna i ostalih mlinsko-pekarskih proizvoda iz susjednih država.

Cijena pšenice roda 2011. godine iznosila je 1,35 kn/kg i nije značajnije poremetila cijene brašna na domaćem tržištu, jer se veliki dio prihoda kompenzira kroz veliki repro ciklus kojega posjeduju poduzeća Agrokor d.d. Zagreb, Žito d.o.o. Osijek, Granolio d.o.o. Zagreb i drugi, kao najznačajniji predstavnici mlinsko-pekarske industrije u Republici Hrvatskoj.

U proizvodnji kruha i tjestenine sve više se otvaraju mali proizvodni kapaciteti s boljom produktivnošću i širom lepezom proizvoda, te velikim uvozom tjestenina poznatih talijanskih proizvođača.

8.3. Industrija šećera

Kandit Premjer d.o.o. Osijek najveća je tvornica šećera u Republici Hrvatskoj s kapacitetom proizvodnje šećera od 65.000 tona, melase 27.500 tona i suhih repinih rezanaca 27.500 tona.

Tijekom 2011. godine Kandit Premijer d.o.o. Osijek planirao je otkupiti i preraditi oko 600.000 tona korijena šećerne repe, od čega 150.000 do 180.000 tona iz Vojvodine i 30.000 tona iz Mađarske. Navedena količina korijena šećerne repe dala bi proizvodnju od 60.000 tona šećera koje će biti spremno za domaće i inozemno tržište.

Cijena korijena šećerne repe u 2011. godini iznosila je 300 kn/t, a prerađeno je 90.000 tona korijena uz digestiju od 16%.

Zbog izrazite suše prinosi korijena po hektaru variraju, od manje od 30 t/ha do 70 t/ha, tako da se očekuje prosjek kampanje oko 50 t/ha. Unatoč suši problema s vađenjem korijena nije bilo.

8.4. Industrija ulja

Tvornica ulja Čepin najznačajnija je tvornica za proizvodnju ulja u Republici Hrvatskoj, u čiju su modernizaciju uložena značajna sredstva, s dnevnim kapacitetom prerade 500 tona/24 sata (prešaonice) i godišnji kapacitet prerade od 150.000 tona uljarica (suncokret, soja, uljana repica).

U 2011. godini Tvornica ulja Čepin prerađila je 11.870 tona uljane repice po cijeni od 2,90 kn/kg, a planira prerađiti još 45.000 t suncokreta po cijeni od 2,40 kn/kg uz standardnu kvalitetu propisanu pravilnikom (40% uljnosti, 9% vlage i 2% primjesa). Količine koje su zaprimljene u Tvornici biti će, osim vlastitog manjeg dijela, uslužno prerađene za organizatore proizvodnje i otkupljivače uljarica na prostorima Republike Hrvatske (Agrokor d.d. Zagreb, Granolio d.d. Zagreb, Žito d.o.o. Osijek i drugi.).

8.5. Industrija stočne hrane

Na području Županije proizvodnjom industrijske stočne hrane bavi se sedam tvornica i mješaonica stočne hrane s ukupnim kapacitetom godišnje proizvodnje od 257.000 tona.

Unazad nekoliko godina proizvodnja stočne hrane pokazuje tendenciju pada uzrokovanu, prije svega, slabom kupovnom moći potrošača i nestabilnim tržištem stoke zbog uvoza jeftinijeg mesa i jeftinije stoke što dovodi do pada brojnog stanja stoke u domaćem uzgoju.

Privatizacijom velikih gospodarskih sustava na prostorima Županije i Istočne Hrvatske (PPK Valpovo d.d., PPK Orahovica d.d., Vupik d.d. Vukovar, Đakovština d.d. Đakovo) određeni broj tvornica stočne hrane će prestati s radom ili će raditi samo za vlastite potrebe, što ukazuje na smanjenje proizvodnje stočne hrane na ovim prostorima, smanjenje broja zaposlenih djelatnika, te smanjene mogućnosti plasmana sirovina, odnosno žitarica industriji stočne hrane, što dovodi do značajnog pada broja stoke posebno u svinjogojskoj i govedarskoj proizvodnji.

U prilog ovoj konstataciji idu i visoke cijene otkupnih proizvoda berbe kasnih usjeva (kukuruz, soja, suncokret) koje stvaraju disparitete u ciklusu stočarske proizvodnje, odnosno rast troškova proizvodnje u odnosu na prodajne cijene stoke.

Očekuje se aktivnije uključjenje Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja u navedene probleme, u protivnom bi Županija mogla ostati bez stočarske proizvodnje, s obzirom da su navedeni problemi i nekontrolirani uvoz mesa, mesnih prerađevina i žive stoke doveli stočarsku proizvodnju na najnižu razinu u posljednjih dvadesetak godina.

8.6. Ostala prerađivačka industrija

Područje Županije ima raznoliku prerađivačku industriju tako da osim, gore navedenih većih industrija značajno mjesto zauzimaju (po rezultatima i opsegu poslovanja) klaonička industrija, industrija mlijeka, proizvodnja vina i piva, prerada voća i povrća, te konditorska industrija.

8.7. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2010. i I-IX.2011. godine

Prema podacima Financijske agencije Regionalni centar Osijek, statističko izvješće o poslovanju poduzetnika u 2010. godini predalo je:

- 189 poduzeća iz djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva,
- 79 poduzeća iz djelatnosti proizvodnje prehrambenih proizvoda i
- 16 poduzeća iz djelatnosti proizvodnje pića.

Tablica 26. Pregled broja poduzeća, broj zaposlenih i financijski rezultati poslovanja u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića Županije u 2010. godini

financijski rezultati u 000 kuna

Šifra djelatnosti	Djelatnost	Broj poduzeća u 2010.	Prosječan broj zaposlenih			Ukupni prihodi			Ukupni rashodi		
			2010.	Indeks 2010/2009.	Udio u %	2010.	Indeks 2010/2009.	Udio u %	2010.	Indeks 2010/2009.	Udio u %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	189	4.588	115,2	11,5	4.305.004	151,5	19,6	4.308.132	155,5	18,8
C 10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	79	3.469	85,5	8,7	1.941.597	84,5	8,9	2.446.279	94,2	10,7
C 11	Proizvodnja pića	16	481	97,8	1,2	231.262	96,9	1,1	236.235	99,4	1,0
	Ukupno gospodarstvo Županije	3.567	39.788	90,2	100,0	21.932.756	93,9	100,0	22.909.045	97,0	100,0

Šifra djelatnosti	Djelatnost	Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja			Konsolidirani financijski rezultat	Investicije u dugotrajnu imovinu		
		2010.	Indeks 2010/2009.	Udio u %	2010.	Indeks 2010/2009.	Udio u %		2010.	Indeks 2010/2009.	Udio u %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	101.525	84,5	18,0	119.499	209,9	7,3	-17.975	479.601	100,7	29,1
C 10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	24.575	48,3	4,4	532.599	150,8	32,5	-508.025	64.828	82,8	3,9
C 11	Proizvodnja pića	3.106	92,9	0,6	8.615	337,1	0,5	-5.509	13.924	100,7	0,8
	Ukupno gospodarstvo Županije	564.672	74,9	100,0	1.637.480	143,7	100,0	-1.072.811	1.650.651	100,3	100,0

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Iz tablice 26. vidljivo je da je u 2010. godini na području Županije poslovalo 189 poduzeća iz djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva s 4.588 zaposlenih, što čini 11,5% zaposlenih Županije. Ostvareni je ukupni prihod od 4,3 milijarde kuna, što čini 19,6% ukupnih prihoda u gospodarstvu Županije, a poduzeća su poslovnu 2010. godinu završila s negativnim financijskim rezultatom u iznosu 17,9 milijuna kuna.

Proizvodnjom prehrambenih proizvoda bavilo se 79 poduzeće s 3.469 zaposlenih, što čini 8,7% zaposlenih na području Županije. Poduzeća su ostvarila 1,9 milijarde kuna ukupnih prihoda (8,9% ukupnih prihoda u Županiji), te ukupnih rashoda od 2,4 milijarde kuna, što znači da su proizvodnu godinu 2010. završile s negativnim financijskim rezultatom u iznosu 508 milijuna kuna.

Proizvodnjom pića tijekom 2010. godine bavilo se 16 poduzeća s 481 zaposlenih, što čini 1,2% zaposlenih na području Županije. Uz ostvareni ukupni prihod u iznosu 231,3 milijuna kuna (1,1% ukupnih prihoda u Županiji) i ukupni rashod od 236,2 milijuna kuna, poduzeća su ostvarila negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu 5,5 milijuna kuna (tablica 26.).

Tablica 27. Pregled broja poduzeća, broja zaposlenih i financijskih rezultata u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića
Županije za razdoblje I-IX. 2011. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Šifra	Djelatnost	Broj poduzeća	Ukupni prihod	Indeks	Udio u %	Ukupni rashodi	Indeks	Udio u %	Razlika UP-UR
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	323	4.219.478	171	23,0	4.135.458	164	23,0	84.021
C10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	91	1.360.460	105	7,4	1.445.430	95	8,0	-84.971
C11	Proizvodnja pića	20	99.212	56	0,5	102.068	59	0,6	-2.856
	Ukupno gospodarstvo Županije	3.861	18.327.116	99	100,0	17.984.716	95	100,0	342.400

Šifra	Djelatnost	Investicije u dugotrajnu imovinu	Indeks	Udio u %	Broj zaposlenih	Indeks	Udio u %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	375.984	93	33,8	5.022	115	11,9
C10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	145.083	366	13,1	3.081	85	7,3
C11	Proizvodnja pića	7.581	99	0,7	417	81	1,0
	Ukupno gospodarstvo Županije	1.111.020	96	100,0	42.264	92	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima iz tablice 27. vidljivo je da je gospodarstvo Županije u prva tri kvartala 2011. godine ostvarilo veće ukupne prihode od ukupnih rashoda, što je rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu 342,4 milijuna kuna. Poduzeća koja su se bavila djelatnostima poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i proizvodnjom prehrambenih proizvoda u prva tri kvartala 2011. godine ostvarila su pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu 84 milijuna kuna, dok su poduzeća koja su se bavila proizvodnjom prehrambenih proizvoda i pića u promatranom razdoblju poslovala s negativnim rezultatom, odnosno u poslovanju su ostvarile veće ukupne rashode od ukupnih prihoda.

Tablica 28. Izvoz i uvoz u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića u Županiji za razdoblje od I-IX. mjeseca 2010. i 2011. godine

u 000 USD (tekući tečaj)

Šifra	Djelatnost	Izvoz I-XI.		Struktura I-IX. 2011. u %	Indeks	Uvoz I-IX.		Struktura I-IX. 2011. u %	Indeks	Saldo I-IX.2011.
		2010.	2011.			2010.	2011.			
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.385	36.845	8,8	1545,2	41.334	77.366	19,7	187,2	-40.521
C10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	35.690	34.937	8,3	97,9	24.419	35.152	9,0	144,0	-215
C11	Proizvodnja pića	1.640	89	0,0	5,5	1.461	361	0,1	24,7	-271
	Ukupno gospodarstvo Županije	315.523	420.592	100,0	133,3	330.221	392.670	100,0	118,9	27.922

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine zabilježen je porast izvoza i uvoza u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 28.). Unatoč porastu izvoza i uvoza poljoprivrede, šumarstvo i ribarstvo, te proizvodnja prehrambenih proizvoda i proizvodnja pića poslovali su s negativnim saldom.

U Republici Hrvatskoj najvažniji izvozni proizvodi poljoprivrede i prehrambene industrije bili su šećer, konditorski proizvodi, med, alkoholna i bezalkoholna pića (vino, pivo, sokovi), sjemenska roba, mlinsko-pekarski proizvodi, a od uvoza su sirovine za prehrambenu industriju, živa stoka, hrana za životinje, meso i mesne prerađevine, mlijeko i mliječni proizvodi, voće i povrće, alkoholna pića i ocat.

9. TEKSTILNA I KOŽARSKA INDUSTRIJA

Tekstilna industrija (C13, C14 prema Nacionalnoj klasifikacijskoj djelatnosti 2007. - NDK 2007.) obuhvaća proizvodnju odjeće, rublja, gotovih tekstilnih proizvoda za kućanstvo, proizvodnju čarapa, trikotažnih odjevnih predmeta i proizvodnju geotekstila. Ne postoji primarna tekstilna i kožarska industrija u vidu prerade kože, predionice tekstilnih vlakana, proizvodnje konca, sagova i drugo. Prerada kože i srodnih proizvoda (C15) zastupljena je u šivanju i obradi kože, te proizvodnji obuće.

Prema podacima Financijske agencije o poslovanju poduzetnika u prva tri kvartala 2011. godine u Županiji od 538 poduzetnika u prerađivačkoj industriji 55 poduzeća su registrirana za proizvodnju tekstila, odjeće i proizvodnju kože (tablica 29.).

Poduzeća ove industrijske grane ostvarila su u prva tri kvartala 2011. godine ukupne prihode u iznosu 134,5 milijuna kuna koji su za 7% bili veći u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Ukupni prihodi u proizvodnji tekstila manji su za 18%, a u proizvodnji kože 24%, dok je u proizvodnji odjeće zabilježen porast od 13%. Poslovanje ovih poduzeća bilo je negativno, odnosno ukupni rashodi (136,3 milijuna kuna) bili su veći od ukupnih prihoda (134,5 milijuna kuna).

Tablica 29. Financijski rezultati tekstilne i kožarske industrije Županije za razdoblje I-IX.2011. godine
financijski rezultati u 000 kuna

Šifra	Djelatnost	Broj poduzeća	Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.	Ukupni prihod	Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.	Ukupni rashod	Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.	Razlika UP-UR
C	Prerađivačka industrija	538	1,04	4.728.330	112	4.694.750	101	33.580
C13	Proizvodnja tekstila	13	0,93	17.784	82	17.439	79	345
C14	Proizvodnja odjeće	39	1,00	116.330	113	118.584	107	-2.254
C15	Prerada kože i srodnih proizvoda	3	1,00	446	76	312	56	135
	UKUPNO C13,C14,C15	55	0,98	134.560	107	136.335	110	-1774

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine poduzeća ove djelatnosti ostvarila su izvoz u vrijednosti od 3,1 milijuna USD, što je za 1% više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, dok je uvezeno robe u vrijednosti od 4,1 milijuna USD, odnosno ostvaren je negativan saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu od 836.000 USD (tablica 30.).

Tablica 30. Izvoz i uvoz tekstilne industrije u Županiji za razdoblje I-IX. 2011. godine

u 000 USD

Šifra	Djelatnost	Izvoz	Struktura u %	Indeks I-IX.2011/I-IX.2010.	Uvoz	Struktura u %	Indeks I-IX.2011/I-IX.2010.	Saldo
C13	Proizvodnja tekstila	295	0,1	110,7	956	0,2	86,7	-534
C14	Proizvodnja odjeće	2.883	0,7	100,2	3.185	0,8	87,1	-302
C13, C14	UKUPNO	3.178	0,75	101,0	4.141	1,05	87,0	-836
	Ukupno gospodarstvo Županije	420.592	100,0	133,3	392.670	100,0	118,9	27.922

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

Investicije u dugotrajnu imovinu u prva tri kvartala 2011. godine tekstilne i kozarske industrije iznosile su 7 milijuna kuna, što je 3,5 puta više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 31.).

Tablica 31. Investicije u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji za razdoblje I-IX. 2011. godine

u 000 kuna

Šifra	Djelatnost	Investicije			
		I-IX.2010.	I-IX.2011.	Indeks	Udio I-IX.2011. u %
C	Prerađivačka industrija	198.732	306.518	154	27,6
C13	Proizvodnja tekstila	235	3.363	1.433	0,3
C14	Proizvodnja odjeće	1.756	3.680	210	0,3
C15	Prerada kože i srodnih proizvoda	0	0	-	0,0
C13,C14,C15	Ukupno	1.991	7.043	353	0,63
	Ukupno gospodarstvo Županije	1.155.746	1.111.020	96	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U ovoj industrijskoj grani u prva tri kvartala 2011. godine bio je 1.670 zaposlenih, što je za 1% više u odnosu na isto razdoblje u 2010. godini (tablica 32.).

Tablica 32. Broj poduzeća i zaposlenih u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji za razdoblje I-IX.2011. godine

Šifra	Djelatnost	Broj poduzeća	Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada		
			I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks
C	Prerađivačka industrija	538	13.685	13.018	95
C13	Proizvodnja tekstila	13	93	94	101
C14	Proizvodnja odjeće	39	1.554	1.574	101
C15	Prerada kože i srodnih proizvoda	3	2	2	100
C13,C14,C15	Ukupno	56	1.649	1.670	101

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 33. Prosječna mjesečna neto plaća u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji u 2009., 2010. i I-IX. 2011. godini

Šifra	Djelatnost	Županija					RH I-IX. 2011.	Udio Županije u RH u % I-IX. 2011.
		2009.	2010.	Indeks	I-IX. 2011.	Indeks		
C	Prerađivačka industrija	3.692	3.597	97	2.702	75	3.472	77,8
C13	Proizvodnja tekstila	4.004	3.365	84	2.484	74	2.507	99,1
C14	Proizvodnja odjeće	2.753	2.596	94	1.889	73	2.071	91,2
C15	Prerada kože i srodnih proizvoda	793	1.172	148	3.119	283	2.159	144,5
	Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	3.744	99	2.892	77	3.505	82,5

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u Županiji u prva tri kvartala 2011. godini u ovim djelatnostima bila je niža u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, osim u proizvodnji kože gdje je bila veća. U odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u Republici Hrvatskoj, u Županiji su bile manje i to za 0,9% u proizvodnji tekstila, 8,8% u proizvodnji odjeće, a kod prerade kože i srodnih proizvoda bila je veća za 44,5% (tablica 33.).

Proizvođači tekstila i odjeće pokušavaju opstati na tržištu usmjeravajući svoje poslovne aktivnosti na pružanje usluge dorade za svjetski poznate kuće, te stvoriti svoj vlastiti proizvod za domaće tržište, tržište Bosne i Hercegovine i Srbije.

Zbog pravila o podrijetlu koja su vrlo specifična, tekstilne tvrtke koje imaju svoj dizajn i vlastitu robnu marku ne mogu ostvariti značajan izvoz u zemlje Europske unije, jer u Republici Hrvatskoj nije sačuvana bazna tekstilna industrija odnosno proizvodnja tkanina. Kupci tih odjevnih predmeta moraju platiti carinu za uvoz hrvatske odjeće i ne mogu koristiti pogodnosti ugovora o slobodnoj trgovini. Tek kada Republika Hrvatska postane članica Europske unije moći će ostvarivati pravo kumulacije podrijetla.

10. PRERADA DRVA, PROIZVODI OD DRVA I PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA

Drvopreradačka industrija tradicionalno je izvozno orijentirana, radno intenzivna grana industrije koja zauzima značajno mjesto u gospodarstvu Županije. Županija raspolaže kapacitetima za proizvodnju piljene građe, građevinskih elemenata od drva, građevinske stolarije, parketa, ambalaže od drva, kuhinjskog i ostalog namještaja, te drugih proizvoda od drva.

Značajna je izvozna grana u Županiji, koja je u strukturi izvoza Županije u prva tri kvartala 2011. godine sudjelovala s 7,7%, od čega se 5,2%, odnosi na djelatnost prerade drva i proizvoda od drva i 2,5% na proizvodnju namještaja (tablica 35.).

Prema podacima Financijske agencije poduzeća u preradi drva i proizvodnji namještaja u prva tri kvartala 2011. godine ostvarila su ukupne prihode u iznosu 376,1 milijun kuna, što je za 12% više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Poslovanje ovih poduzeća bilo je pozitivno, odnosno ukupni prihodi (376,1 milijuna kuna) bili su veći od ukupnih rashoda (374,5 milijuna kuna) (tablica 34).

Tablica 34. Financijski rezultati prerade drva, proizvoda od drva i proizvodnje namještaja u Županiji za razdoblje I-IX.2011. godine

iznos u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzeća	Ukupni prihod	Indeks	Ukupni rashod	indeks	Razlika UP-UR
Prerađivačka industrija	538	4.728.330	112	4.694.750	101	33.580
Prerada drva i proizvoda od drva C16	55	234.854	111	235.076	98	-222
Proizvodnja namještaja C13	27	141.318	116	139.462	115	1.856
Ukupno prerada drva i namještaja	82	376.172	112	374.538	104	1.634

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 35. Izvoz i uvoz prerade drva, proizvoda od drva i proizvodnje namještaja u Županiji u I-IX.2010. i I-IX.2011. godini

u 000 USD

Djelatnost	Izvoz		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Uvoz		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Saldo
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.			I-IX. 2010.	I-IX. 2011.			
Prerađivačka industrija C	260.207	322.987	76,8	124,1	160.257	202.767	51,6	126,5	120.220
Prerada drva i proizvoda od drva C16	19.826	22.143	5,2	111,7	1.116	1.517	0,4	136,0	20.626
Proizvodnja namještaja C31	9.739	10.577	2,5	108,6	2.513	2.681	0,7	106,7	7.896
Ukupno C16 i C31	29.565	32.720	7,7	110,6	3.629	4.198	1,1	115,0	28.522
Ukupno gospodarstvo Županije	315.523	420.592	100,0	133,3	330.221	392.670	100,0	118,9	27.922

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine promatrane dvije djelatnosti ostvarile su izvoz u vrijednosti 32,7 milijuna USD, što je za 10,6% više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Prerada drva i proizvoda od drva ostvarila je izvoz u iznosu od 22,1 milijun USD, a proizvodnja namještaja 10,5 milijuna USD. Za promatrano razdoblje uvoz je povećan u djelatnosti proizvodnje namještaja 6,7%, a u djelatnosti prerade drva i proizvoda od drva uvoz je veći za 36%. Ostvareni saldo bio je pozitivan i iznosio je 28,5 milijuna USD. Udio izvoza ove dvije djelatnosti u ukupnom izvozu Županije bio je 7,7%, a udio uvoza 1,1% (tablica 35.).

Tablica 36. Prosječna mjesečna neto plaća prerade drva, proizvoda od drva i proizvodnje namještaja u Županiji u 2009., 2010. i I-IX. 2011. godini

Djelatnost	Županija					RH I-IX. 2011.	Udio Županije u RH u % I-IX.2011.
	2009.	2010.	Indeks	I-IX. 2011.	Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.		
Prerađivačka industrija	3.692	3.597	97	2.702	75	3.472	77,8
Prerada drva i proizvoda od drva C16	2.554	2.537	99	1.932	76	2.345	82,4
Proizvodnja namještaja C31	2.707	2.669	99	1.985	72	2.475	80,2
Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	3.744	99	2.892	77	3.505	82,5

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom u Županiji u prva tri kvartala 2011. godine bila je u preradi drva manja za 24% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine i 28% u proizvodnji namještaja. U odnosu na prosječne mjesečne neto plaće sektora u Republici Hrvatskoj, u Županiji su one bile manje za 17,6% u preradi drva, proizvoda od drva i 19,8% u proizvodnji namještaja (tablica 36.).

Tablica 37. Broj poduzeća, zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu prerade drva, proizvoda od drva i proizvodnje namještaja u Županiji za razdoblje I-IX.2011. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzeća	Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada	Indeks	Investicije u dugotrajnu imovinu	Indeks
Prerađivačka industrija	538	13.018	95	306.518	154
Prerada drva i proizvoda od drva C16	55	999	92	38.820	55
Proizvodnja namještaja C31	27	850	107	2.986	338
Ukupno prerada drva i namještaj C16 i C31	82	1.849	98	41.806	58

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Od 13.018 zaposlenih u prerađivačkoj industriji u prva tri kvartala 2011. godine 1.849 bilo je zaposleno u djelatnostima prerada drva, proizvoda od drva i proizvodnje namještaja, što je 2% manje u odnosu na isto razdoblje 2010. godine.

Investicije u dugotrajnu imovinu promatrane dvije djelatnosti u prva tri kvartala 2011. godine iznosila su 41,8 milijuna kuna što je za 42% manje u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 37.).

Navedeni podaci u dijelu povećanja ukupnih prihoda i izvozni rezultati u prva tri kvartala 2011. godine ukazuju na oporavak ovog sektora u Županiji. Kvaliteta u preradi drva i proizvodnji namještaja ima tradicionalno mjesto u koncepciji i organizaciji proizvodnje, pa proizvodi naših drvoprerađivača danas konkuriraju na sve zahtjevnijem europskom i svjetskom tržištu upravo zbog zadržavanja i unapređivanja standarda kvalitete.

Bogatstvo sirovina, duga tradicija, postojeća znanja i iskustva, prilagodba EU standardima, probijanje na svjetska tržišta otvara mnoge mogućnosti ulaganja u drvenu industriju.

Drvoprerađivači očekuju više sredstava za potpore iz državnog proračuna za razvojne i marketinške aktivnosti, te obrtna sredstva, donošenje novih mjera za povoljnije uvjete kupnje drvene sirovine, provođenje društveno odgovorne javne nabave sa svrhom ugradnje domaćih elemenata u opremanju objekata javne nabave i drugo.

11. PROIZVODNJA PAPIRA, PROIZVODA OD PAPIRA I TISKANJE

Prema Nacionalnoj klasifikacijskoj djelatnosti - NKD 2007. djelatnost C17 obuhvaća proizvodnju papira i proizvoda od papira, a djelatnost C18 tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa. Poduzeća ove djelatnosti u Županiji proizvode sljedeće proizvode: celulozu, papir i karton, proizvode od papira i kartona, robu za kućanstvo i higijenu, uredski materijal od papira, tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa (tiskanje novina, usluge pripreme za tisak i objavljivanje, knjigoveške i srodne usluge, te umnožavanje snimljenih zapisa).

Tablica 38. Broj poduzeća i financijski rezultati proizvodnje papira i proizvoda od papira, tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa u Županiji za razdoblje I-IX.2011. godine
 financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzeća	Ukupni prihod	Indeks	Ukupni rashod	Indeks	Razlika UP-UR
Prerađivačka industrija	538	4.728.330	112	4.694.750	101	33.580
Proizvodnja papira i proizvoda od papira C17	11	692.852	121	644.832	110	48.019
Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa C18	34	31.813	122	30.864	113	967
Ukupno C 17 i C18	45	724.665	121	675.696	110,4	48.986
Ukupno gospodarstvo Županije	3.848	11.433.806	109,9	11.243.121	95,4	190.685

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Investicije u dugotrajnu imovinu u navedenim djelatnostima u prva tri kvartala 2011. godine bile su manje za 52,9% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 39.).

Tablica 39. Investicije u proizvodnji papira i proizvoda od papira, tiskanju i umnožavanju snimljenih zapisa u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i 2011. godine
 u 000 kuna

Djelatnost	Investicije			
	I-IX.2010.	I-IX.2011.	Indeks	Udio u %
Prerađivačka industrija C	367.238	206.350	56,2	12,5
Proizvodnja papira i proizvoda od papira C 17	6.846	4.678	68,3	0,3
Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa C 18	5.586	1.185	21,2	0,1
Ukupno C 17 i C18	12.432	5.853	47,1	0,4
Ukupno gospodarstvo Županije	2.397.662	1.645.729	68,6	100,0

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine promatrane dvije djelatnosti ostvarile su izvoz u iznosu 80,8 milijuna USD, što je za 22,4% više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. U istom razdoblju povećan je i uvoz za 35,2% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Ostvareni saldo bio je pozitivan i iznosio je 45,6 milijuna USD (tablica 40.).

U prva tri kvartala 2011. godine proizvodnja papira i proizvoda od papira vodeća je izvozna djelatnost u Županiji. U strukturi izvoza sudjelovala je s 19,2% i 8,9% uvoza. (tablica 40).

Tablica 40. Izvoz i uvoz proizvodnje papira i proizvoda od papira, tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i 2011. godine
 u 000 USD

Djelatnost	Izvoz		Struktura I-IX. 2011. u %	Indeks	Uvoz		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Saldo 2009.
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.			I-IX. 2010.	I-IX. 2011.			
Prerađivačka industrija C	260.207	322.987	76,8	124,1	160.257	202.767	51,6	126,5	120.220
Proizvodnja papira i proizvoda od papira C17	65.633	80.712	19,2	123,0	27.409	35.073	8,9	128,0	45.640

Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa C18	433	139	0,0	32,1	101	126	0,0	125,2	13
Ukupno C17 i C18	66.066	80.851	19,2	122,4	27.510	35.199	8,9	135,2	45.653
Ukupno gospodarstvo Županije	315.523	420.592	100,0	133,3	330.221	392.670	100,0	118,9	27.922

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 41. Prosječna mjesečna neto plaća proizvodnje papira i proizvoda od papira, tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa u Županiji u 2009., 2010. i I-IX. 2011. godini

Djelatnost	Županija					RH I-IX. 2011.	Udio Županije u RH u % I-IX..2011.
	2009.	2010.	Indeks	I-IX.. 2011.	Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.		
Prerađivačka industrija	3.692	3.597	97	2.702	75	3.472	77,8
Proizvodnja papira i proizvoda od papira C17	3.837	4.175	108	3.382	109	3.378	100,1
Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa C18	3.360	3.317	99	2.724	109	3.486	78,1
Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	3.744	99	2.892	77	3.505	82,5

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom u Županiji u djelatnosti proizvodnje papira i proizvoda od papira u prva tri kvartala 2011. godine iznosila je 3.382 kune, što je za 9% više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, a kod tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa iznosila je 2.724 kune, što je 9% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 41.).

Tablica 42. Broj poduzeća i zaposlenih u proizvodnji papira i proizvoda od papira, tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa u Županiji za razdoblje I-IX.2011. godine

Djelatnost	Broj poduzeća	Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada	Indeks	Udio u %
Prerađivačka industrija C	538	13.018	95	30,8
Proizvodnja papira i proizvoda od papira C 17	11	1.034	92	2,4
Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa C18	34	167	93	0,4
Ukupno C 17i C18	45	1.201	92	2,8
Ukupno gospodarstvo Županije	3.861	42.264	92	100,0

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ova industrijska grana u prva tri kvartala 2011. godine imala je 1.201 zaposlenih, što je za 8% manje u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 42.).

12. METALOPRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA I STROJOGRADNJA

U Županiji su djelatnosti proizvodnje osnovnih metala (C24) i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (C25) u 2010. godini bile zastupljene s 63 poduzeća, a u posljednjih nekoliko godina (2007. godine bilo je 83 poduzeća) zabilježen je njihov pad. Proizvodnju metala čini proizvodnja šavnih i bešavnih cijevi od čelika, betonskog čelika, valjane žice, armaturnih mreža za građevinarstvo, prerada aluminija i lijevanje metala. Proizvodnju gotovih metalnih proizvoda čine proizvodnja metalnih konstrukcija, građevna stolarija, posude, radijatori, kotlovi, alati, ambalaže, vijčane robe i slično.

U 2010. godini od 63 poduzeća u metaloprerađivačkoj industriji, dva su bila iz proizvodnje metala (nepromijenjen broj u odnosu na 2009. godinu) i 61 poduzeće iz proizvodnje gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (tablica 43.).

Tablica 43. Pregled broja poduzetnika, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja metaloprerađivačke industrije Županije u 2010. godini

Pokazatelji		financijski rezultati u 000 kuna			
		C 24 Proizvodnja metala	C 25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	Ukupno gospodarstvo Županije	Udio metalne industrija u ukupnom gospodarstvu Županije u %
Broj poduzetnika 2008.		2	59	3.379	1,8
Broj poduzetnika 2009.		2	61	3.567	1,7
Prosječan broj zaposlenih	2009.	139	1.506	44.125	3,7
	2010.	109	1.067	39.788	3,0
	indeks	78,4	70,8	90,2	-
Ukupni prihodi	2009.	20.950	461.496	23.355.739	2,0
	2010.	16.933	450.633	21.932.756	2,1
	indeks	80,8	97,6	93,9	-
Ukupni rashodi	2009.	22.238	513.562	23.626.087	2,2
	2010.	16.885	786.009	22.909.045	3,5
	indeks	75,9	149,5	97,0	-
Dobit razdoblja	2009.	297	9.724	754.216	1,3
	2010.	43	9.395	564.672	1,6
	indeks	14,5	96,6	74,9	-
Gubitak razdoblja	2009.	1.659	64.324	1.139.569	5,7
	2010.	0	328.807	1.637.480	20,0
	indeks	0,0	511,2	143,7	-
Konsolidirani financijski rezultat		43	-319.411	-1.072.811	-
Investicije u dugotrajnu imovinu	2009.	62	9.371	1.645.729	0,5
	2010.	46	1.960	1.650.651	0,1
	indeks	74,3	20,9	100,3	-

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2010. godini vidljiv je pad broja zaposlenih u proizvodnji metala za 21,6%, kao i u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme 29,2%. Proizvodnja metala zabilježila je pad ukupnih prihoda u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu za 19,2%, a proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme za 2,4%. Proizvodnja metala zabilježila je pad ukupnih rashoda u odnosu na 2009. godinu za 24,1%, a proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme povećanje za 49,5%. Dobit ostvarena u proizvodnji metala pokazuje pad od 85,5%, kao i u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme za 3,4%. U 2010. godini u proizvodnji metala gubitak nije bilo, dok je u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme porastao za pet puta (indeks 511,2) i iznosio je 328,8 milijuna kuna. Gubitak ovih dviju djelatnosti u ukupnom gubitku Županije u 2010. godini sudjelovao je s 20% (u 2009. godini bio je 5,7%). Konsolidirani financijski rezultat u proizvodnji metala bio je pozitivan i iznosio je 43.000 kuna, dok je u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme bio negativan i iznosio je 319,4 milijuna kuna. Investicije u dugotrajnu imovinu kod ovih dviju djelatnosti zabilježile su pad u 2010. godini u odnosu na 2009. godini, u proizvodnji metala za 25,7%, a u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme za 79,1% (tablica 43.).

Prema podacima Financijske agencije prosječna mjesečna neto plaća u proizvodnji metala u 2010. godini iznosila je 4.093 kune i bila je za 6% manja u odnosu na 2009. godinu, dok je u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme iznosila 3.303 kune, što je za 3% više u odnosu na prethodnu godinu (tablica 44.).

Tablica 44. Prosječna mjesečna neto plaća metaloprerađivačke industrije u 2009., 2010. i I-IX. 2011. godini

Djelatnost	Županija					RH I-IX. 2011.	Udio Županije u RH u % I-IX.2011.
	2009.	2010.	Indeks	I-IX.. 2011.	Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.		
Proizvodnja metala	4.343	4.093	94	3.172	102	3.272	96,9
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	3.212	3.303	103	2.685	108	3.314	81,0
Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	3.744	99	2.898	103	3.505	82,5

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine u proizvodnji metala bilo je jedno poduzeće više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, dok se u proizvodnji gotovih metalnih, osim strojeva i opreme povećao za tri poduzeća. Ukupni prihod proizvodnje metala u prva tri kvartala 2011. godine bio je za 24% veći u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, a u proizvodnji gotovih metalnih, osim strojeva i opreme bio je veći za 16%. Obje proizvodnje poslovale su s pozitivnim financijskim rezultatom u i to u iznosu od 1,2 milijuna kuna u proizvodnji metala, te 20,2 milijuna kuna u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (tablica 45.).

Tablica 45. Broj poduzeća i financijski rezultati metaloprerađivačke industrije u Županiji za razdoblje I-IX.2011. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzeća		Ukupni prihodi				Ukupni rashodi				Razlika UP - UR I-IX. 2011.
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/ I-IX.2010.	Udio u %	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/ I-IX.2010.	Udio u %	
Proizvodnja metala C 24	2	3	11.411	14.117	124,0	0,1	15.003	12.838	86,0	0,1	1.279
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme C 25	60	63	282.815	326.829	116,0	1,8	437.151	306.531	70,0	1,7	20.298
Ukupno gospodarstvo Županije	3.783	3.861	18.491.751	18.327.116	99,0	100,0	18.879.798	17.984.716	95,0	100,0	342.400

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine zabilježen je pad zaposlenih za 6% u proizvodnji metala, dok je broj zaposlenih u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme ostao gotovo nepromijenjen u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 46.).

Tablica 46. Broj zaposlenih i investicije u metaloprerađivačkoj industriji u Županiji za razdoblje I-IX.2011. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)				Investicije u dugotrajnu imovinu			
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/I-IX.2010.	Udio u %	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/I-IX.2010.	Udio u %
Proizvodnja metala C 24	108	101	94,0	0,2	18	0	0	0,0
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme C 25	1.081	1.077	99,6	2,5	7.623	25.853	339,0	2,3
Ukupno gospodarstvo Županije	45.831	42.264	92,0	100,0	1.155.746	1.111.020	99,0	100,0

Izvor: Fina, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Uspoređujući podatke o izvozu i uvozu dviju promatranih djelatnosti u 2009. i 2010. godini, u 2010. godini vidljiv je pad izvoza (za 16,9% kod proizvodnje metala i za 9,8% kod proizvodnje gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme). Uvoz je pao za 42,8% kod proizvodnje metala i za 4,8% kod proizvodnje gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme. Unatoč padu vanjskotrgovinske razmjene ove dvije djelatnosti još uvijek ostvaruju pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu od 10 milijuna USD (tablica 47.).

Tablica 47. Izvoz i uvoz metaloprerađivačke industrije u Županiji u 2009. i 2010. godini

u 000 USD

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Saldo 2010.
	2009.	2010.			2009.	2010.			
Proizvodnja metala C 24	690	573	0,1	83,1	303	174	0,0	57,2	400
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme C 25	24.789	22.358	4,6	90,2	13.356	12.710	2,7	95,2	9.648
Ukupno gospodarstvo Županije	426.169	481.596	100,0	113,0	459.812	477.586	100,0	103,9	4.010

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine proizvodnja metala bilježi porast izvoza za 83,1% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, a proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme za 15,7%. Uvoz kod proizvodnje metala povećan je čak 4,45 puta, a kod gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme porastao je za 9,1%. U prva tri kvartala 2011. godine ove dvije djelatnosti bilježe pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu od 11,5 milijuna USD (tablica 48.).

Tablica 48. Izvoz i uvoz metaloprerađivačke industrije u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011. godine

u 000 USD

Djelatnost	Izvoz		Struktura I-IX. 2011. u %	Indeks	Uvoz		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Saldo 2009.
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.			I-IX. 2010.	I-IX. 2011.			
Proizvodnja metala C 24	364	666	0,2	183,1	63	280	0,1	444,6	386
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme C 25	18.114	20.952	5,0	115,7	8.976	9.793	2,5	109,1	11.158
Ukupno gospodarstvo Županije	315.523	420.592	100,0	133,3	330.221	392.670	100,0	118,9	27.922

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U djelatnosti proizvodnje strojeva i uređaja u 2010. godini, u odnosu na 2009. godinu, došlo je do povećanja broja poduzetnika koji su predali završne financijske izvještaje za 23,8% (s 21 na 26), ali je smanjen broj zaposlenih za 1% (za 9 djelatnika) (tablica 46.).

Ukupni prihodi poduzeća u proizvodnji strojeva i uređaja u 2010. godini porasli su za 10,6% u odnosu na 2009. godinu, a ukupni rashodi za 6,6%. Dobit je porasla za 24,5%, dok se gubitak smanjio za 49,5%. Investicije u dugotrajnu imovinu značajno su porasle (indeks 522,8). U proizvodnji strojeva i uređaja dobit razdoblja u odnosu na gubitak veći je za 1,32 milijuna kuna i pokazuje pozitivan pomak u odnosu na prethodnu godinu (tablica 49.).

Tablica 49. Pregled broja poduzetnika, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2010. godini

Pokazatelji		financijski rezultati u 000 kuna		
		C 28 Proizvodnja strojeva i uređaja	Ukupno gospodarstvo Županije	Udio proizvodnje strojeva u ukupnom gospodarstvu Županije u %
Broj poduzetnika 2009.		21	3.379	0,62
Broj poduzetnika 2010.		26	3.567	0,73
Prosječan broj zaposlenih	2009.	876	44.125	1,99
	2010.	867	39.788	2,20
	indeks	99,0	90,2	-
Ukupni prihodi	2009.	296.601	23.355.739	1,27
	2010.	327.917	21.932.756	1,50
	indeks	110,6	93,9	-
Ukupni rashodi	2009.	305.789	23.626.087	1,29
	2010.	325.897	22.909.045	1,40
	indeks	106,6	97,0	-
Dobit razdoblja	2009.	8.499	754.216	1,13
	2010.	10.581	564.672	1,90
	indeks	124,5	74,9	-
Gubitak razdoblja	2009.	18.331	1.139.569	1,61
	2010.	9.262	1.637.480	0,6
	indeks	50,5	143,7	-
Konsolidirani financijski rezultat		1.319	-1.072.811	-
Investicije u dugotrajnu imovinu	2009.	6.442	1.645.729	0,39
	2010.	33.675	1.650.651	2,00
	indeks	522,8	100,3	-

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U proizvodnje strojeva i uređaja u 2010. godini vidljivo je smanjenje prosječne mjesečne neto plaće za 6% u odnosu na 2009. godinu, a u prva tri kvartala 2011. godine u usporedbi s istim razdobljem 2010. godine prosječne mjesečne neto plaće porasle su za 22% (tablica 50.).

Tablica 50. Prosječna mjesečna neto plaća u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2009., 2010. i I-IX. 2011. godini

Djelatnost	Županija					RH I-IX. 2011.	Udio Županije u RH u % I-IX.2011.
	2009.	2010.	Indeks	I-IX.2011.	Indeks I-IX.2011/I-IX.2010.		
Proizvodnja strojeva i uređaja C 28	3.742	3.507	94	3.307	122	3.625	91,2
Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	3.744	99	2.892	103	3.505	82,5

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U proizvodnji strojeva i uređaja u prva tri kvartala 2011. godine u odnosu na isto razdoblje 2010. godine broj poduzeća povećan je sa 26 na 31. U promatranom razdoblju ukupni prihodi i ukupni rashodi bilježe porast, a ukupni prihodi su od ukupnih rashoda bili manji za 28,1 milijun kuna (tablica 51.).

Tablica 51. Broj poduzeća i financijski rezultati u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji za razdoblje I-IX.2011. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzeća		Ukupni prihodi				Ukupni rashodi				Razlika UP - UR I-IX. 2011.
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X. 2011/ I-IX. 2010.	Udio u %	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X. 2011/ I-IX. 2010.	Udio u %	
Proizvodnja strojeva i uređaja C 28	26	31	204.625	446.651	218,0	2,4	233.354	474.813	203,0	2,6	-28.162
Ukupno gospodarstvo Županije	3.783	3.861	18.491.751	18.327.116	99,0	100,0	18.879.798	17.984.716	95,0	100,0	342.400

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Broj zaposlenih u proizvodnji strojeva i uređaja u prva tri kvartala 2011. godine bio je za 7% veći u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, dok su se investicije u dugotrajnu imovinu u proizvodnji strojeva i uređaja smanjile za 4,2% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 52.).

Tablica 52. Broj zaposlenih i investicije u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011.godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)				Investicije u dugotrajnu imovinu			
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/ I-IX.2010.	Udio u %	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/ I-IX.2010.	Udio u %
Proizvodnja strojeva i uređaja C 28	837	897	107,0	2,1	22.068	21.163	95,8	1,9
Ukupno gospodarstvo Županije	45.831	42.264	92	100,0	1.155.746	1.111.020	96,0	100,0

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Djelatnost proizvodnje strojeva i uređaja važna je gospodarstvu Županije svojim izvoznim aktivnostima. Udio izvoza u ukupnom izvozu Županije u 2010. godini iznosio je 13,6%, a u odnosu na prethodnu godinu povećan je za 25,6%. Uvoz u proizvodnji strojeva i uređaja u 2010. godini bilježi porast za 44,4% u odnosu na prethodnu godinu, uz pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu 21,6 milijuna USD (tablica 53.).

Tablica 53. Izvoz i uvoz u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2009. i 2010. godini

u 000 USD

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Saldo 2010.
	2009.	2010.			2009.	2010.			
Proizvodnja strojeva i uređaja C 28	52.303	65.702	13,6	125,6	30.508	44.065	9,2	144,4	21.638
Ukupno gospodarstvo Županije	41.306	78.816	18,7	190,8	31.555	49.784	12,7	157,8	29.032

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine udio izvoza u ukupnom izvozu Županije iznosio je 18,7%, a povećan je za 90,8% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Uvoz proizvodnje strojeva i uređaja bilježi povećanje za 57,8% (tablica 54.).

Tablica 54. Izvoz i uvoz u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011. godine

u 000 USD

Djelatnost	Izvoz		Struktura I-IX. 2011. u %	Indeks	Uvoz		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Saldo 2009.
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.			I-IX. 2010.	I-IX. 2011.			
Proizvodnja strojeva i uređaja C 28	41.306	78.816	18,7	190,8	31.555	49.784	12,7	157,8	29.032
Ukupno gospodarstvo Županije	315.523	420.592	100,0	133,3	330.221	392.670	100,0	118,9	27.922

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

13. KEMIJSKA INDUSTRIJA

Kemijska industrija gospodarska je grana čiji se proizvodi koriste u gotovo svim segmentima gospodarstva. U 2010. godini broj poduzetnika u kemijskoj industriji gotovo je jednak kao i u 2009. godini, dok se broj zaposlenih smanjio za 0,6% u odnosu na 2009. godinu. Ukupni prihodi i ukupni rashodi gotovo su isti kao i u 2009. godini. Dobit razdoblja smanjena je za 51,9%, dok je gubitak povećan za 14,6%. Konsolidirani financijski rezultat iznosio je 7,9 milijuna kuna. Investicije u dugotrajnu imovinu u 2010. godini iznosile su 9,5 milijuna kuna, odnosno za 52,8% su bile veće u odnosu na 2009. godinu (tablica 55.).

Tablica 55. Pregled broja poduzetnika, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja kemijske industrije u Županiji u 2010. godini

financijski rezultati u 000 kuna

Pokazatelji		C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	Ukupno gospodarstvo Županije	Udio kemijske industrije od ukupnom gospodarstvu Županije u %
Broj poduzetnika 2009.		9	3.379	0,27
Broj poduzetnika 2010.		10	3.567	0,28
Prosječan broj zaposlenih	2009.	900	44.125	2,04
	2010.	895	39.788	2,20
	indeks	99,4	90,2	-
Ukupni prihodi	2009.	577.404	23.355.739	2,47
	2010.	577.312	21.932.756	2,60
	indeks	100,0	93,9	-
Ukupni rashodi	2009.	559.183	23.626.087	2,37
	2010.	567.095	22.909.045	2,50
	indeks	101,4	97,0	-
Dobit razdoblja	2009.	17.071	754.216	2,26
	2010.	8.207	564.672	1,50
	indeks	48,1	74,9	-
Gubitak razdoblja	2009.	231	1.139.569	0,02
	2010.	265	1.637.480	0,00
	indeks	114,6	143,7	-
Konsolidirani financijski rezultat		7.943	-1.072.811	-
Investicije u dugotrajnu imovinu	2009.	6.222	1.645.729	0,38
	2010.	9.504	1.650.651	0,60
	indeks	152,8	100,3	-

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih u kemijskoj industriji u 2010. godini iznosila je 3.969 kuna, odnosno za 3,3% bila je veća u odnosu na 2009. godinu, a u prva tri kvartala 2011. godine iznosila je 2.875 kune i bila je za 1% manja u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 56.).

Tablica 56. Prosječna mjesečna neto plaća u kemijskoj industriji u Županiji u 2009., 2010. i I-IX. 2011. godini

Djelatnost	Županija					RH I-IX. 2011.	Udio Županije u RH u % I-IX.2011.
	2009.	2010.	Indeks	I-IX.2011.	Indeks I-IX.2011/I-IX.2010.		
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda C 20	3.841	3.969	103,3	2.875	99,0	3.928	73,2
Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	3.744	99,1	2.892	103,0	3.505	82,5

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine broj poduzeća ostao je nepromijenjen u odnosu na odnosu na isto razdoblje 2010. godine, dok su i ukupni prihod i ukupni rashod povećali su se za 7% (tablica 57.).

Tablica 57. Pregled broja poduzeća i financijski rezultati poslovanja u kemijskoj industriji u Županiji za razdoblje I-IX. 2010. i I-IX.2011. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzeća I-IX.2011.	Ukupni prihod			Ukupni rashod			Razlika UP-UR
		I-IX.2011	Indeks I-X.2011/I-X.2010	Udio u %	I-IX.2011	Indeks I-X.2011/I-X.2010.	Udio u %	
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda C 20	11	467.381	107,0	2,6	455.497	107,0	2,5	11.884
Ukupno gospodarstvo Županija	3.861	18.327.116	99,0	100,0	17.984.716	95,0	100,0	342.400

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Broj zaposlenih na temelju sati rada u prva tri kvartala 2011. godine povećao se za 6,9% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, a investicije u dugotrajnu imovinu dva puta su bile veće u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 58.).

Tablica 58. Broj zaposlenih i investicije u kemijskoj industriji u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011.godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)				Investicije u dugotrajnu imovinu			
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/I-IX.2010.	Udio u %	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/I-IX.2010.	Udio u %
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda C20	899	961	106,9	2,3	7.808	21.888	280,0	2,0
Ukupno gospodarstvo Županije	45.831	42.264	92,2	100,0	1.155.746	1.111.020	96,0	100,0

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Izvoz kemijske industrije u 2010. godini povećan je za 1,4% u odnosu na 2009. godinu, a uvoz za 4%, uz negativan saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu 225.000 USD. Izvoz ove djelatnosti sudjelovao je s 9,8% u ukupnom izvozu Županije, a uvoz s 9,9% (tablica 59.).

Tablica 59. Izvoz i uvoz kemijske industrije u Županiji u 2009. i 2010. godini

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Saldo 2010.
	2009.	2010.			2009.	2010.			
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda C20	46.404	47.034	9,8	101,4	45.421	47.259	9,9	104,0	-225
Ukupno gospodarstvo Županije	426.169	481.596	100,0	113,0	459.812	477.586	100,0	103,9	4.010

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine izvoz ove grane djelatnosti bio je veći za 1,7% (35 milijuna USD) u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, a u ukupnom izvozu Županije sudjelovao je s 8,3%. Iako se i uvoz povećao za 10,8% (36,7 milijun USD), ostvaren je negativni saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu 1,73 USD (tablica 60.).

Tablica 60. Izvoz i uvoz kemijske industrije u Županiji za razdoblje I-IX. 2010. i I-IX.2011. godine

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz I-IX.		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Uvoz I-IX.		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Saldo I-IX. 2011.
	2010.	2011.			2010.	2011.			
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda C20	34.459	35.054	8,3	101,7	33.213	36.792	9,4	110,8	-1.738
Ukupno gospodarstvo Županije	315.523	420.592	100,0	133,3	330.221	392.670	100,0	118,9	27.922

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

14. INDUSTRIJA GRAĐEVINSKOG MATERIJALA

Industrija nemetala i građevinskih materijala obuhvaća istraživanje, eksploataciju, oplemenjivanje, proizvodnju i preradu nemetalnih mineralnih sirovina. Eksploatacija se odnosi na ležišta kvarcnog pijeska, keramičkih i ciglarskih glina, gipsa, lapora, dolomita, vapnenaca, eruptivnih materijala i šljunka za građevinske materijale, arhitektonskog kamena, te proizvodnja morske soli. Proizvodnja u industriji građevinskih materijala izravno je vezana za prodaju, razinu zaliha i realnu procjenu tržišnih potreba. Na području Županije u 2010. godini u industriji građevinskih materijala bilo je 22 poduzeća s 817 zaposlenih (4,9% više u odnosu na 2009. godinu). Ukupni prihodi iznosili su 729,7 milijuna kuna, a ukupni rashodi 726,2 milijuna kuna, uz negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu 5 milijuna kuna. U dugotrajnu imovinu investirano je 24,2 milijuna kuna (35,9% manje u odnosu na 2009. godinu) (tablica 61.).

Tablica 61. Pregled broja poduzetnika, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja industrije građevinskih materijala u Županiji u 2010. godini

Pokazatelji		financijski rezultati u 000 kuna		
		C 23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	Ukupno gospodarstvo Županije	Udio industrije graditeljskih materijala od ukupnom gospodarstvu Županije u %
Broj poduzetnika		24	3.379	0,71
Broj poduzetnika		22	3.567	0,62
Prosječan broj zaposlenih	2009.	779	44.125	1,77
	2010.	817	39.788	2,10
	indeks	104,9	90,2	-
Ukupni prihodi	2009.	888.824	23.355.739	3,81
	2010.	729.746	21.932.756	3,30
	indeks	82,1	93,9	-
Ukupni rashodi	2009.	786.254	23.626.087	3,34
	2010.	726.290	22.909.045	3,20
	indeks	92,4	97,0	-
Dobit razdoblja	2009.	92.489	754.216	12,26
	2010.	29.672	564.672	5,30
	indeks	32,1	74,9	-
Gubitak razdoblja	2009.	14.968	1.139.569	1,31
	2010.	34.711	1.637.480	2,10
	indeks	231,9	143,7	-
Konsolidirani financijski rezultat		-5.039	-1.072.811	-
Investicije u dugotrajnu imovinu	2009.	37.843	1.645.729	2,30
	2010.	24.271	1.650.651	1,50
	indeks	64,1	100,3	-

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U proizvodnji građevinskih materijala prosječna mjesečna neto plaća u 2010. godini iznosila je 5.614 kuna i za 8% bila je manja u odnosu na 2009. godinu, ali još uvijek je bila veća u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u ukupnom gospodarstvu Županije koja je iznosila 3.744 kune. U prva tri kvartala 2011. godine prosječna mjesečna neto plaća smanjena je za 39% i iznosila je 3.430 kuna, dok je prosječna mjesečna neto plaću u ukupnom gospodarstvu Županije iznosila 2.892 kune (tablica 62.).

Tablica 62. Prosječna mjesečna neto plaća u industriji građevinskog materijala u Županiji u 2009., 2010. i I-IX. 2011. godini

Djelatnost	Županija					RH I-IX. 2011.	Udio Županije u RH u % I-IX.2011.
	2009.	2010.	Indeks	I-IX.2011.	Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.		
Proizvodnja ostalnih nemetalnih mineralnih proizvoda C23	6.131	5.614	92	3.430	61	3.863	88,9
Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	3.744	99	2.892	103	3.505	82,5

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine 27 poduzeća predalo je Financijskoj agenciji izvješće o financijskom poslovanju iz djelatnosti proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda. Navedena poduzeća ostvarila su ukupne prihode u iznosu od 576,3 milijuna kuna, dok su ukupni rashodi iznosili 515,5 milijuna kuna, odnosno ukupni prihodi su za 60,7 milijuna kuna bili veći od ukupnih rashoda (tablica 63.).

Tablica 63. Pregled broja poduzeća i financijski rezultati poslovanja u industriji građevinskih materijala u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzeća		Ukupni prihodi				Ukupni rashodi				Razlika UP - UR I-IX. 2011.
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X. 2011/ I-IX. 2010.	Udio u %	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X. 2011/ I-IX. 2010.	Udio u %	
	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda C23	25	27	555.140	576.334	104	3,1	520.191	515.558	99	
Ukupno gospodarstvo Županije	3.783	3.861	18.491.751	18.327.116	99	100,0	18.879.798	17.984.716	95,0	100,0	342.400

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine broj zaposlenih ove djelatnosti ostao je na razini prva tri kvartala 2010. godine, dok su se investicije u dugotrajnu imovinu u prva tri kvartala 2011. godine smanjile za 18% i iznosile su 15,7 milijuna kuna (tablica 64.).

Tablica 64. Broj zaposlenih i investicije u industriji građevinskog materijala u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)				Investicije u dugotrajnu imovinu			
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/ I-IX.2010.	Udio u %	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/ I-IX.2010.	Udio u %
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda C23	866	862	100	2,0	19.149	15.713	82	1,4
Ukupno gospodarstvo Županije	45.831	42.264	92	100,0	1.155.746	1.111.020	96	100,0

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

U 2010. godini ostvaren je izvoz u iznosu 19,8 milijun USD i bio je za 11,6% manji u odnosu na 2009. godinu, dok se uvoz u iznosu 15,5 milijuna USD smanjio za 28,4%. Pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene ove djelatnosti iznosio je 4,2 milijuna USD. Ova djelatnost u strukturi izvoza Županije u 2010. godini sudjelovala je s 4,1% (tablica 65.).

Tablica 65. Izvoz i uvoz industrije građevinskog materijala u Županiji u 2009. i 2010. godini
u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Saldo 2010.
	2009.	2010.			2009.	2010.			
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda C23	22.449	19.836	4,1	88,4	21.799	15.598	3,3	71,6	4.238
Ukupno gospodarstvo Županije	426.169	481.596	100,0	113,0	459.812	477.586	100,0	103,9	4.010

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine vidljiv je porast izvoza za 35,5% i uvoza za 8% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine uz pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu od 8,9 milijuna USD, što je značajno povećanje u odnosu na prethodnu godinu (3,9 milijuna USD) (tablica 66.).

Tablica 66. Izvoz i uvoz industrije građevinskog materijala u Županiji za razdoblje I-IX. 2010. i I-IX.2011. godine
u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz I-IX.		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Uvoz I-IX.		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Saldo I-IX. 2011.
	2010.	2011.			2010.	2011.			
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda C23	15.392	20.851	5,0	135,5	11.043	11.926	3,0	108,0	8.925
Ukupno gospodarstvo Županije	315.523	420.592	100,0	133,3	330.221	392.670	100,0	118,9	27.922

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

15. GRAĐEVINARSTVO

Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti NKD 2007. pojam građevinarstvo obuhvaća: pripreme radove na gradilištu (uklanjanje postojećih građevina i zemljane radove), radove na podizanju zgrada i gradnji ostalih građevina (niskogradnja), instalacijske i završne radove, iznajmljivanje građevinskih strojeva i opreme s rukovateljima, radove na novim građevinama, te rekonstrukcije i popravke postojećih građevina.

U Županiji se u 2010. godini 412 poduzeće bavilo građevinarstvom s ostvarenim ukupnim prihodima od 2,7 milijarde kuna, što je 22,4% manje u odnosu na 2009. godinu, odnosno 12,6% ukupnih prihoda gospodarstva Županije. Ukupni rashodi bili su za 18,8% manji u odnosu na 2009. godinu i iznosili su 2,8 milijarde kuna. Dobit razdoblja iznosila je 66,7 milijuna kuna i bila je za 39,7% manja u odnosu na 2009. godinu, odnosno 11,8% dobiti ukupnog gospodarstva Županije. Gubitak u ovoj djelatnosti iznosio je 167 milijuna kuna i bio je za 91,4% veći u odnosu na 2009. godinu. Investicije u dugotrajnu imovinu smanjene su za 25,8% u odnosu na 2009. godinu, a u investicijama na razini Županije sudjelovale su s 13,6%. U 2010. godini prosječni broj zaposlenih u ovoj djelatnosti bio je 6.455 i smanjen je za 15,2% u odnosu na 2009. godinu (tablica 67.).

Tablica 67. Pregled broja poduzetnika, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja građevinarstva u Županiji u 2009. i 2010. godini

Pokazatelji	financijski rezultati u 000 kuna		
	F Građevinarstvo	Ukupno Gospodarstvo Županije	Udio građevinarstva u ukupnom gospodarstvu Županije u %
Broj poduzetnika 2009. godina	391	3.379	11,6
Broj poduzetnika 2010. godina	412	3.567	11,6
Prosječan broj zaposlenih	2009.	7.614	44.125
	2010.	6.455	39.788
	indeks	84,8	90,2
Ukupni prihodi	2009.	3.569.676	23.355.739
	2010.	2.770.799	21.932.756
	indeks	77,6	93,9
Ukupni rashodi	2009.	3.521.144	23.626.087
	2010.	2.857.593	22.909.045
	indeks	81,2	97,0
Dobit razdoblja	2009.	110.832	754.216
	2010.	66.788	564.672
	indeks	60,3	74,9
Gubitak razdoblja	2009.	87.279	1.139.569
	2010.	167.019	1.637.480
	indeks	191,4	143,7
Konsolidirani financijski rezultat	-100.232	-1.072.811	-
Investicije u dugotrajnu imovinu	2009.	302.100	1.645.729
	2010.	224.212	1.650.651
	indeks	74,2	100,3

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih u građevinarstvu Županije u 2010. godini iznosila je 3.868 kune, što je na razini plaće iz 2009. godine. U prva tri kvartala 2011. godine prosječna mjesečna neto plaća bilježi porast od 7% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 68.).

Tablica 68. Prosječna mjesečna neto plaća građevinarstva u Županiji u 2009., 2010. i I-IX.2011. godini

Djelatnost	Županija					RH I-IX. 2011.	Udio Županije u RH u% I-IX.2011.
	2009.	2010.	Indeks	I-IX.2011.	Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.		
Građevinarstvo F	3.854	3.868	100,3	2.613	107	3.026	86,3
Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	3.744	99,0	2.892	103	3.505	82,5

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Broj poduzeća u prva tri kvartala 2011. godine nije se bitno mijenjao u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Ukupni prihodi porasli su za 13% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, a ukupni rashodi za 15% (tablica 69.).

Tablica 69. Pregled broja poduzeća i financijski rezultati poslovanja građevinarstva u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzeća		Ukupni prihodi				Ukupni rashodi				Razlika UP – UR I-IX. 2011.
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X. 2011/ I-IX. 2010.	Udio u %	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X. 2011/ I-IX. 2010.	Udio u %	
Građevinarstvo F	432	433	1.939.514	2.194.124	113,0	12,0	1.957.864	2.248.758	115,0	12,5	-54.635
Ukupno gospodarstvo Županije	3.783	3.861	18.491.751	18.327.116	99,0	100,0	18.879.798	17.984.716	95,0	100,0	342.400

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Prema financijskim rezultatima poduzetnika u građevinarstvu Županije za prva tri kvartala 2011. godine vidljiv je mali pad broja zaposlenih za 1%, te smanjenje investicija u dugotrajnu imovinu za 16% (tablica 70.).

Tablica 70. Broj zaposlenih i investicije građevinarstva u Županiji za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011.godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)				Investicije u dugotrajnu imovinu			
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/ I-IX.2010.	Udio u %	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	Indeks I-X.2011/ I-IX.2010.	Udio u %
Građevinarstvo F	7.004	6.949	99,0	16,4	54.867	46.354	84,0	4,2
Ukupno gospodarstvo Županije	45.831	42.264	92,0	100,0	1.155.746	1.111.020	96,0	100,0

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Građevinarstvo je u 2010. godini ostvarilo izvoz robe u vrijednosti 2 milijuna USD, što je dva puta više u odnosu na 2009. godinu (indeks 208,7), te uvezlo 11,3 milijuna USD, što je 35,9% manje u odnosu na prethodnu godinu, uz negativan saldo vanjskotrgovinske razmjene od 9,3 milijuna USD (tablica 71.).

Tablica 71. Izvoz i uvoz građevinarstva u Županiji u 2009. i 2010. godini

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 2010. u %	Indeks	Saldo 2010.
	2009.	2010.			2009.	2010.			
Građevinarstvo F	996	2.079	0,4	208,7	17.766	11.392	2,4	64,1	-9.313
Ukupno gospodarstvo Županije	426.169	481.596	100,0	113,0	459.812	477.586	100,0	103,9	4.010

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine vidljiv je pad izvoza za 11%, te pad uvoza za 14,4% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, uz negativna saldo vanjskotrgovinske bilance u iznosu od 4,7 milijuna USD (tablica 72.).

Tablica 72. Izvoz i uvoz građevinarstva Županije za razdoblje I-IX. 2010. i I-IX.2011. godine
u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz I-IX.		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Uvoz I-IX.		Struktura I-IX.2011. u %	Indeks	Saldo I-IX. 2011.
	2010.	2011.			2010.	2011.			
Građevinarstvo F	1.283	1.142	0,3	89,0	6.932	5.936	1,5	85,6	-4.794
Ukupno gospodarstvo Županije	315.523	420.592	100,0	133,3	330.221	392.670	100,0	118,9	27.922

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema broju odobrenja za građenje (novogradnja i dogradnja) izdanih u 2010. godini, kao i prethodnih godina najveći broj odobrenja izdan je za nestambene zgrade (prema volumenu), a udio zgrada (stambene i nestambene) u Županiji u Republici Hrvatskoj iznosio je 5,4%, dok je udio stanova (prema korisnoj površini) iznosio 4,5% (tablica 73.).

Tablica 73. Građevinske veličine zgrada i stanova za koje su izdana odobrenja za građenje (novogradnja i dogradnja) u 2010. godini

	Zgrade						Stanovi	
	Ukupno		Stambene		Nestambene		broj	korisna površina, m ²
	površina, m ²	volumen, m ³	površina, m ²	volumen, m ³	površina, m ²	volumen, m ³		
Republika Hrvatska	3.495.567	12.688.221	1.845.346	5.449.996	1.650.221	7.238.225	13.378	1.279.630
Županija	188.777	696.094	92.271	272.287	96.506	423.807	662	58.484
Udio Županije u RH u %	5,4	5,4	5,0	4,9	5,8	5,8	4,9	4,5

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje br. 3.1.8. od 7.3.2011; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupna predviđena vrijednost građevinskih radova prema izdanim odobrenjima za građenje u 2010. godini iznosila je 1,3 milijarde kuna i značajno je manja u odnosu na 2009. godinu kada je iznosila 4,5 milijarde kuna (tablica 74.).

Tablica 74. Predviđena vrijednost radova prema izdanim odobrenjima za građenje po vrstama građevine i investitoru u 2010. godini

u 000 kuna

	Ukupno			Zgrade			Ostale građevine		
	ukupno	fizičke osobe	pravne osobe	ukupno	fizičke osobe	pravne osobe	ukupno	fizičke osobe	pravne osobe
Republika Hrvatska	29.636.903	6.583.871	23.053.032	16.129.633	6.578.913	9.550.720	13.507.270	4.958	13.502.312
Županija	1.298.024	318.943	979.081	826.829	318.904	507.925	471.195	39	471.156
Udio Županije u RH u %	4,3	4,8	4,2	5,1	4,8	5,3	3,4	0,7	3,4

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje br. 3.1.8. od 5.3.2010; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najveća vrijednost izvršenih građevinskih radova u Županiji prema vrstama građevina u 2010. godini bila je u objektima nestambenih zgrada (490,4 milijuna kuna), zatim slijede stambene zgrade (336,3 milijuna kuna), te objekti prometne infrastrukture (261,9 milijun kuna).

U Republici Hrvatskoj najveća vrijednost izvršenih građevinskih radova bila je kod stambenih zgrada (8,2 milijarde kuna), nestambenim zgradama (7,8 milijarde kuna), te prometnoj infrastrukturi (7,3 milijarde kuna) (tablica 75.).

Tablica 75. Vrijednost izvršenih građevinskih radova prema vrstama građevina u 2010. godini u Republici Hrvatskoj i Županiji

u 000 kuna

Republika Hrvatska/ Županija	Ukupno	Zgrade		Ostale građevine			
		Stambene	Nestambene	Prometna infrastruktura	Cjevovodi, komunikacijski i električni vodovi	Složene industrijske građevine	Ostale nespomenute građevine
Republika Hrvatska	29.636.903	8.248.378	7.881.255	7.393.762	4.650.835	1.091.665	371.008
Županija	1.298.024	336.344	490.485	261.931	202.864	3.600	2.800
Udio Županije u Republici Hrvatskoj u %	4,38	4,08	6,22	3,54	4,36	0,33	0,75

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 3.1.8. od 07.03.2011.; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tijekom 2010. godine u Županiji je završeno ukupno 410 zgrada, od čega je 321 stambena zgrada i 89 nestambenih (tablica 76.).

Tablica 76. Broj i građevinske veličine završenih zgrada u 2010. godini

Republika Hrvatska/ Županija	Zgrade								
	ukupno			stambene			nestambene		
	broj	površina, m ²	volumen, m ³	broj	površina, m ²	volumen, m ³	broj	površina, m ²	volumen, m ³
Republika Hrvatska	7.491	3.352.329	12.604.115	6.108	1.854.330	5.593.250	1.383	1.497.999	7.010.865
Županija	410	342.272	1.509.203	321	100.301	303.766	89	241.971	1.205.437
Udio Županije u RH u %	5,47	10,21	11,97	5,26	5,41	5,43	6,44	16,15	17,19

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 3.1.8. od 7.3.2011.; obrada: HGK Županijska komora Osijek

16. MALO GOSPODARSTVO

Malo gospodarstvo značajan je segment hrvatskog gospodarstva, pokretač razvoja cjelokupnog gospodarstva i zapošljavanja. Lakše se prilagođava zahtjevima tržišta, potiče privatno vlasništvo i poduzetničke sposobnosti, generira zapošljavanje i znatno pridonosi povećanju proizvodnje.

Tablica 77. Kretanje broja aktivnih poduzetnika u Županiji prema veličini za razdoblje 1997.-2010. godine

Poduzetnici	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Veliki	35	43	36	35	33	41	51	56	62	23	25	23	22	23
Srednji	137	118	141	140	148	137	137	140	154	92	95	78	86	73
Mali	3.011	2.944	2.868	2.843	2.724	2.717	2.958	2.930	3.009	3200	3.415	3.335	3.271	3.471
Ukupno	3.183	3.105	3.045	3.018	2.905	2.895	3.146	3.126	3.225	3.315	3.535	3.436	3.379	3.567

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Od ukupnog broja predanih financijskih izvještaja s područja Županije za 2010. godinu promatrano prema veličini poduzetnika, njih 3.471 ili 97,3% odnosi se na male poduzetnike, 73 ili 2% na srednje, a 23 ili 0,6% na velike poduzetnike (tablica 78.).

Iz kretanja broja aktivnih poduzeća, odnosno onih koji su predali statistička izvješća o svom poslovanju uočava se povećanje broja malih tvrtki za 6,1%, velikih poduzeća za 4,5%, te smanjenje broja srednjih za 15,1% u odnosu na 2009. godinu.

U 2010. godini ukupne prihode smanjili su svi poduzetnici, i to mali za 2,3%, srednji za 20,4%, a veliki za 5,7%.

Mali, srednji i veliki poduzetnici u 2010. godini ostvarili su negativan financijski rezultat, jer su im ukupni prihodi bili manji od ukupnih rashoda. Mali poduzetnici ostvarili su 69% ukupno ostvarene dobiti, dok je njihov udio u gubitku samo 28%. Najmanji udio u dobiti imala su srednja poduzeća 13,1%, a najveći udio u ostvarenom gubitku velike tvrtke čak 55%.

Mali poduzetnici zapošljavali su 48,3% ukupno zaposlenih s prosječnom mjesečnom neto plaćom u iznosu 3.283 kuna, što je povećanje plaće za 5,7% u odnosu na 2009. godinu, ali je još uvijek za 12,3% manje u odnosu na prosječnu plaću koju su isplatili ukupno svi poduzetnici, koja je iznosila 3.744 kune.

Srednji poduzetnici zapošljavali su 22,2% ukupno zaposlenih s prosječnom mjesečnom neto plaćom od 4.012 kuna, što je povećanje plaće za 1,3% u odnosu na 2009. godinu i više za 7,2% od prosječne neto plaće u Županiji.

Prosječna mjesečna neto plaća velikih poduzetnika u 2010. godini iznosila je 4.298 kuna, što je za 1,2% više u odnosu na 2009. godinu i za 14,8% više od prosječne isplaćene mjesečne neto plaće u Županiji.

Tablica 78. Broj poduzetnika, broj zaposlenih i financijski rezultati poduzetnika u Županiji prema veličini poduzetnika u 2009. i 2010. godini

Pokazatelji	Ukupno svi poduzetnici			Mali poduzetnici			Srednji poduzetnici			Veliki poduzetnici		
	2009.	2010.	Indeks	2009.	2010.	Indeks	2009.	2010.	Indeks	2009.	2010.	Indeks
Broj poduzetnika	3.379	3.567	105,6	3.271	3.471	106,1	86	73	84,9	22	23	104,5
Udio u %	100,0	100,0		96,8	97,3		2,5	2,0		0,7	0,6	
Broj zaposlenih	44.125	39.788	90,2	20.809	19.234	92,4	10.584	8.828	83,4	12.732	11.726	92,1
Udio u %	100,0	100,0		47,2	48,3		24,0	22,2		28,9	29,5	
Ukupni prihodi u 000.000 kuna	23.356	21.933	93,9	8.366	8.170	97,7	5.095	4.055	79,6	10.091	9.512	94,3
Udio u %	100,0	100,0		35,8	37,3		21,8	18,5		43,2	43,4	
Ukupni rashodi u 000.000 kuna	23.626	22.909	97,0	8.215	8.362	101,8	5.213	4.248	81,5	10.198	10.298	101,0
Udio u %	100,0	100,0		34,8	36,5		22,1	18,5		43,2	45,0	
Dobit razdoblja u 000.000 kuna	754	565	74,9	331	390	117,8	154	74	48,1	270	101	37,4
Udio u %	100	100		43,9	69,0		20,4	13,1		35,8	17,9	
Gubitak razdoblja u 000.000 kuna	1.140	1.637	143,6	438	458	104,6	290	279	96,2	412	901	218,7
Udio u %	100,0	100,0		38,4	28,0		25,4	17,0		36,1	55,0	
Prosječna mjesečna neto plaća (u kunama)	3.641	3.744	102,8	3.107	3.283	105,7	3.960	4.012	101,3	4.248	4.298	101,2
% od ukupno	100,0	100,0		85,3	87,7		108,8	107,2		116,7	114,8	
Investicije u dugotrajnu imovinu	1.646	1.651	100,3	483	815	168,7	275	191	69,5	888	645	72,6
Udio u %	100,0	100,0		29,3	49,4		16,7	11,6		53,9	39,1	

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

16.1. Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici od 17. veljače 2011. godine prihvatila Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2011. godinu vrijedan 407,9 milijuna kuna.

Operativni plan za 2010. godinu sastoji se od šest poticajnih područja i to: konkurentnost i inovacije, poduzetnička infrastruktura, povoljno financiranje i subvencioniranje kamata, obrazovanje za poduzetništvo, obrtništvo, te projekti koji se financiraju iz sredstava EU.

Prioritetno područje je poticanje konkurentnosti i inovacija za koje su u 2011. godini planirani poticaji u iznosu 80,2 milijuna kuna. U cilju poticanja poduzetničke i poslovne klime planirana sredstva za poduzetničke zone i potporne institucije poduzetništva iznose 54,6 milijuna kuna. Obrazovanju za poduzetništvo namijenjeno je 5 milijuna kuna.

Povoljno financiranje malog gospodarstva nastavlja se i kroz projekte kreditiranja uz subvencije kamata. Krediti se provode na razini županija čime se potiče regionalni razvoj, a za subvencije je izdvojeno 41,5 milijuna kuna. Za obrtništvo je u 2011. godini planiran ukupni iznos od 18,4 milijuna kuna.

Program poticanja poduzetništva na svome području provodi Županija u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, poduzetničkim centrima i inkubatorima, te svim ostalim institucijama poduzetničke podrške.

U prosincu 2010. godine Skupština Županije donijela je Program poticanja poduzetništva Osječko-baranjske županije za 2011. godinu, koji se provodi kroz sljedeće aktivnosti:

1. kreditiranje poduzetnika,
2. informiranje o programima poticanja poduzetništva,
3. savjetovanje poduzetnika,
4. permanentna edukacija,
5. razvoj start up i mladih poduzeća,
6. poticanje osnivanja poduzetničkih zona,
7. poticanje zapošljavanja,
8. sufinanciranje uvođenja sustava kvalitete,
9. sufinanciranje nastupa na sajmovima,
10. suradnja na inovacijama i uvođenju novih proizvoda,
11. poticanje zadrugarstva,
12. poticanje obrtništva,
13. nove investicije i poticanje izvoza,
14. suradnja s institucijama poduzetničke podrške.

Provođenjem ovih aktivnosti želi se postići sljedeće:

- stvaranje pretpostavki za brži izlaz iz trenutne gospodarske situacije te očuvanje postojećih radnih mjesta;
- povećanje zaposlenosti te povećanje prosječnog broja zaposlenih po poslovnom subjektu;
- povećanje broja malih i srednjih poslovnih subjekata;
- izgradnja novih poduzetničkih zona;
- jednostavnije i brže ishođenje poduzetničkih kredita s povoljnom kamatnom stopom;
- povećanje konkurentnost i lakši prodor na inozemna tržišta;
- povećanje domaćih i stranih ulaganja;
- uvođenje novih tehnologija;
- promjena strukture djelatnosti u korist proizvodnje;
- jačanje izvozne orijentacije i supstitucija uvoza.

16.1.1. Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu

U okviru Programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je 25. svibnja 2004. godine Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu (nastavno: Projekt), čiji je cilj bio jačanje poduzetništva i ravnomjerni razvoj po regijama Republike Hrvatske kroz subvenciju kamate na poduzetničke kredite, a organizatori provedbe Projekta bile su županije.

Korisnici sredstava Projekta bili su mala i srednja trgovačka društva, obrti, zadruge i ustanove u 100% privatnom vlasništvu državljana Republike Hrvatske, čije je sjedište na području Republike Hrvatske. Sredstva iz Projekta bila su namijenjena za subvenciju kamata po poduzetničkim kreditima za proizvodnju i novo zapošljavanje na području županija Republike Hrvatske. Poduzetnici su mogli koristiti kreditna sredstva putem banaka za sljedeće namjene:

- kupnju, izgradnju, uređenje ili proširenje objekta,
- nabavku opreme ili pojedinih dijelova opreme,
- obrtna sredstva u funkciji investicije ili za unapređenje poslovanja do najviše 50% visine traženog kredita i
- refinanciranje postojećih nepovoljnih kredita.

Pravo korištenja sredstava subvencije kamata na poduzetničke kredite imali su poduzetnici koji su prvenstveno ulagali u proizvodnu djelatnosti i novozapošljavanje, te poduzetnici koji su tražili kredite u sljedećim Projektima: socijalne usluge, branitelji, poduzetništvo žena, poduzetništvo mladih i nove tehnologije.

Kreditni su se odobravali po sljedećim uvjetima: kamatna stopa 4, odnosno 2% (branitelji, poduzetništvo žena, poduzetništvo mladih i nove tehnologije), rok otplate do 10 godina uključujući početak od najviše dvije godine, najniži iznos u protuvrijednosti 5.000 EUR-a po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan isplate, a najviši iznos kredita nije bio utvrđen i određivalo ga je Povjerenstvo, odnosno Banka, prema kreditnoj sposobnosti poduzetnika i kvaliteti projekta.

Županija i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva zaključili su 24. rujna 2004. godine Ugovor o provedbi Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu.

Slijedom navedenog, Županija je sa Bankama (Privredna banka Zagreb d.d., Zagrebačka banka d.d., Hypo Alpe Adria Bank d.d., Erste&Steiermarkische Bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Societe Generale - Splitska banka d.d., Volksbank d.d.) zaključila 5. listopada 2004. godine Ugovor o načinu provedbe Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu.

Kako su se u Projekt mogle uključiti samo županije, a s obzirom na veliku zainteresiranost poduzetnika za ovom kreditnom linijom, Županija je svim jedinicama lokalne samouprave poslala upit o uključivanju u navedenu kreditnu liniju kroz subvenciju kamate na poduzetničke kredite.

Gradovi Beli Manastir, Osijek i Valpovo, te općine Erdut, Kneževi Vinogradi, Marijanci i Petlovac donijeli su odluke o uključivanju u Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu. Temeljem dostavljenih podataka navedenih gradova i općina, Županija je uputila Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva zamolbu za povećanjem kreditnog potencijala u iznosu od 83.000.000,00 kuna. Slijedom navedenog Županija je 14. rujna 2006. godine donijela Zaključak o uključivanju gradova i općina s područja Osječko-baranjske županije u Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu, a Sporazum o subvencioniranju kamata na poduzetničke kredite poduzetnicima u okviru Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu, Županija i navedene jedinice lokalne samouprave zaključile su 23. listopada 2006. godine.

Povjerenstvo za provedbu Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu je pozitivno ocijenilo 356 zahtjeva u ukupnom iznosu 593.803.099,15 kuna, a poslovne banke su, zaključno sa 31. ožujkom 2007. godine, odobrile 260 kredita u ukupnom iznosu 390.724.138,45 kuna. Provedbom Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu otvoreno je oko 1.000 novih radnih mjesta.

Županija je ovom kreditnom linijom dala snažan poticaj gospodarstvu, pomažući na taj način napore malih i srednjih poduzeća k postizanju konkurentnosti na domaćem i stranim tržištima, ali i omogućila kreditiranje poduzetnika početnika.

16.1.2. Projekt "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje"

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u skladu s Zaključkom Vlade Republike Hrvatske o prihvaćanju Operativnog plana poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2007. godinu od 22. ožujka 2007. godine provodilo je Projekt "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje".

Cilj ovog Projekta bio je unapređenje oblika financiranja razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz poduzetničke mikrokredite. Korisnici sredstava Projekta bili su mala i srednja trgovačka društva, obrti, zadruge i ustanove u 100% privatnom vlasništvu državljanke/državljanina Republike Hrvatske.

Kreditna sredstva mogla su se koristiti za sljedeće:

- kupnju, izgradnju, uređenje ili proširenje gospodarskih objekata,
- nabavu opreme ili pojedinih dijelova opreme i
- trajna obrtna sredstva.

Najniži iznos kredita bio je 35.000 kuna, a najviši 200.000 kuna. Kamatna stopa za korisnike kredita iznosila je 5% fiksno, pri čemu su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Županija subvencionirali kamatnu stopu od 7% s po jednim postotnim indeksom, troškovi obrade kredita bili su do 0,8%, rok otplate do pet godina uz godinu dana počeka (osim za obrtna sredstva).

Prema odredbama Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje", županije i grad Zagreb realizirali su Projekt temeljem 1. Dodatka Ugovoru o provedbi projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Županija i poslovne banke (Erste&Steiermarkische Bank d.d., Societe Generale - Splitska banka d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe Adria Bank d.d., Partner banka d.d. Zagreb, Croatia banka d.d. i Zagrebačka banka d.d.) zaključili su 28. kolovoza 2007. godine 1. Dodatak Ugovoru o provedbi Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu.

Nakon što je Županija s poslovnim bankama 12. studenoga 2007. godine zaključila 1. Dodatak Ugovoru o načinu provedbe Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu, 17. studenoga 2007. godine u Glasu Slavonije objavljen je Natječaj za provedbu projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje".

Ukupni kreditni potencijal prema Projektu "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" iznosi 5.000.000,00 kuna. Povjerenstvo za provedbu Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu je pozitivno ocijenilo 34 kreditna zahtjeva u ukupnom iznosu 5.761.144 kuna, a poslovne banke su odobrile 28 kredita u ukupnom iznosu 4.890.000 kuna.

S obzirom da je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske o prihvaćanju Operativnog plana poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2008. godinu od 2. svibnja 2008. godine, nastavilo provedbu Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" i u 2008. godini, Zaključkom o nastavku Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu Županija je prihvatila nastavak Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu predloženog od strane Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Odlukom Ministarstva o dodjeli sredstava za subvencioniranje kamate na poduzetničke kredite za 2008. godinu Županiji je odobren kreditni potencijal u iznosu 3.000.000 kuna.

Zaključkom o odabiru poslovnih banaka za nastavak Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu nastavilo se s Projektom "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu, pri čemu su odabrane sljedeće poslovne banke: Croatia banka d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Erst&Steiermarkische Bank d.d., Hypo Alpe Adria Bank d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Zagrebačka banka d.d. i Hrvatska poštanska banka d.d.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Županija i poslovne banke (Erst&Steiermarkische Bank d.d., Hypo Alpe Adria Bank d.d., Hrvatska poštanska banka d.d., Croatia banka d.d.) zaključile su 5. studenoga 2008. godine Ugovor o provedbi Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu, a natječaj za provedbu projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" raspisan je 14. siječnja 2009. godine.

Povjerenstvo je pozitivno ocijenilo 19 kreditnih zahtjeva u ukupnom iznosu 3.465.000,00 kuna, a prema izvješćima poslovnih banaka ukupno je odobreno 14 kredita u ukupnom iznosu 2.520.000 kuna.

S obzirom na veliku zainteresiranost poduzetnika za povoljnim financijskim sredstvima, Skupština Županije donijela je 14. srpnja 2009. godine Zaključak o sudjelovanju Osječko-baranjske županije u projektima kreditiranja poduzetništva Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Navedenim Zaključkom Županija prihvaća sudjelovanje u projektima kreditiranja poduzetništva Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i to: "Lokalni projekti razvoja - Mikrokreditiranje" za 2009. godinu i "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009. godinu s kreditnim potencijalom u iznosu od 50 milijuna kuna, uz subvenciju kamate s jednim postotnim poenom. Sredstva za subvencioniranje kamate bit će osigurana tijekom cijelog roka otplate pojedinog odobrenog kredita, i to pet godina za projekt "Lokalni projekti razvoja - Mikrokreditiranje" i deset godina za projekt "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva".

16.1.3. Projekt "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009. godinu

Mogućnost ishoda povoljnih financijskih sredstva jedan je od bitnih čimbenika za početak poslovanja poduzetnika, kao i za mogućnost njihovog daljnjeg rasta i razvoja. Iz godine u godinu povećan je interes poduzetnika, koji putem poduzetničkih kredita žele riješiti prvenstveno pitanje poslovnog prostora i nabavke suvremenijih strojeva i opreme.

Županija izdvaja značajna financijska sredstva iz svog proračuna za subvenciju kamata za poduzetničke kredite. Namjera je Županije ovakvim kreditnim linijama dati snažan poticaj gospodarstvu, pomažući na taj način napore malih i srednjih poduzeća da postignu konkurentnost na domaćem i stranim tržištima, ali i omogućiti kreditiranje poduzetnika početnika. Očekivani rezultati ovakvih investicija su osnivanje novih poslovnih subjekata, zapošljavanje, samozapošljavanje ili očuvanje postojećih radnih mjesta, uvođenje novih tehnologija u poslovanje, povećanje izvoza i svekoliki gospodarski i socijalni napredak.

S obzirom na stalan interes poduzetnika za povoljnim financijskim sredstvima, Županija je 8. travnja 2009. godine donijela Zaključak o pokretanju inicijative za provođenje novog programa kreditiranja poduzetnika Osječko-baranjske županije. Sukladno ovom Zaključku, Županija se pozitivno očitovala na prijedlog Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva o uključenju u nove projekte kreditiranja poduzetništva "Lokalni projekti razvoja - Mikrokreditiranje" i "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009. godinu s kreditnim potencijalom u iznosu od 50 milijuna kuna.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Županija i poslovne banke (Erste&Steiermarkische Bank d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., OTP banka d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Slatinska banka d.d., Societe Generale Splitska banka d.d. i Zagrebačka banka d.d.) zaključili su 18. prosinca 2009. godine Ugovor o provedbi Projekta "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009. godinu, a 18. ožujka 2010. godine Županija i navedene

poslovne banke zaključile su Ugovor o načinu provedbe Projekta "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009. godinu. Javni natječaj za poduzetničke kredite po projektu "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" raspisan je 6. ožujka 2010. godine.

Navedenom kreditnom linijom banke vlastitim sredstvima formiraju kreditni fond iz kojeg će se odobravati poduzetnički krediti, a Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Županija subvencioniraju kamate na poduzetničke kredite.

Korisnici kredita mogu biti obrti, mala i srednja trgovačka društva i zadruge u 100% vlasništvu državljana Republike Hrvatske, koji imaju registriranu proizvodnu djelatnost i ulažu na području Županije bez obzira na sjedište, odnosno prebivalište.

Najniži iznos kredita iznosi 200.000,00 kuna, a najviši 5.000.000,00 kuna. Kreditna sredstva namijenjena su za kupovinu, izgradnju, uređenje ili proširenje gospodarskih objekata; nabavu opreme ili pojedinih dijelova opreme; obrtna sredstva (do 30% iznosa kredita) i modernizaciju poslovanja i očuvanje radnih mjesta.

Kamatna stopa je promjenjiva, najviše 9% u trenutku potpisivanja Osnovnog ugovora, a kamate se naplaćuju prema ugovoru između banke i korisnika kredita u tijeku korištenja kredita (počeka i otplate). Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva subvencionira kamatu s 2%, a Županija s 1%.

Kreditni se odobravaju na rok otplate do 10 godina, početak do dvije godine koji je uključen u rok otplate, dinamika otplate je u dogovoru s bankom, a rok iskorištenja kredita je do 12 mjeseci.

U subvenciju kamate na poduzetničke kredite uključile su se i sljedeće jedinice lokalne samouprave s područja Županije: Grad Donji Miholjac (ukupan maksimalni iznos sredstava za subvencioniranje kamate u prvoj godini otplate iznosi 30.000,00 kuna, uz subvenciju kamate od 1%), Grad Našice (ukupan maksimalni iznos sredstava za subvencioniranje kamate u prvoj godini otplate iznosi 25.000,00 kuna, uz subvenciju kamate od 1%), Grad Osijek (ukupan maksimalni iznos sredstava za subvencioniranje kamate u prvoj godini otplate iznosi 450.000,00 kuna, uz subvenciju kamate od 1%), Grad Valpovo (ukupan maksimalni iznos sredstava za subvencioniranje kamate u prvoj godini otplate iznosi 76.600,00 kuna, uz subvenciju kamate od 1%), Općina Erdut (ukupan maksimalni iznos sredstava za subvencioniranje kamate u prvoj godini otplate iznosi 25.000,00 kuna, uz subvenciju kamate od 2%), Općina Jagodnjak (ukupan maksimalni iznos sredstava za subvencioniranje kamate u prvoj godini otplate iznosi 50.000,00 kuna, uz subvenciju kamate od 1%), Općina Kneževi Vinogradi (ukupan maksimalni iznos sredstava za subvencioniranje kamate u prvoj godini otplate iznosi 50.000,00 kuna, uz subvenciju kamate od 1%), i Općina Podgorač (ukupan maksimalni iznos sredstava za subvencioniranje kamate u prvoj godini otplate iznosi 50.000,00 kuna, uz subvenciju kamate od 1%).

Do 30. studenoga 2011. godine Povjerenstvo za provedbu projekata "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" održalo je osam sjednica na kojima je pozitivno ocijenilo ukupno 44 kreditnih zahtjeva. Poslovne banke su do 30. studenoga 2011. godine odobrile 32 kredita, 11 kreditnih zahtjeva je odbijeno, a jedan se nalazi u obradi.

16.2. Poticanje osnivanja i ciljevi razvoja poduzetničkih zona

Izgradnjom poduzetničkih zona Županija, općine i gradovi žele potaknuti razvoj gospodarstva na svom području, riješiti prostorne probleme poduzetnika i poticati buduće poduzetnike na ulaganje. Osnivanjem poduzetničkih zona i proširenjem aktivnosti u postojećim, na dugoročan se način pomaže poduzetnicima u rješavanju problema prostora, odnosno stvaranju uvjeta za nesmetani rad, korištenje zajedničke infrastrukture i povezivanje poduzetnika smještenih na istom prostoru.

Osječko-baranjska županija je županija s najvećim brojem osnovanih poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj. Osnivano je 76 poduzetničkih zona u 41 jedinici lokalne samouprave. Dvadesetak zona je gotovo u potpunosti infrastrukturno opremljeno, a ostale zone su u pripremi. Zone su raspoređene prema administrativnoj podjeli na općine i gradove, a smještene su u svim gradovima na području Županije, te u gotovo svim općinama.

Skupština Županije usvojila je Plan razvoja poduzetničkih zona na području Osječko-baranjske županije od 2008. do 2012. godine, kojim su definirani kriteriji prioriteta opremanja i izgradnje poduzetničkih zona. S obzirom da se radi o projektima čije ostvarenje zahtjeva angažiranje velikih financijskih sredstva i dobru pripremu, osnivanje i izgradnja novih poduzetničkih zona traži više vremena. Prvi korak u tom procesu je priprema projektne dokumentacije, kako bi projekti biti pripremljeni na način da mogu biti predloženi za financiranje.

Županija izdvaja značajna sredstva iz svog proračuna za opremanje poduzetničkih zona. U razdoblju od 2004. do kraja 2011. godine Županija je izdvojila više od 45 milijuna kuna za sufinanciranje infrastrukturnog opremanja poduzetničkih zona.

Pojedine jedinice lokalne samouprave, osim izdvajanja proračunskih sredstava za opremanje zona, i raznim drugim olakšicama nastoje omogućiti poduzetnicima povoljnije poslovanje u zonama: građevinsko zemljište bez naknade ili po subvencioniranim cijenama s mogućnošću odgode plaćanja, oslobađanje plaćanja komunalnog doprinosa ili smanjeni komunalni doprinos, smanjenu komunalnu naknadu, olakšice za porez na tvrtku, te druge olakšice. Na taj način poduzetničke zone postaju još pristupačnije mjesto poslovanja, odnosno jezgre gospodarskog razvoja.

S ciljem promicanja poduzetničkih zona, ali i mogućnosti poslovanja u istima, Županija je izdala "Katalog poduzetničkih zona Osječko-baranjske županije". Katalog poduzetničkih zona predstavlja sistematizirani pregled svih poduzetničkih zona na području Županije, kako onih postojećih, tako i onih u pripremi, te predstavlja prvi oblik katalogizacije poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj.

U katalogu se nalazi kartografski prikaz svih postojećih i planiranih zona, osnovni podaci o zonama (smještaj, površina, veličina parcela, infrastrukturna opremljenost, cijena zemljišta, komunalnog doprinosa i komunalne naknade), te tabelarni prikaz svih važnih podataka o zonama, a obogaćen je DVD medijem s video zapisima o zonama. Cilj kataloga je upoznavanje poduzetnika s mogućnostima poslovanja u poduzetničkim zonama, odnosno poticanje ulaganja u poduzetničke zone kao jezgre gospodarskog razvoja. Katalog je dostupan u svim institucijama poduzetničke podrške, podijeljen je predstavnicima lokalne samouprave, a nalazi se i na web stranici Županije

U nastojanju stvaranja konkurentnog i privlačnog poslovnog okruženja, razvijanje vlastite osposobljenosti, a između ostalog i promocije poduzetničkih zona, Županija se uključila u projekt "Razvoj investicijskog okruženja". Projekt je realiziran u suradnji sa Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva i Delegacijom Europske unije u Republici Hrvatskoj, te je Županija ispunjenjem svih zahtjeva dobila Certifikat regije privlačne za ulaganje. Također projektom web portala www.obz-invest.hr Županija želi potaknuti razvoj lokalne ekonomije privlačenjem investitora, te osigurati direktnu pomoć brojnim poduzetnicima pružanjem relevantnih informacija na jednom mjestu.

17. PROMET

Županija se zbog svog geoprometnog položaja nalazi na raskrižju robnih tokova. Takav položaj Županije, poduzećima čija je djelatnost prijevoz i skladištenje, pruža velike mogućnosti za razvoj, a samim tim i za razvoj gospodarstva u cjelini.

Trenutno stanje prometne infrastrukture u Županiji nije zadovoljavajuće da bi se zadovoljile potrebe na aktualnom tržištu prijevoza. Nastavak izgradnje slijedeće faze međunarodnog koridora Vc,

dionice Osijek-Beli Manastir, mosta preko rijeke Drave, zatim od Belog Manastira do granice s Mađarskom, bitno će utjecati, kao novi investicijski ciklus na prometni tok, ali i na gospodarstvo ovog područja, kao i za cijelu regiju u cjelini.

U planu građenja za 2011. godinu na dionici Beli Manastir-Osijek-granica Bosna i Hercegovina, predviđeno je 318,1 milijun kuna. Ugovoreni su radovi na izgradnji mosta preko rijeke Drave, izmještanje i zaštita postojećeg vodovoda i plinovoda, a u postupku nabave je rekonstrukcija elektroenergetskih instalacija i zaštita TK mreže. Radovi na mostu preko rijeke Drave započeli su 27. lipnja 2011. godine, a trenutno se izvode radovi na izradi pilota (temeljenje mosta), s ugovorenim rokom izvedbe od 30 mjeseci. Ugovorena vrijednost radova iznosi 949,3 milijuna kuna (bez PDV-a). Za izmještanje zaštitu postojećeg vodovoda i plinovoda, radovi bi trebali biti gotovi do srpnja 2012. godine. Izgradnja trase ostalih objekata na dionici Beli Manastir-Osijek nije u planu građenja do 2012. godine

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Županiji ima 1.746 km cesta, od čega 525 km državnih, 666 km županijskih i 555 km lokalnih cesta. Željezničke pruge se nedovoljno i sporo obnavljaju i moderniziraju. Prometne manipulacije na unutarnjim plovnim putovima nisu zadovoljavajući, što zbog svjetske recesije, što zbog zabrane vađenja šljunka i pijeska na svim rijekama, koja je na snazi od 1. siječnja 2010. godine, ali i uslijed velikih suša, koji su uzrokovale vrlo niske vodostaje.

U listopadu 2010. godine započela je izgradnja lučkog pristaništa u Batini. Za prvu fazu pripremnih zemljanih radova, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture osiguralo je 500.000 kuna, a Županija je za izradu projektne dokumentacije izdvojila milijun kuna. Napravljeni su pripremni radovi, čišćenje korita za potrebe pristaništa, izrada platoa i izgradnja obaloutvrde u dužini 136 metara. Financiranje projekta predviđeno je iz Državnog proračuna. Izvoditelj prve faze je Vodogradnja Osijek d.d., a prema procjeni ukupna vrijednost investicije je 10 milijuna kuna. U 2011. godini ugovorena je prava faza u vrijednosti 5,5 milijuna kuna, koju sufinanciraju Lučka uprava Vukovar s 2 milijuna kuna i Hrvatske vode s 3,5 milijuna kuna. Predviđeni rok završetka cjelokupnog projekta je u 2012. godini.

Na sjednici Hrvatskog sabora zaključena je rasprava o Prijedlogu odluke o donošenju Prostornog plana područja posebnih obilježja višenamjenskog kanala Dunav-Sava. Predmetnom Odlukom predlaže se donošenje Prostornog plana kojeg je Vlada Republike Hrvatske prihvatila na sjednici održanoj 1. rujna 2011. godine. Ovaj investicijski projekt, vrijedan 950 milijuna eura, obuhvaćao bi dvije županije i 12 jedinica lokalne samouprave, pet luka i pristaništa, te 23 cestovna i pješačka mosta. Kanal bi trebao biti izgrađen kao plovni put 5.b klase s kojim će moći ploviti gotovo svi najveći riječni brodovi.

Prema podacima Financijske agencije u Županiji je 2010. godine bilo 140 poduzeća koji su se bavila djelatnošću prijevoza i skladištenja, što je 8 poduzeća više u odnosu na 2009. godinu. Ukupni prihodi ostvareni u toj djelatnosti u 2010. godini iznosili su 517 milijuna kuna, odnosno 2,4% ukupnih prihoda Županije i za 7,6% bili su manji u odnosu na 2009. godinu. U 2010. godini u djelatnosti prijevoza i skladištenja bio je prosječno zaposleno 1.394 osobe, što je 1,9% manje u odnosu na 2009. godinu i 3,5% ukupno zaposlenih u Županiji (tablica 3.).

U prva tri kvartala 2011. godine poduzeća čija je osnovna djelatnost prijevoz i skladištenje ostvarile su 536 milijuna kuna ukupnih prihoda, što je 5% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok su ukupni rashodi iznosili 550 milijuna kuna i za 14 milijuna kuna bili su veći od ukupnih prihoda (tablica 7.).

17.1. Cestovni promet

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Županiji je u 2010. godini bilo registrirano ukupno 117.573 motorna vozila, dok je u 2009. godini bilo 119.534, odnosno 5,9% ukupno registriranih motornih vozila u Republici Hrvatskoj (tablica 79.).

Tablica 79. Registrirana motorna vozila u Županiji na dan 31. prosinac 2010. godine

Motorna vozila	Županija	Republika Hrvatska	Udio Županije u Republici Hrvatskoj u %
Mopedi i motocikli	9 684	176 773	5,4
Osobna vozila	89 189	1 515 449	5,8
Autobusi	249	4 877	5,4
Teretna vozila ¹	8 208	157 731	5,1
Ostala vozila ²	10 243	114 757	9,2
Ukupno	117 573	1 969 587	5,9

1 uključeni su tegljači

2 uključeni su kombinirani automobili, radni strojevi, radna vozila i traktori

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

17.1.1. Cestovni teretni promet

Cestovni promet je i dalje najzastupljeniji oblik prijevoza kod prijevoza tereta. U 2010. godini stanje voznog parka u Županiji se neznatno promijenilo s tendencijom opadanja. Svjetska recesija usporila je pozitivan trend izmjene i osuvremenjivanja voznog parka, kako u svijetu, tako i kod nas. Na natječajne Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti, koji su bili raspisani 2009. i 2010. godine, prijevoznici su mogli zamijeniti svoje "crno vozilo" za kupovinu Euro 5 vozila (najviše pet vozila godišnje po prijevozniku), pa su tako u 2010. godini prijevoznici u Županiji na taj način zamijenili još 15 "crnih vozila", odnosno kupili su 15 Euro 5 vozila.

Prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture od 8. lipnja 2011. godine važeće odobrenje (licencu) za obavljanje međunarodnog teretnog prijevoza u Županiji dobilo je 186 prijevoznika, što je za 9 više u odnosu na prethodnu godinu, a posjedovali su 883 vozila, što je 7,8% od ukupnog broja licenciranih vozila u Republici Hrvatskoj.

Najveći problem na tržištu prijevoznčkih usluga su visoki troškovi prijevoznika i neusklađene cijene prijevoza na tržištu, koje s rastom cijena dijelova, vozila i naftnih derivata opterećuju same prijevoznike, kao i troškovi plaćanja naknada za županijske ceste, registracije, terminala i parkiranja na carinskim prijelazima, razne anekse ugovora i velike cijene cestarina za Hrvatske autoceste d.o.o. Prijevoznici iz Europske unije imaju lakši i jednostavniji pristup na tržište, manje troškove, što u mnogome ugrožava konkurentnost naših prijevoznika.

Osim velikih troškova i nelojalne konkurencije, veliki problem je i raspodjela kritičnih dozvola za međunarodni prijevoz: austrijskih dozvola, godišnjih francuskih, CEMT dozvola, a od 2011. godine i slovenskih TD dozvola, koje direktno raspoređuje Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, što stvara dodatne troškove. Do 8. lipnja 2011. godine prijevoznici u Županiji dobili su ukupno 14 CEMT dozvola, od čega četiri C1 CEMT dozvole koje vrijede za Austriju, 6 C2 CEMT dozvola za Italiju, četiri C3 i C4 CEMT dozvole s dva ograničenja. Udio CEMT dozvola prijevoznika iz Županije u Republici Hrvatskoj manji je od 4%.

Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Osijek u 2011. godini raspodijelila je 13.000 dozvola za međunarodni prijevoz tereta, što je 8,4% ili 1.179 dozvola manje u odnosu na 2010. godinu. Najveći broj dozvola odnosi se na Srbiju, Njemačku, Italiju, Rumunjsku, Poljsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru.

17.1.2. Cestovni prijevoz putnika

U Županiji u 2010. godini registrirano je 249 autobusa, odnosno 9,1% manje autobusa u odnosu na prethodnu godinu, što čini 5,4% u ukupnom broju registriranih autobusa u Republici Hrvatskoj. Broj autobusa u 2011. godini nije se značajno mijenjao.

Osim zahtjevnog tržišta koje konstantno traži velika ulaganja u obnovu i modernizaciju voznih parkova (E5, E6), veliki problem je i cijena prijevoznčkih usluga u cestovnom putničkom prometu. Pozitivno je što su se i autobuseri mogli prijaviti na natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti, te su mogli dobiti naknadu za svoju prodaju "crnog vozila", odnosno za kupovinu Euro 5 vozila. Također je primijećen sve manji broj prijevoznika koji se za pogonsko gorivo odlučuju koristiti neka druga jeftinija goriva (lož ulje, plavi dizel), ali se istodobno otvaraju se neke druge mogućnosti, alternativna goriva, kao što je biodizela.

17.1.3. Gradski i prigradski promet

Tablica 80. Pregled prijevoza putnika u gradskom prijevozu

	2009.	2010.
Prijevoz putnika (u 000)	9.416	10.222

Izvor: GPP d.o.o. Osijek; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine, GPP d.o.o. Osijek koji je registriran kao poduzeće za linijski prijevoz putnika u gradskom i prigradskom prometu prevezao je 8.680.203 putnika. Vozni park čine 28 tramvaja i 38 autobusa, a u 2011. godini kupljena su još tri autobusa.

Na dionici državne ceste D2 započinje izgradnja južnog kolnika južne obilaznice od čvora Josipovac do Tenja u duljini od 12,1 km čime će se rasteretiti teretni, ali i gradski promet. Potpisan je sporazum između Grada Osijeka i Hrvatskih autocesta d.o.o., te su obavljene sve pripreme radnje i pribavljena je dokumentacija. Planirana vrijednost radova je oko 280 milijuna kuna.

17.2. Željeznički promet

Hrvatska željeznica - Regionalna jedinica Osijek nadležna je za željeznički prijevoz na području Županije. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku na području Županije nalazi se 31 željeznička postaja i ukupno 269 km željezničkih pruga.

Tablica 81. Željeznički promet u Županiji

	2009.	2010.	Indeks
Otputovali putnici (u 000)	1.026	995	97,0
Promet robe(u 000 tona)			
Ukrcaj	462	412	89,0
Iskrcaj	504	423	84,0

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Veliki problem u poslovanju Hrvatskih željeznica je zastarjelost infrastrukture željezničkog prometa, kako donjeg, tako i gornjeg postroja. Nedovoljna ulaganja u modernizaciju, infrastrukturu i praćenje navika i potreba putnika, rezultirali su padom prijevoza putnika, ali i padom iskrcaja roba. Prema podacima Hrvatskih željeznica Cargo d.o.o. Osijek u 2010. godini u unutarnjem prometu ostvareno je 712.297 tona, a u međunarodnom prometu 168.337 tona robe. Uvođenje u promet novih i obnovljenih putničkih vagona trebalo bi privući veći broj putnika koji će za putovanje koristiti željeznicu, a to se prvenstveno odnosi na duža putovanja. Uređenjem infrastrukture i obnovom voznih jedinica, željeznica bi trebala biti konkurentnija cestovnom prijevozu zbog cijene prijevoza, a i zbog veće udobnosti kod dužih putovanja. Prema najavi Hrvatskih željeznica obnova infrastrukture i modernizacija, trebale bi se financirati iz izvora pretpristupnih fondova Europske unije.

17.3. Riječni promet

Kako cestovni, tako je i riječni promet Republike Hrvatske dio europskog prometnog sustava. Rijeka Drava ima status međunarodnog plovnog puta od ušća do Osijeka (23 km). S obzirom na međunarodne konvencije, gdje su definirani uvjeti koje plovni put mora zadovoljiti da bi dobio takav status, potrebno je stalno ulagati u održavanje plovnog puta, što je i jedan od glavnih problema.

17.3.1. Luka Tranzit Osijek d.o.o.

Luka Tranzit Osijek d.o.o. (nastavno: Luka) u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu bilježi pad ukupnih manipulacija u riječnom prometu, a u prva četiri kvartala 2011. godine riječni pretovar u odnosu na isto razdoblje 2010. godine ostao je jednak.

Od planiranih manipulacija 85% posla obavlja se za članice unutar Nexxe grupe (Našicecement d.d. Našice, izvoz blokova), a do kraja 2011. godine planirano je pretovariti oko 750.000 tona. Najčešće se pretovara sljedeća roba: troska, ugljen, ruda, blok, crijep, cigla, gnojivo i željezo.

Tablica 82. Fizički obujam poslovanja Luke Tranzit Osijek d.o.o.

	2008.	2009.	2010.	Indeks 2009/2008.
Pretovar u riječnom prometu (u 000 tona)	365,6	244,4	161,01	66
Ukupne manipulacije (u 000 tona)	1.362	910	776	85

Izvor: Luka Tranzit Osijek; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Osim domaćeg gospodarstva, veliki korisnik Luke prošle godine bila je susjedna Bosna i Hercegovina, koja je za svoje potrebe preko Luke dopremala velike količine robe za potrebe svoje industrije, a to se prvenstveno odnosilo na tešku industriju. Prethodnih godina značajan promet ostvarivala je ruda iz Brčkog. Cjelokupan promet prebacio se prema luci Brčko, što zbog niskog vodostaja, što zbog zabrane koncesije na eksploataciju šljunka i pijeska. Nedovoljno održavanje plovnog puta Drave nanesenim pijeskom, te zbog niskog vodostaja u razdoblju od kolovoza do listopada 2011. godine, kao i djelomično blokiranog plovnog puta Dunavom, Luka je izgubila oko 20.000 tona.

17.4. Zračni promet

Zračna luka Osijek d.o.o. opremljena je za prihvata komercijalnih zrakoplova, te je obnovljena kompletna infrastruktura. Nabavljena je najsuvremenija oprema za prihvata i otpremu zrakoplova s putnicima, instalirana u putničkoj zgradi (RTG uređaji, infosustav), a komunikacijski sustav je podignut na višu razinu. Novo vatrogasno vozilo i cargo skladište stavljeno je u funkciju, te je završeno instaliranje sustava svjetlosne signalizacije. Zračna luka Osijek d.o.o. postala je operativna tijekom 24 sata, a sklapanjem ugovora sa niskotarifnom kompanijom Ryanair-om 2009. godine, kao i dobrim rezultatima i nastavkom suradnje 2010. i 2011. godine, potvrdila je svoju opravdanost, pri čemu se broj putnika značajno povećao.

Tablica 83. Promet putnika i zrakoplova u Zračnoj luci Osijek d.o.o. za razdoblje I-IX.2011. godine

Indeks	Promet putnika			Teret (tona)			Operacije zrakoplova		
	Iskrcaj	Ukrcaj	Ukupno	Iskrcaj	Ukrcaj	Ukupno	Slijetanje	Polijetanje	Ukupno
I-IX.2011/ I-IX.2010.	104,00	107,20	105,61	-	-	-	227,34	229,45	228,39

Izvor: Zračna luka Osijek d.o.o.; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Osnovni problem je nedostatak redovnih zračnih linija iz Zračne luke Osijek d.o.o., osim u ljetnim mjesecima kada "Croatia Airlines" ima letove prema Jadranskom moru, tako da dugoročno nije moguće ostvariti veće planove zračnog prijevoza. Dolaskom stranog "lowcost" avio prijevoznika

Ryanair-a, Zračna luka Osijek d.o.o. počela je ostvarivati vrlo dobre rezultate. U odnosu na 2008. godinu kada je prevezeno 14.685 putnika, broj prevezenih putnika u 2010. godini povećao se za 6.139 putnika i iznosio je 20.824 putnika, što je povećanje prijevoza putnika za 29%.

18. TURIZAM

Osječko-baranjska županija kontinentalna je županija smještena u Panonskoj nizini na sjeveroistoku Republike Hrvatske između rijeka Save, Drave i Dunava, graniči s Mađarskom i Srbijom, te pripada Euroregiji Dunav-Drava-Sava, i kao takva svojim položajem povezana je Euroregionalnom suradnjom s drugim regijama koje dotiče rijeka Dunav. Slikovit ravničarski kraj, šume, blagi brežuljci, ribnjaci, vodeni tokovi, kao i močvarna područja daju joj prepoznatljivu i privlačnu turističku sliku.

Turizam Županije, zahvaljujući prirodnoj i kulturnoj raznolikosti, te izdašnosti i ekološkoj očuvanosti prirodnih resursa, posljednjih godina dobiva sve više na značaju, te počinje zauzimati značajno mjesto u gospodarstvu Županije. Park prirode "Kopački rit", termalni izvori, vinske ceste i obiteljska poljoprivredna gospodarstva, koja uz usluge smještaja posjetiteljima pružaju poznate gastronomske užitke i odaju duh tradicijskog seoskog života, glavne su okosnice razvoja turizma.

U Županiji prema podacima Financijske agencije u 2010. godini 167 poduzeća bavila su se djelatnošću pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Prosječan broj zaposlenih u ovoj djelatnosti u 2010. godini iznosio je 1.279, odnosno 3,2% od ukupnog broja zaposlenih u gospodarstvu Županije (tablica 3.). Prosječna mjesečna neto plaća u 2010. godini iznosila je 2.807 kuna, što je 5% manje u odnosu na 2009. godinu (2.968 kuna) i za 34% manje je od prosječne mjesečne neto plaće u Republici Hrvatskoj (4.234 kune) u toj djelatnosti.

Ukupni prihodi ove djelatnosti u 2010. godine iznosili su 221 milijun kuna, što je 5,1% manje u odnosu na 2009. godinu, a u ukupnim приходima Županije sudjelovali su s 1% (tablica 3.)

Ukupni prihodi u prva tri kvartala 2011. godine iznosili su 198 milijuna kuna i za 8% bili su veći u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, dok su ukupni rashodi iznosili 205 milijuna kuna i za 9% bili su veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Investicije u dugotrajnu imovinu smanjile su se za 56%, a broj zaposlenih za 3% (tablica 7.).

18.1. Smještajni kapaciteti

Postojeći smještajni kapaciteti uglavnom su vezani za gradove Osijek, Donji Miholjac, Đakovo, Našice i Belišće. Ovi gradovi razvili su se u turističke centre isključivo zbog potreba poslovnog i tranzitnog turizma. Sa svojim kulturno-povijesnim sadržajima i graditeljskom baštinom mogu zadovoljiti i kulturne potrebe potencijalne turističke klijentele. Od ostalih smještajnih kapaciteta ističu se kapaciteti vezani za zdravstveni i rekreacijski turizam u Bizovcu, te u novije vrijeme kapaciteti u privatnom smještaju u manjim mjestima u Baranji.

U Županiji postoje sve pretpostavke za sustavni razvoj ruralnog turizma. Registrirano je 60-ak seljačkih obiteljskih gospodarstava, koji pružaju usluge smještaja uz bogatu gastro ponudu, te veliki broj vinara kao značajni pokretači ekonomskog razvoja.

Turistički trendovi u svijetu sve više pokazuju promjenu ponašanja turista koji nastoje doživjeti što je više moguće različitih iskustava tijekom svog putovanja. Za ovaj oblik potražnje odgovara koncept ruralnog turizma koji integrira kulturni, seoski, eko, športski, lovni, lječilišni, avanturistički, znanstveni, vjerski, sakralni, tematski (obrazovanje) i etno turizam, kongresni, tranzitni i drugi selektivni oblici turizma. Za nas je posebno značajan razvoj seoskog turizma koji ima velike mogućnosti samozapošljavanja, odnosno obiteljskog poduzetništva putem kojeg se otvaraju značajne mogućnosti plasmana poljoprivrednih proizvoda s obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva.

Suvremeni trendovi prepoznaju se u sljedećim vidovima turizma: ekoturizam, izletnički turizam, kulturni turizam, tematski turizam, avanturistički turizam, te kružna putovanja brodom, kao i charter letovi (jednodnevni izleti). Potražnja za ekološki čistim područjima, osobna je sigurnost jedan je od kriterija za odabir destinacije, a sve je veći trend brige za vlastito zdravlje (wellness, fitness).

Kvaliteta hotelskog smještaja, kao i ugostiteljske ponude u Županiji se iz godine u godinu poboljšava. U Županiji ima ukupno 18 hotela, od čega su četiri hotela sa četiri zvjezdice, devet hotela sa tri zvjezdice, a ostali udovoljavaju kategorizaciji od dvije i jedne zvjezdice.

Tablica 84. Hoteli i ostali smještajni kapaciteti na području Županije (studen 2011. godine)

Redni broj	Naziv objekta	kategorizacija	Mjesto	Broj ležaja
1.	Hotel Osijek	****	Osijek	260
2.	Hotel Waldinger	****	Osijek	31
3.	ZOO hotel	****	Osijek	35
4.	Vila Sveti Rok	****	Osijek	16
5.	Hotel Patria	****	Beli Manastir	80
6.	Hotel Blaža	***	Đakovo	46
7.	Hotel Đakovo	***	Đakovo	50
8.	Hotel Silver	***	Osijek	50
9.	Hotel Vila Ariston	***	Osijek	21
10.	Hotel Villa Valpovo	***	Valpovo	20
11.	Hotel Slavona	***	Donji Miholjac	13
12.	Hotel Millennium	***	Osijek	20
13.	Hotel Drava	***	Osijek	18
14.	Hotel Mursa	**	Osijek	260
15.	Hotel Borik	**	Donji Miholjac	93
16.	Hotel Central	**	Osijek	60
17.	Hotel park	**	Našice	100
18.	Hotel Termia	**	Bizovac	205
19.	Hotel Toplice	*	Bizovac	90
UKUPNO (hotelski kapaciteti u Županiji)				1.468
UKUPNO (ostale vrste smještajnih kapaciteta)				700
UKUPNO (smještajni kapaciteti u Županiji)				2.168

Izvor: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije; obrada: HGK Županijska komora Osijek

18.2. Prirodni resursi

U jugoistočnom dijelu Baranje, nalazi se jedno od najznačajnijih prirodnih, poplavnih područja europskog značaja Parka prirode "Kopački rit". Ukupno poplavno područje zauzima površinu od 33.010 hektara, od koje je kategorijom zaštite Parka prirode zaštićeno 17.700 hektara, a kategorijom Posebnog zoološkog rezervata obuhvaćeno je područje 7.000 hektara (6.234,52 hektara). O koliko značajnom prirodnom biotopu se radi, potvrđuje i uvrštavanje u popis međunarodno značajnih močvara ("Ramsarsko područje").

Dvorac Tikveš predan je na korištenje i upravljanje Javnoj ustanovi Park prirode "Kopački rit" koja je izradila program obnove cijelog kompleksa u Europski centar za okoliš. U njemu se odvijaju sadržaji vezani uz zaštitu, istraživanje i monitoring prirode i okoliša, organizaciju, razmjenu i globalno povezivanje podataka o prirodi i okolišu, edukaciju o prirodi - škola u prirodi, terenska nastava, znanstveni i stručni simpoziji, turističke boravke u Parku prirode, te kulturno-umjetnički sadržaji.

Rubne zone Parka prirode "Kopačkog rita" buduća su područja turističko-ugostiteljske ponude, kao i izletničko-rekreacijskih i športskih sadržaja. Planirane aktivnosti na razvoju ruralnog turizma, kroz smještaj u kućama tradicijskog graditeljstva i razvoja agroturizma i ekopoljoprivrede, uključivanje kulturno povijesne i graditeljske baštine u turizam obogatit će turističku ponudu kompletnog područja Županije. Trenutno u Baranji ima više od 366 postelja u privatnom smještaju.

Tablica 85. Broj posjetitelja u Parku prirode "Kopački rit"

Godina	Broj posjetitelja
2008.	36.700
2009.	21.405
2010.	30.172

Izvor: Državni zavod za statistiku

U okviru valorizacije termalnih izvora i razvoja zdravstvenog i rekreacijsko-izletničkog turizma razvile su se Bizovačke toplice, na izvorima slane termomineralne hiperterme, kojoj temperatura vode iznosi čak 96°C, jedina takva hiperterma u Europi. Stari kompleks Bizovačkih toplica s bazenima i smještajni kapacitet, te novi hotel Termia, imaju ukupno 300 smještajnih jedinica, a uz novoizgrađeni kompleks "Aquapolis", sa 8 bazena, različitim sadržajima i vodenim atrakcijama, predstavljaju lječilišni i turističko-rekreacijski kapacitet koji će u budućoj turističkoj valorizaciji predstavljati značajnu osnovu za dalji razvoj, uključivo i razvoj kongresnog turizma.

Tablica 86. Broj kupaca u Bizovačkim toplicama

Godina	Broj kupaca
2008.	180.000
2009.	184.160
2010.	138.066

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 87. Broj dolazaka i noćenja turista u Županiji u 2010. godini

Republika Hrvatska Županija/gradovi/općine	Dolasci/ noćenja	Ukupno	Domaći	Strani	Indeks 2010/2009.		
					Ukupno	Domaći	Strani
Republika Hrvatska	dolasci	10.604.116	1.493.374	9.110.742	103,2	94,7	104,8
	noćenja	56.416.379	5.424.058	50.992.321	102,6	94,2	103,6
Županija	dolasci	71.749	52.465	19.284	91,5	89,1	98,8
	noćenja	159.261	118.283	40.978	85,0	84,6	85,9
Beli Manastir	dolasci	3.559	2.430	1.129	87,6	84,0	96,4
	noćenja	6.128	4.329	1.799	61,2	62,9	57,3
Belišće	dolasci	247	200	47	83,4	111,7	40,2
	noćenja	695	555	140	97,3	127,9	50,0
Donji Miholjac	dolasci	1.153	787	366	63,1	61,5	66,9
	noćenja	1.971	1.375	596	39,1	32,7	71,5
Đakovo	dolasci	3.395	2.427	968	59,0	54,1	76,6
	noćenja	6.883	4.574	2.309	65,0	55,0	101,9
Našice	dolasci	5.160	4.150	1.010	112,2	121,0	86,4
	noćenja	11.553	9.337	2.216	113,9	128,4	77,1
Osijek	dolasci	40.550	28.511	12.039	94,2	91,8	100,5
	noćenja	83.839	60.523	23.316	87,1	88,8	83,1
Valpovo	dolasci	2.875	2.068	807	105,4	99,7	123,6
	noćenja	12.365	8.433	3.932	89,5	79,1	124,6
Bilje	dolasci	2.002	1.517	485	74,9	69,5	99,2
	noćenja	5.385	3.938	1.447	77,2	73,5	89,6
Bizovac	dolasci	9.687	8.155	1.532	95,4	94,2	102,1
	noćenja	24.627	21.243	3.384	87,9	88,2	85,9
Čeminac	dolasci	68	64	4	93,2	92,8	100,0
	noćenja	139	117	22	97,9	84,8	550,0
Čepin	dolasci	1.049	911	138	75,0	72,4	97,9
	noćenja	1.577	1.347	230	76,1	72,0	113,3
Draž	dolasci	169	58	111	115,0	96,7	127,6
	noćenja	464	163	301	86,4	73,8	95,3

Đurđenovac	dolasci	52	48	4	236,4		18,2
	noćenja	478	474	4	724,2		6,1
Erdut	dolasci	175	113	62	62,9	47,7	151,2
	noćenja	257	140	117	70,6	51,1	130,0
Kneževi Vinogradi	dolasci	1.560	1.005	555	129,7	107,1	209,4
	noćenja	2.805	1.694	1.111	122,4	94,2	225,4
Trnava	dolasci	45	18	27	80,4	38,3	300,0
	noćenja	74	20	54	85,1	29,9	270,0
Donja Motičina	dolasci	3	3	0	100,0	100,0	
	noćenja	21	21	0	700,0	700,0	

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 88. Broj turista i noćenja u 2008., 2009. i 2010. godini na području Županije

Turisti/noćenja	2008.			2009.			2010.		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
Turisti	89.386	69.765	19.621	78.382	58.870	19.512	71.749	52.465	19.284
Noćenja	188.926	151.414	37.512	187.422	139.741	47.681	159.261	118.283	40.978

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 89. Broj dolazaka i noćenja turista u Županiji za razdoblje I-IX. 2011. godine

Republika Hrvatska Županija/gradovi/općine	Dolasci/ noćenja	Ukupno	Domaći	Strani	Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.		
					Ukupno	Domaći	Strani
Republika Hrvatska	dolasci	10.606.736	1.254.320	9.352.416	108,1	102,4	108,9
	noćenja	57.999.726	4.980.719	53.019.007	106,8	103,0	107,2
Županija	dolasci	56.852	95.673	35.288	107,6	107,0	109,2
	noćenja	130.961	95.673	35.388	109,1	108,0	112,1
Beli Manastir	dolasci	2.653	1.565	1.088	98,8	86,7	123,8
	noćenja	5.140	3.000	2.140	108,2	87,7	160,9
Belišće	dolasci	206	165	41	105,1	109,3	91,1
	noćenja	906	660	246	171,3	161,4	205,0
Donji Miholjac	dolasci	559	376	183	60,2	58,5	64,2
	noćenja	868	587	281	54,5	52,8	58,2
Đakovo	dolasci	2.597	1.878	719	106,7	109,7	99,4
	noćenja	4.911	3.496	1.415	102,7	107,2	93,0
Našice	dolasci	3.413	2.785	628	86,8	86,2	89,5
	noćenja	7.536	6.613	923	80,2	86,2	53,5
Osijek	dolasci	33.275	23.011	10.264	115,2	117,3	110,6
	noćenja	71.209	50.901	20.308	118,6	121,1	112,8
Valpovo	dolasci	2.238	1.452	786	97,3	86,7	125,8
	noćenja	11.051	7.053	3.998	109,2	102,0	124,8
Bilje	dolasci	1.992	1.433	559	132,2	125,7	152,3
	noćenja	5.297	3.704	1.593	124,5	117,1	146,1
Bizovac	dolasci	7.138	6.214	924	92,0	93,6	82,2
	noćenja	18.657	16.744	1.913	91,2	93,7	74,2
Čeminac	dolasci	78	78	-	125,8	134,5	-
	noćenja	144	144	-	113,4	137,1	-
Čepin	dolasci	927	788	139	125,3	122,7	141,8
	noćenja	1.392	1.091	301	125,3	112,6	212,0
Darda	dolasci	12	6	6	-	-	-
	noćenja	12	6	6	-	-	-
Draž	dolasci	113	42	71	91,9	120,0	80,7
	noćenja	319	136	183	101,9	137,4	85,5
Erdut	dolasci	56	17	39	43,4	25,4	62,9
	noćenja	145	37	108	68,7	39,4	92,3

Kneževi Vinogradi	dolasci	1.528	900	628	144,7	144,5	145,0
	noćenja	3.270	1.427	1.843	171,9	140,7	207,5
Petrijevci	Dolasci	21	20	1	-	-	-
	noćenja	25	24	1	-	-	-
Trnava	dolasci	45	30	15	225,0	750,0	93,8
	noćenja	69	40	29	140,8	666,7	67,4
Donja Motičina	dolasci	1	1	-	33,3	33,3	-
	noćenja	10	10	-	47,6	47,6	-

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

¹⁾indeks veći od 999

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za prva tri kvartala 2011. godine u Županiji je vidljiv porast ukupnih dolazaka za 7,6% i ukupnih noćenja za 9,1% (tablica 89.)

U posljednje vrijeme pokazuje se sve veće zanimanje za kontinentalni turizam, s obzirom da sve više turista želi provesti odmor u zdravom okolišu, uživajući u netaknutoj prirodi, tradicionalnom načinu života, te bogatoj gastronomskoj ponudi.

19. TRGOVINA

Trgovina je u Republici Hrvatskoj jedna od najrazvijenijih, najkonkurentnijih i najdinamičnijih grana gospodarstva, koja se prilagođava aktualnoj gospodarskoj situaciji nudeći asortiman za koji će potrošači dobiti najbolji odnos kvalitete i cijene.

Tablica 90. Broj poduzetnika koji su predali statistička izvješća u 2010. godini

Djelatnost/područje	Broj poduzetnika
Gospodarstvo Republike Hrvatske	89.428
Trgovina Republike Hrvatske	26.214
Gospodarstvo Županije	3.567
Trgovina Županije	1.179
Udio broja poduzetnika trgovine RH u gospodarstvu RH u %	29,3
Udio broja poduzetnika trgovine Županije u trgovini RH u %	4,5
Udio broja poduzetnika trgovine Županije u gospodarstvu Županije u %	33,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijske komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2010. godine na području Županije statistička izvješća predalo je 3.567 poduzetnika, od čega se 1.179 poduzetnika ili 33% odnosi na trgovinu (u 2009. godini taj udio je bio veći i iznosio je 33,9%). Udio poduzetnika Županije koji se bave trgovinom u broju poduzetnika u djelatnosti trgovine na razini Republike Hrvatske iznosi 4,5% (tablica 90.).

Tablica 91. Broj poduzetnika koji su predali statistička izvješća za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011. godine

Djelatnost/područje	Broj poduzetnika	
	I-IX.2010.	I-IX.2011.
Gospodarstvo Republike Hrvatske	90.038	91.607
Trgovina Republike Hrvatske	26.186	26.027
Gospodarstvo Županije	3.783	3.861
Trgovina Županije	1.186	1.169
Udio broja poduzetnika trgovine RH u gospodarstvu RH u %	29,1	28,4
Udio broja poduzetnika trgovine Županije u trgovini RH u %	4,5	4,5
Udio broja poduzetnika trgovine Županije u gospodarstvu Županije u %	31,3	30,2

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijske komora Osijek

U prva tri kvartala 2011. godine na području Županije statistička izvješća predao je 3.861 poduzetnik, od čega se 1.169 poduzetnika ili 30,2 % odnosi na trgovinu (za isto razdoblje 2010. godine taj udio je bio veći i iznosio je 31,3%) (tablica 91.).

19.1. Financijski rezultati poslovanja

Poduzetnici u djelatnosti trgovine u prva tri kvartala 2011. godini ostvarili su ukupne prihode u iznosu 4,5 milijardi kuna, što je za 39,7% manje u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, dok su ukupni rashodi u iznosu 4,4 milijardi kuna zabilježili pad za 40,7%. Razlika ukupnih prihoda i ukupnih rashoda bila je pozitivna i iznosila je 111 milijuna kuna.

U trgovini u prva tri kvartala 2011. godine bilo je zaposleno 7.319 djelatnika, što je za 33,9% manje u odnosu na isto razdoblje 2010. godine (tablica 92.).

Tablica 92. Pregled broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u trgovini Županije za razdoblje I-IX.2010. i I-IX-2011. godine

	Iznos (financijski rezultati u 000 kuna)		Indeks I-IX.2011/ I-IX.2010.
	I-IX. 2010.	I-IX. 2011.	
Ukupni prihodi	7.593.989	4.581.810	60,3
Ukupni rashodi	7.535.072	4.470.800	59,3
Razlika ukupnih prihoda i ukupnih rashoda	58.917	111.010	
Prosječan broj zaposlenih na temelju sati rada	11.069	7.319	66,1

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Koliko je trgovina kao djelatnost razvijena i zastupljena u gospodarstvu Županije, govore podaci da je u prva tri kvartala 2011. godine u ukupnim prihodima gospodarstva Županije sudjelovala s 25% i u ukupnim rashodima s 24,9%. U trgovini je bilo zaposleno 7.319 djelatnika ili 17,3% od ukupnog broja zaposlenih u gospodarstvu Županije (tablica 93.).

Tablica 93. Pregled broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u trgovini Županije u odnosu na gospodarstvo Županije za razdoblje I-IX.2011. godine

Elementi	Gospodarstvo Županije	Trgovina Županije	financijski rezultati u 000 kuna
			Udio trgovine u gospodarstvu Županije u %
Ukupni prihodi	18.327.116	4.581.810	25,0
Ukupni rashodi	17.984.716	4.470.800	24,9
Razlika ukupnih prihoda i ukupnih rashoda	342.400	111.010	
Prosječan broj zaposlenih na temelju sati rada	42.264	7.319	17,3
Investicije u dugotrajnu imovinu	1.111.020	148.558	13,4

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2010. godine dobit trgovine u Županiji iznosila je 113,8 milijuna kuna, a gubitak 126,8 milijuna kuna. Udio dobiti i gubitka trgovine u Županiji u trgovini na razini Republike Hrvatske u 2010. godini iznosio je 2,2% (tablica 94.).

Tablica 94. Pregled ostvarene dobiti i gubitka trgovine u Županiji i Republici Hrvatskoj u 2010. godini u 000 kuna

Elementi	Trgovina Republike Hrvatske	Trgovina Županije	Udio trgovine Županije u trgovini Republike Hrvatske u %
Dobit razdoblja	4.975.340	113.899	2,2
Gubitak razdoblja	5.758.211	126.885	2,2

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

19.2. Imovina, kapital i obveze

Ukupna imovina poduzetnika u trgovini Županije u 2010. godini iznosila je 5,5 milijardi kuna i u odnosu na 2009. godinu bila je 8,4% manja. U ukupnoj imovini, dugotrajna imovina sudjelovala je s 42%, a kratkotrajna s 57% (tablica 95.).

Tablica 95. Imovina poduzetnika u trgovini Županije u 2009. i 2010. godini

financijski rezultati u 000 kuna

Elementi	2009.	Udio u %	2010.	Udio u %	Indeks 2009/2008.	Indeks 2010/2009.
Dugotrajna imovina	2.871.296	43	2.336.817	42	104	93,9
Nematerijalna imovina	33.118	0,5	17.920	0,3	122,4	84,3
Materijalna imovina	2.246.363	33,7	1.820.581	33	119,8	93,7
Financijska imovina	574.167	8,6	489.635	8,9	133,5	92,4
Kratkotrajna imovina	3.533.371	53	3.143.665	57	104,5	89,2
Zalihe	1.120.746	16,8	968.314	17,6	110,7	89,1
Ukupna imovina	6.672.951	100,0	5.509.485	100,0	103,7	91,6

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Dugoročne obveze u 2010. godini iznosile su 1 milijardu kuna i smanjile su se za 20,8% u odnosu na prethodnu godinu, a u ukupnoj pasivi sudjelovale su s 19,9%. Kratkoročne obveze iznosile su 3,4 milijarde kuna i u ukupnoj pasivi sudjelovale su s 61,9%, a u odnosu na 2009. godinu smanjene su za 4% (tablica 96.).

Tablica 96. Kapital i obveze poduzetnika u trgovini Županije u 2009. godini i usporedba s 2008. godinom

financijski rezultati u 000 kuna

Elementi	2009.	Udio u %	2010.	Udio u %	Indeks 2009/2008.	Indeks 2010/2009.
Dugoročne obveze	1.386.473	20,8	1.097.747	19,9	109,5	79,2
Kratkoročne obveze	3.551.940	53,2	3.410.128	61,9	104,2	96,0
Ukupna pasiva	6.672.951	100,0	5.509.485	100,0	103,6	82,6

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

19.3. Distributivna trgovina

Tablica 97. Broj prodavaonica i broj zaposlenih u distributivnoj trgovini poduzeća/trgovačkih društava - procjena

Opis	Broj prodavaonica/servisa			Broj zaposlenih		
	2009.	2010.	Indeks	2009.	2009.	Indeks
Republika Hrvatska	22.908	23.009	100,4	185.244.	182.728.	98,6
Županija	1.205	1.163	96,5	8.149	8.032	98,6
Udio Županije u Republici Hrvatskoj (u %)	5,2	5,0		4,4	4,4	

Izvor: Statistički ljetopis 2011. Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u distributivnoj trgovini na području Županije u 2010. godini bilo je 1.163 prodavaonice, što je 5% od ukupnog broja prodavaonica na razini Republike Hrvatske. U odnosu na 2009. godinu to je 42 prodavaonice manje. Istovremeno je u trgovini poduzeća/trgovačka društva na području Županije bilo zaposleno 8.032 djelatnika, što čini 4,4% od broja zaposlenih u trgovini poduzeća/trgovačka društva na razini Republike Hrvatske. U odnosu na 2009. godinu broj zaposlenih smanjen je za 117 djelatnika, ili 1,4%, kao i na razini Republike Hrvatske za 1,4 % (tablica 97.).

Tablica 98. Ostvareni promet u distributivnoj trgovini poduzeća/trgovačkih društava - procjena

Opis	Promet u 000 kuna s PDV-om		
	2009.	2010.	Indeks
Republika Hrvatska	241.748.630	241.389.927	99,9
Županija	9.703.229	8.546.654	88,1
Udio Županije u RH u %	4,0	3,5	

Izvor: Statistički ljetopis 2011., DZS; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ostvareni promet s PDV-om u 1.163 prodavaonice na razini Županije u 2010. godini iznosio je 8,5 milijarde kuna i u odnosu na 2009. godinu smanjen je za 11,9%. Ostvareni promet na razini Županije činio je 3,5% ukupnog prometa s PDV-om u trgovini poduzeća/trgovačka društva na razini Republike Hrvatske, što čini smanjenje za 0,5% u odnosu na 2009. godinu (tablica 98.).

19.4. Izvoz - uvoz

U prva tri kvartala 2011. godine trgovina je ostvarila izvoz u iznosu 25,2 milijuna USD, što čini 6% ukupnog izvoza gospodarstva Županije, a u odnosu na isto razdoblje 2010. godinu smanjen je za 3,8 milijuna USD. Istovremeno je u trgovini ostvaren uvoz u iznosu od 89 milijuna USD, koji je u ukupnom uvozu gospodarstva Županije sudjelovao s 22,6% i 3,5 puta je bio veći od izvoza. Rezultat takvih kretanja je negativan saldo vanjskotrgovinske razmjene u iznosu 63,8 milijuna USD (tablica 99.).

Tablica 99. Izvoz i uvoz trgovine u Županiji i njezin udio u izvozu i uvozu gospodarstva Županije za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011. godine

Opis	Izvoz		Indeks	Uvoz		Indeks	Saldo I-IX.2011.
	I-IX.2010.	I-IX.2011.		I-IX.2010.	I-IX.2011.		
Gospodarstvo Županije	315.523	420.592	133,3	330.221	392.670	118,9	27.922
Trgovina	29.033	25.239	86,9	106.341	89.052	83,7	- 63.812
Udio trgovine u gospodarstvu Županije u %	9,2	6,0		32,2	22,6		

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

ZAKLJUČAK

U 2010. godini i u prva tri kvartala 2011. godine nastavljen je trend pada gospodarskih kretanja u Županiji koji je započeo u 2008. godini, uz niže stope pada u odnosu na 2009. godine, dok vanjskotrgovinska razmjena bilježi uzlazne trendove.

Pad gospodarskih aktivnosti doveo je do smanjenja sljedećih rezultata poslovanja poduzetnika Županije u 2010. godini: ukupni prihodi bili su za 6,1% manji u odnosu na 2009. godinu, ostvarena dobit razdoblja bila je manja za 25,1%, dok je gubitak razdoblja bio veći za 43,7%, što je rezultiralo negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od jedne milijarde kuna. To je, do sada od osamostaljenja Republike Hrvatske, najveći negativan rezultat (2000. godine ostvaren je negativan rezultat u iznosu 772 milijuna kuna). U 2010. godini investicije u dugotrajnu imovinu ostale su na istoj razini kao i 2009. godine.

Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u prva tri kvartala 2011. godine ukazuju na daljnji pad ukupnih prihoda za 1% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, kao i ukupnih rashoda za 4%. Ostvareni ukupni prihodi u prva tri kvartala 2011. godine bili su od ukupnih rashoda veći za 342 milijuna kuna. Nadalje, nastavljen je i pad ulaganja u dugotrajnu imovinu i to za 4% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine.

Recesija se najprije počela odražavati na podacima o vanjskotrgovinskom poslovanju Županije, pa je trend izvoza već u 2007. godini ukazivao na pad izvoznih aktivnosti. U 2010. godini izvoz je rastao za 13%, a u prva tri kvartala 2011. godine za 33,3%. Istovremeno je uvoz također rastao, ali po nižim stopama, u 2010. godini za 3,8%, a u prva tri kvartala 2011. godine za 18,9%. Saldo vanjskotrgovinske razmjene u 2010. godini bio je pozitivan i iznosio je 4 milijuna USD, a u prva tri kvartala 2011. godine 27,8 milijuna USD. Podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni u prva tri kvartala 2011. godine dostigli razinu prva tri kvartala 2007. godine.

Problem neplaćanja obveza i insolventnosti jedan je od najvećih problema s kojima se susreću poduzetnici u cijeloj Republici Hrvatskoj. U prva tri kvartala 2011. godine broj insolventnih pravnih osoba u Županiji iznosio je 1.454, što je 7,5% manje u odnosu na prosinac 2010. godinu, a iznos nepodmirenih prijavljenih obveza bio je za 13,9% manji i iznosio je 1,3 milijarde kuna.

Broj zaposlenih u Županiji, prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno i mirovinsko osiguranje o broju osiguranika, na dan 30. rujna 2011. godine iznosio je 91.658, što je za 2,2% više u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, a broj evidentiranih nezaposlenih u isto vrijeme iznosio je 30.281, što je za 4,9% manje u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Stopa nezaposlenosti bila je 24,8%, dok je u Republici Hrvatskoj istovremeno iznosila 15,9%.

S obzirom da poljoprivreda ima značajan utjecaj na rast i razvoj cjelokupnog gospodarstva Županije, tijekom proteklih godina uloga Županije bila je stvoriti preduvjete za razvoj poljoprivrede koja je jedna od temeljnih gospodarskih grana na ovom prostoru.

U cilju stvaranja preduvjeta za gospodarski rast i razvoj cijelog područja Županije, u razdoblju od 2004. do 2011. godine Županija je pokrenula projekte iz područja biljne proizvodnje, stočarske proizvodnje, navodnjavanja, sređivanja zemljišnih knjiga i informatizacije, kao i druge projekte koji će biti realizirani, a kojima je osnovni cilj unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje. Županija potrebna financijska sredstva za provedbu razvojnih projekata u poljoprivredi osigurava iz prihoda od prodaje i zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta, sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih od prodaje, zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države. Svi razvojni projekti u poljoprivredi na području Županije sadržani su u Informaciji o programima poticanja razvoja poljoprivrede na području Osječko-baranjske županije, koja se početkom svake godine podnosi Skupštini Županije.

Kako se većina proizvedenih sirovina prerađuje u nekim drugim dijelovima Republike Hrvatske, osnovni cilj Županije, je otvaranje što većeg broja preradbenih pogona, koji bi doveli i do otvaranja novih radnih mjesta. Ukoliko bi se makar polovina, od ukupno proizvedenih poljoprivrednih proizvoda, i preradila na području Županije, zasigurno bi ju to svrstalo u prvih pet županija po razvijenosti.

U cilju povećanja poljoprivredne proizvodnje i otvaranja novih radnih mjesta, Županija svojim kvalitetnim razvojnim projektima planira privući što više sredstava iz državnog proračuna i raznih programa Europske unije. Mjerama strukturne politike Županija utječe na promjenu agrarne strukture s krajnjim ciljem povećanja gospodarske učinkovitosti poljoprivredne proizvodnje, ali i osiguranja primjerenog dohotka i životnog standarda poljoprivrednika i poljoprivredne zajednice.

Izgradnjom poduzetničkih zona Županija, općine i gradovi žele potaknuti razvoj gospodarstva na svom području, riješiti prostorne probleme poduzetnika i poticati buduće poduzetnike na ulaganje. Osnivanjem poduzetničkih zona i proširenjem aktivnosti u postojećim, na dugoročan se način pomaže poduzetnicima u rješavanju problema prostora, odnosno stvaranju uvjeta za nesmetani rad, korištenje zajedničke infrastrukture i povezivanje poduzetnika smještenih na istom prostoru.

Osječko-baranjska županija je županija sa najvećim brojem osnovanih poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj. Osnivano je 76 poduzetničkih zona u 41 jedinici lokalne samouprave. Dvadesetak zona je gotovo u potpunosti infrastrukturno opremljeno, a ostale zone su u pripremi. Zone

su raspoređene prema administrativnoj podjeli na općine i gradove, a smještene su u svim gradovima na području Županije, te u gotovo svim općinama. Županija izdvaja značajna sredstva iz svog proračuna za opremanje poduzetničkih zona. U razdoblju od 2004. do kraja 2011. godine Županija je izdvojila više od 45 milijuna kuna za sufinanciranje infrastrukturnog opremanja poduzetničkih zona.

Iz Informacije je vidljiv nastavak trenda pada gospodarskih aktivnosti u Županiji u 2010. godini, koje su započele u 2008. godini, a nastavljene su i u prva tri kvartala 2011. godine. Kao najveći problemi gospodarstva, uz pad gospodarskih aktivnosti i porast nezaposlenosti, svakako je problem nelikvidnosti, rast broja insolventnih pravnih osoba, te smanjenje vanjskotrgovinske razmjene. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije ukazuju na daljnji pad ukupnih prihoda, negativan financijski konsolidirani rezultat u 2010 godini, te smanjenje investicija u dugotrajnu imovinu. S obzirom da smo svjedoci da je danas jedan od najvažnijih problem koji potresa cjelokupno hrvatsko gospodarstvo, pa tako i gospodarstvo u Županiji, problem nelikvidnosti, u ovom trenutku od iznimne je važnosti osigurati i održati sustav financijski sustav i likvidnost.

PRILOG - TABLICE

Tablica 1. Izvoz i uvoz prema proizvodima carinske tarife u Županiji u 2009. i 2010. godini

u 000 USD

Šifra	Proizvod	Izvoz			Uvoz			Saldo 2010.	Struktura 2010. u %	
		2009.	2010.	Indeks	2009.	2010.	Indeks		Izvoz	Uvoz
01	Žive životinje	459	3.723	811	23.660	31.325	132	-27.602	0,77	6,56
02	Meso i jestivi klaonični proizvodi	35	0	-	3.629	5.817	160	-5.817	0,00	1,22
03	Ribe, ljuskari, mekušci i ost.beskralješ.	126	158	125	18	3	16	155	0,03	0,00
04	Mlijeko i ml. Proizvodi, jaja, med	5.515	2.835	51	4.115	6.686	162	-3.851	0,59	1,40
05	Proizv. životinj. porijekla - nespomenuti	13	76	595	269	430	159	-353	0,02	0,09
06	Drveće, lukovice, cvijeće	137	183	134	2.349	1.548	66	-1.365	0,04	0,32
07	Povrće, korijenje i gomolji za jelo	123	85	69	1.639	861	53	-777	0,02	0,18
08	Voće za jelo, dinje, agrumi	203	45	22	846	442	52	-397	0,01	0,09
09	Kava, čaj i začini	1	1	208	437	351	80	-350	0,00	0,07
10	Žitarice	29.997	12.174	41	2.408	357	15	11.818	2,53	0,07
11	Proiz. mlin. ind.slad,škrob, inulin Uljano sjeme, plodovi,ljekovito bilje, slama	1.127	614	54	3.106	3.664	118	-3.051	0,13	0,77
12		18.813	15.234	81	7.907	13.308	168	1.925	3,16	2,79
13	Gume, smole, biljni sokovi,ekstrati	0	0	-	175	259	148	-259	0,00	0,05
14	Biljni materijali za pletenje	0	0	-	197	126	64	-126	0,00	0,03
15	Masti i ulja (biljna i životinjska)	2.426	652	27	3.130	6.834	218	-6.182	0,14	1,43
16	Prerađevine od mesa, riba i ljuskara	0	0	-	448	408	91	-408	0,00	0,09
17	Šećer i šećerni proizvodi	34.736	38.058	110	9.772	936	10	37.123	7,90	0,20
18	Kakao i proizvodi od kakaa	12.555	10.697	85	5.919	5.952	101	4.745	2,22	1,25
19	Proizvodi na bazi žitarica i škroba	12.977	14.699	113	3.161	3.102	98	11.598	3,05	0,65
20	Proizvodi od povrća i voća	1.520	1.090	72	2.014	1.890	94	-800	0,23	0,40
21	Razni prehrambeni proizvodi	3.382	558	17	1.811	2.045	113	-1.487	0,12	0,43
22	Pića, alkoholi i ocat	643	1.085	169	800	837	105	248	0,23	0,18
23	Hrana pripremljena za životinje	2.677	1.586	59	15.998	17.373	109	-15.787	0,33	3,64
25	Sol i materijal građevinski	15.577	15.619	100	4.129	2.369	57	13.250	3,24	0,50
26	Rude, troske i pepeli	0	0	-	3.151	1.279	41	-1.279	0,00	0,27
27	Mineralna goriva i maziva	59	12	20	21.752	23.770	109	-23.758	0,00	4,98
28	Anorganski kemijski proizvodi;	103	99	95	14.616	14.399	99	-14.300	0,02	3,01
29	Organski kemijski proizvodi	5,0	3,5	69	3.587	5.069	141	-5.065	0,00	1,06
30	Farmacutski proizvodi	3	3	87	1.166	738	63	-736	0,00	0,15
31	Gnojiva	0,3	5	1.595	6.239	8.879	142	-8.873	0,00	1,86
32	Ekstrakti za štavljenje ili bojanje	89	56	63	4.568	3.972	87	-3.916	0,01	0,83
33	Eterična ulja, kozmetički proizvodi	2.767	2.648	96	4.446	4.877	110	-2.229	0,55	1,02
34	Sapun, preparati za pranje	35.424	35.284	100	13.699	14.214	104	21.070	7,33	2,98
35	Bjelančev.tvari, škrobovi, ljepila	66	9	13	2.371	2.596	109	-2.587	0,00	0,54
36	Eksplozivi i pirotehnički proizvodi	3	0,3	8	5	19	349	-19	0,00	0,00
37	Proizv. za fotog., kinematog. svrhe	10	0	-	45	43	95	-43	0,00	0,01
38	Proizvodi kemijske ind., ostali	8.070	9.118	113	9.534	9.083	95	35	1,89	1,90
39	Plastične mase i proiz. od plast. masa	14.726	22.399	152	26.796	32.575	122	-10.176	4,65	6,82
40	Kaučuk i proizvodi od kauč. i gume	123	70	57	3.081	3.596	117	-3.526	0,01	0,75
41	Koža sirova i štavljena	13	202	1.596	193	193	100	9	0,04	0,04
42	Proizv. od kože, sedlarski proiz., torbe	4	2	56	179	166	93	-164	0,00	0,03
43	Prirodno i umjetno krzno	0	23	-	23	11	48	12	0,00	0,00
44	Drvo i proizvodi od drva	35.026	37.233	106	11.257	9.551	85	27.682	7,73	2,00
45	Pluto i proizvoi od pluta	1	4	597	192	227	118	-223	0,00	0,05
46	Pletarski proizvodi	2	0	-	0,1	0,4	468	0	0,00	0,00
47	Celuloza i otpaci od papira	19	27	141	4.513	15.349	340	-15.322	0,01	3,21
48	Papir, karton i njihovi proizvodi	54.103	90.743	168	12.694	11.017	87	79.727	18,84	2,31
49	Knjige tiskane, novine, planovi i sl.	8	25	297	135	84	62	-59	0,01	0,02
50	Svila	0	0	-	0,1	0	-	0	0,00	0,00
51	Vuna, dlaka, preda i tkanine od njih	6	37	589	138	191	139	-154	0,01	0,04

52	Pamuk	26	33	125	1.197	1.304	109	-1.271	0,01	0,27
53	Vlakna biljna, pređa od papira	0	0	-	9	14	156	-14	0,00	0,00
54	Filamenti umjetni ili sintetski	3	14	571	360	612	170	-598	0,00	0,13
55	Vlakna umjetna ili sintetična	1	1	240	1.518	1.553	102	-1.552	0,00	0,33
56	Vata, pust, konopi, užad, konopi i sl.	57	58	101	1.268	1.243	98	-1.185	0,01	0,26
57	Sagovi i podni pokrivači ostali	0,3	3	1.218	609	503	83	-500	0,00	0,11
58	Tkanine specijalne; tapiserije, vez i sl.	0	41	-	238	111	47	-70	0,01	0,02
59	Tkanine tekstilne impregnirane i sl.	34	17	51	1.595	1.234	77	-1.217	0,00	0,26
60	Proizvodi pleteni i kačkani	6	21	379	796	398	50	-377	0,00	0,08
61	Odjeća i pribor, pleteni ili kačkani	6.550	602	9	971	588	61	13	0,12	0,12
62	Odjeća i pribor osim pletenih i kačkanih	2.238	2.944	132	2.078	1.677	81	1.267	0,61	0,35
63	Proizvodi gotovi od tekstila ostali	272	221	82	2.298	1.427	62	-1.206	0,05	0,30
64	Obuća i dijelovi za obuću	23	29	124	476	215	45	-186	0,01	0,05
65	Šeširi, kape i ostala pokrivala za glavu	1	0	-	30	6	21	-6	0,00	0,00
66	Kišobrani, suncobrani, štapovi	0	2	-	27	5	20	-4	0,00	0,00
67	Perje i paperje i njihovi proizvodi	0	0	-	9	13	142	-13	0,00	0,00
68	Proizvodi od kamena, sadre, cementa i sl.	90	51	56	7.412	5.795	78	-5.745	0,01	1,21
69	Keramički proizvodi	7.987	5.520	69	3.769	3.204	85	2.316	1,15	0,67
70	Staklo i stakleni proizvodi	435	200	46	3.889	4.008	103	-3.809	0,04	0,84
71	Biseri, drago kamenje	0	0	-	72	8	12	-8	0,00	0,00
72	Željezo i čelik	3.073	8.897	290	13.320	17.784	134	-8.887	1,85	3,72
73	Proizvodi od željeza i čelika	7.202	5.811	81	15.218	14.143	93	-8.333	1,21	2,96
74	Bakar i proizvodi od bakra	1016	1280	126	427	840	197	440	0,27	0,18
75	Nikl i proizvodi od nikla	0	0	-	3	2	60	-2	0,00	0,00
76	Aluminij i proizvodi od aluminija	280	284	101	3.569	2.190	61	-1.907	0,06	0,46
78	Olovo i proizvodi od olova	9	0	-	23	11	48	-11	0,00	0,00
79	Cink i proizvodi od cinka	23	13	55	15	93	603	-81	0,00	0,02
80	Kositar i kositretni proizvodi	0	0	-	4	11	290	-11	0,00	0,00
81	Ostale obične kovine	0	0	-	0	0	42	0	0,00	0,00
82	Alati, noževi, žlice, vilice i dijelovi	70	25	36	969	728	75	-703	0,01	0,15
83	Razni proizvodi od običnih kovina	76	261	343	1.467	1.572	107	-1.311	0,05	0,33
84	Kotlovi, strojevi i dijelovi	71.251	92.409	130	75.919	69.622	92	22.787	19,19	14,58
85	Električni strojevi, oprema i dijelovi	2.620	13.869	529	29.422	40.335	137	-26.466	2,88	8,45
86	Tračnička vozila i njihovi dijelovi	0	2	-	271	79	29	-77	0,00	0,02
87	Cestovna vozila i njih. dijelovi i pr.	16.154	17.331	107	27.530	21.427	78	-4.096	3,60	4,49
88	Zrakoplovi, letjelice	0	16	-	85	29	35	-14	0,00	0,01
89	Brodovi, čamci, ploveće konstrukcije	229	138	60	117	3.982	3.395	-3.844	0,03	0,83
90	Instrumenti optički, mjerni i dijelovi	102	187	184	7.780	3.872	50	-3.684	0,04	0,81
91	Satovi i njihovi dijelovi	11	1	12	67	17	26	-16	0,00	0,00
92	Glazbala i pribor za glazbala	4,4	4,8	110	298	277	93	-272	0,00	0,06
93	Oružje i streljivo, dijelovi i pribor	0	0	-	0	2	-	-2	0,00	0,00
94	Razni proizvodi (pokućstvo i sl.)	11.593	13.601	117	5.021	6.472	129	7.129	2,82	1,36
95	Igračke, rekviziti za igre, dijelovi	43	37	87	404	241	60	-204	0,01	0,05
96	Razni proizvodi (četke, olovke i dr.)	496	496	100	1.204	1.113	92	-617	0,10	0,23
97	Umjetnine, kolekcionar. predmeti i sl.	0	0	-	19	0	0	0	0,00	0,00
	UKUPNO	425.647	481.596	113	454.092	477.586	105	4.010	100,00	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 2. Izvoz i uvoz po zemljama namjene/podrijetla u Županiji za razdoblje I-IX.2010 i 2011. godine

u 000 USD, tekući tečaj

Zemlja	IZVOZ I-IX.		Indeks	Rang	Struktura	UVOZ I-IX.		Indeks	Rang	Struktura	Saldo
	2010.	2011.	3/2		2010	2010.	2011.	8/7		2011.	2011.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ukupno	302.399	420.593	139		100,0%	329.122	392.779	119		100,0%	27.814
Zemlje EU	189.988	229.944	121		54,7%	224.859	263.320	117		67,0%	33.375
040 Austrija	15.320	19.318	126	7	4,6%	20.361	13.289	65	11	3,4%	6.029
056 Belgija	2.577	5.051	196	16	1,2%	2.103	2.434	116	27	0,6%	2.617
100 Bugarska	3.707	1.011	27	34	0,2%	1.530	1.461	95	31	0,4%	-449
196 Cipar	248	10	4	56	0,0%	0	0	-	-	0,0%	10
203 Češka	3.885	5.317	137	15	1,3%	12.453	14.635	118	9	3,7%	-9.318
208 Danska	1.858	2.918	157	23	0,7%	3.688	3.284	89	21	0,8%	-366
233 Estonija	37	74	198	52	0,0%	5	78	1.446	54	0,0%	-4
246 Finska	120	121	101	48	0,0%	1.500	371	25	40	0,1%	-250
250 Francuska	1.241	4.978	401	17	1,2%	5.105	6.197	121	14	1,6%	-1.218
276 Njemačka	42.096	60.425	144	2	14,4%	71.889	84.555	118	1	21,5%	24.130
300 Grčka	563	691	123	37	0,2%	324	578	178	35	0,1%	113
348 Mađarska	18.174	26.850	148	5	6,4%	16.062	16.478	103	6	4,2%	10.372
372 Irska	1	112	130x	49	0,0%	74	185	249	46	0,0%	-73
380 Italija	37.662	26.748	71	6	6,4%	28.541	50.299	176	2	12,8%	23.551
428 Letonija	834	1.327	159	30	0,3%	1	11	1.086	67	0,0%	1.316
440 Litva	9	261	2.930	43	0,1%	30	49	163	56	0,0%	212
442 Luksemburg	1	462	460x	40	0,1%	231	10	4	70	0,0%	452
528 Nizozemska	6.735	7.915	118	12	1,9%	11.648	14.150	121	10	3,6%	-6.235
616 Poljska	2.112	1.846	87	25	0,4%	6.818	9.364	137	12	2,4%	-7.518
620 Portugal	5	0	-	-	0,0%	370	159	43	49	0,0%	-159
642 Rumunjska	5.738	6.659	116	14	1,6%	5.556	5.903	106	15	1,5%	756
703 Slovačka	6.289	15.260	243	8	3,6%	8.147	8.331	102	13	2,1%	6.928
705 Slovenija	33.740	36.225	107	4	8,6%	15.214	23.628	155	4	6,0%	12.597
724 Španjolska	3.923	2.929	75	21	0,7%	3.609	2.723	75	25	0,7%	206
752 Švedska	1.315	1.579	120	27	0,4%	4.034	3.142	78	23	0,8%	-1.563
826 Velika Britanija	1.798	1.856	103	24	0,4%	5.564	2.006	36	29	0,5%	-150
Zemlje EFTA-E	7.572	8.327	110		2,0%	3.257	3.521	108		0,9%	4.806
352 Island	0	0	-	-	0,0%	0	0,4	-	90	0,0%	0
438 Lihtenštajn	13	249	1.989	44	0,1%	1	3	316	80	0,0%	246
578 Norveška	130	488	375	39	0,1%	4	43	1.179	59	0,0%	444
756 Švicarska	7.429	7.590	102	13	1,8%	3.253	3.474	107	18	0,9%	4.116
Zemlje CEFTA-E	92.426	141.075	153		33,5%	45.883	64.701	141		16,5%	76.373
008 Albanija	1.712	1.482	87	28	0,4%	9	3	41	79	0,0%	1.479
070 Bosna i Hercegovina	46.715	74.328	159	1	17,7%	21.752	23.319	107	5	5,9%	51.009
095 Kosovo	4.659	4.885	105	18	1,2%	10	26	268	62	0,0%	4.859
498 Moldavija	4	58	1.645	53	0,0%	568	943	166	33	0,2%	-885
499 Crna Gora	3.441	3.894	113	19	0,9%	104	171	165	47	0,0%	3.722
688 Srbija	26.886	45.415	169	3	10,8%	21.323	34.879	164	3	8,9%	10.536
807 Makedonija	9.009	11.013	122	11	2,6%	2.117	5.360	253	16	1,4%	5.653
Zemlje OPEC-A	617	866	140		0,2%	167	809	484		0,2%	58
218 Ekvador	0	0	-	-	0,0%	15	1	9	83	0,0%	-1
368 Irak	0	0	-	-	0,0%	0	5	-	76	0,0%	-5
364 Iran	322	0	-	-	0,0%	0	0	-	-	0,0%	0
414 Kuvajt	0	0	-	-	0,0%	0	554	-	36	0,1%	-554
434 Libija	49	0	-	-	0,0%	0	0	-	-	0,0%	0
566 Nigerija	0	2	-	58	0,0%	0	1	-	87	0,0%	1
634 Katar	6	0	-	-	0,0%	0	0	-	-	0,0%	0

784 Ujedinjeni Arapski Emirati	240	864	360	35	0,2%	152	247	163	42	0,1%	617
Ostale europske zemlje	1.417	2.215	156		0,5%	10.123	11.073	109		2,8%	-8.858
020 Andora	0	0	-	-	0,0%	7	0	-	-	0,0%	0
112 Bjelorusija	0	102	-	50	0,0%	162	47	29	57	0,0%	56
643 Rusija	44	742	1.700	36	0,2%	6.605	4.982	75	17	1,3%	-4.240
674 San Marino	0	0	-	-	0,0%	31	1	3	85	0,0%	-1
792 Turska	1.371	1.239	90	31	0,3%	3.114	2.688	86	26	0,7%	-1.449
804 Ukrajina	2	132	6.019	47	0,0%	211	3.355	1.593	19	0,9%	-3.223
Ostale afričke zemlje	2.165	2.920	135		0,7%	3.930	3.326	85		0,8%	-406
175 Mayotte	0	0	-	-	0,0%	1	0	-	-	0,0%	0
270 Gambija	0	0	-	-	0,0%	0	40	-	60	0,0%	-40
288 Gana	0	0	-	-	0,0%	3.226	2.758	86	24	0,7%	-2.758
384 Bjelokosna obala	0	0	-	-	0,0%	179	0	-	-	0,0%	0
404 Kenija	270	0	-	-	0,0%	0	9	-	71	0,0%	-9
504 Maroko	57	0	-	-	0,0%	75	16	22	64	0,0%	-16
562 Niger	0	0	-	-	0,0%	0	1	-	86	0,0%	-1
686 Senegal	0	0	-	-	0,0%	0	310	-	41	0,1%	-310
690 Sejšeli	0	0	-	-	0,0%	0	0	-	-	0,0%	0
710 Južnoafrička Republika	1	0	-	-	0,0%	39	8	20	73	0,0%	-8
716 Zimbabve	0	0	-	-	0,0%	0	14	-	66	0,0%	-14
736 Sudan	0	0	-	-	0,0%	16	0	-	91	0,0%	0
788 Tunis	55	0	-	-	0,7%	62	11	18	68	0,0%	2.909
818 Egipat	1.782	2.920	164	22	0,0%	333	158	48	50	0,0%	-158
Ostale azijske zemlje	6.700	30.577	456		7,3%	30.322	26.954	89		6,9%	3.623
004 Afganistan	56	205	-	45	0,0%	0	0	-	-	0,0%	204,8
050 Bangladeš	0	0	-	-	0,0%	6	15	252	65	0,0%	-15
104 Mijanmar	0	0	-	-	0,0%	0	1	-	89	0,0%	-0,5
116 Kambodža	0	10	-	57	0,0%	0	0	-	-	0,0%	10
144 Šri Lanka	0	0	-	-	0,0%	9	18	215	63	0,0%	-18
156 Kina	4.283	3.438	80	20	0,8%	13.888	15.276	110	8	3,9%	11.838
158 Tajvan, Kina	0	0	-	-	0,0%	2.579	425	16	38	0,1%	-425
344 Hong Kong, Kina	740	0	-	-	0,0%	33	129	394	51	0,0%	-129
356 Indija	324	12.627	3.894	9	3,0%	3.747	3.202	85	22	0,8%	9.424
360 Indonezija	0	12.152	-	10	2,9%	183	521	284	37	0,1%	11.630
376 Izrael	591	658	111	38	0,2%	280	165	59	48	0,0%	493
392 Japan	0	2	-	59	0,0%	2.211	1.493	68	30	0,4%	-1.492
398 Kazahstan	57	52	92	54	0,0%	0	0	-	-	0,0%	52
400 Jordan	0	0	-	-	0,0%	0	46	-	58	0,0%	-46
410 Koreja (Južna)	574	0	-	-	0,0%	5.217	3.317	64	20	0,8%	-3.317
422 Libanon	0	1.113	-	32	0,3%	0	0	-	-	0,0%	1.113
446 Makao, Kina	0	0	-	-	0,0%	2	0	-	-	0,0%	0
458 Malezija	12	0	-	-	0,0%	1.229	813	66	34	0,2%	-813
512 Oman	0	0	-	-	0,0%	168	0	-	-	0,0%	0
586 Pakistan	0	0	-	-	0,0%	294	419	143	39	0,1%	-419
608 Filipini	0	0	-	-	0,0%	4,1	2,2	52	81	0,0%	-2,2
702 Singapur	60	0	-	-	0,0%	20	38	188	61	0,0%	-38
704 Vijetnam	0	0	-	-	0,0%	45	105	232	53	0,0%	-105
760 Sirija	3	14	457	55	0,0%	7	8	117	72	0,0%	6
764 Tajland	0	306	-	42	0,1%	400	959	240	32	0,2%	-653
Ostale američke zemlje	1.376	4.515	328		1,1%	10.420	18.947	182		4,8%	14.432
032 Argentina	0	0	-	-	0,0%	342	247	72	43	0,1%	-247
076 Brazil	0	1.599	-	26	0,4%	7.712	15.816	205	7	4,0%	14.217
124 Kanada	38	81	215	51	0,0%	168	202	121	45	0,1%	-121

152 Čile	10	1.367	136x	29	0,3%	3	10	339	69	0,0%	1.357
188 Kostarika	0	0	-	-	0,0%	0	6	-	74	0,0%	-6,2
212 Dominika	0	0	-	-	0,0%	0	1	-	84	0,0%	-1,2
214 Dominikanska republika	0	0	-	-	0,0%	3	67	1.958	55	0,0%	-67
320 Gvatemala	0	0	-	-	0,0%	0	1	-	82	0,0%	-1
308 Grenada	13	0	-	-	0,0%	0	0	-	-	0,0%	0
340 Honduras	0	0	-	-	0,0%	11	5	-	77	0,0%	-5
484 Meksiko	0	1.037	-	33	0,2%	233	242	104	44	0,1%	794
591 Panama	0	0	-	-	0,0%	0	1	-	88	0,0%	-1
600 Paragvaj	0	0	-	-	0,0%	0	4	-	78	0,0%	-4
840 SAD	1.315	432	33	41	0,1%	1.949	2.345	120	28	0,6%	-1.913
Oceanijske zemlje	139	154	111		0,0%	161	129	80		0,0%	25
036 Australija	139	154	111	46	0,0%	160	5	3	75	0,0%	149
554 Novi Zeland	0	0	-	-	0,0%	1	124	18.495	52	0,0%	-124

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Županijska komora Osijek

Tablica 3. Izvoz i uvoz prema djelatnostima za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011. godine u Županiji

u 000 USD (tekući tečaj)

Šifra	Djelatnost	IZVOZ I-IX.		Struktura I-IX.2011.	Indeks 3/2	UVOZ I-IX..		Struktura I-IX.2011.	Indeks 7/6	Saldo 3-7
		2010.	2011.			2010.	2011.			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	2.385	36.845	8,8%	1545,2	41.334	77.366	19,7%	187,2	-40.521
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	0	0	0,0%	-	5	3	0,0%	59,7	-3
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	260.207	322.987	76,8%	124,1	160.257	202.767	51,6%	126,5	120.220
C10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	35.690	34.937	8,3%	97,9	24.419	35.152	9,0%	144,0	-215
C11	Proizvodnja pića	1.640	89	0,0%	5,5	1.461	361	0,1%	24,7	-271
C13	Proizvodnja tekstila	267	295	0,1%	110,7	956	829	0,2%	86,7	-534
C14	Proizvodnja odjeće	2.878	2.883	0,7%	100,2	3.655	3.185	0,8%	87,1	-302
C16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta	19.826	22.143	5,3%	111,7	1.116	1.517	0,4%	136,0	20.626
C17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	65.633	80.712	19,2%	123,0	27.409	35.073	8,9%	128,0	45.640
C18	Tiskanje i umnožavanje tiskanih zapisa	433	139	0,0%	32,1	101	126	0,0%	125,2	13
C20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	34.459	35.054	8,3%	101,7	33.213	36.792	9,4%	110,8	-1.738
C22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	1.682	2.514	0,6%	149,5	1.818	2.696	0,7%	148,3	-182
C23	Proizvodnja ostalih nemetalnih proizvoda	15.392	20.851	5,0%	135,5	11.043	11.926	3,0%	108,0	8.925
C24	Proizvodnja osnovnih metala	364	666	0,2%	183,1	63	280	0,1%	444,6	386
C25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	18.114	20.952	5,0%	115,7	8.976	9.793	2,5%	109,1	11.158
C26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	4.640	3	0,0%	0,1	4.488	267	0,1%	6,0	-265
C27	Proizvodnja električne opreme	115	356	0,1%	309,1	89	252	0,1%	282,0	104
C28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.	41.306	78.816	18,7%	190,8	31.555	49.784	12,7%	157,8	29.032
C29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	275	2	0,0%	0,8	28	0	0,0%	1,5	2
C30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	7.183	11.480	2,7%	159,8	6.403	10.738	2,7%	167,7	742
C31	Proizvodnja namještaja	9.739	10.577	2,5%	108,6	2.513	2.681	0,7%	106,7	7.896
C32	Ostala prerađivačka industrija	573	492	0,1%	85,8	947	1.044	0,3%	110,3	-553
C33	Popravak i instaliranje strojeva te opreme	0	26	0,0%	-	3	268	0,1%	8.986,5	-242
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM	0	0	0,0%	-	3	7	0,0%	-	-7
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPAD. VODA, ZBRINJ. OTPADA	20.935	32.459	7,7%	155,0	6.282	9.929	2,5%	158,0	22.530
F	GRAĐEVINARSTVO	1.283	1.142	0,3%	89,0	6.932	5.936	1,5%	85,6	-4.794
G	TRGOVINA; POPRAVAK MOT. VOZ. I PREDM. ZA KUĆ.	29.033	25.239	6,0%	86,9	106.341	89.052	22,7%	83,7	-63.812
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	168	241	0,1%	143,3	1.724	1.162	0,3%	67,4	-922
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA I PRIPREMANJA HRANE	0	12	0,0%	-	4.373	511	0,1%	11,7	-498
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	298	192	0,0%	64,6	546	691	0,2%	126,6	-499
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	0	0	0,0%	-	0	1	0,0%	-	-1
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	0	0	0,0%	-	14	35	0,0%	257,1	-35
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	1.191	1.456	0,3%	122,3	1.317	3.970	1,0%	301,5	-2.514
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	7	5	0,0%	75,9	441	308	0,1%	69,8	-303
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	0	0	0,0%	-	0	12	0,0%	-	-12
P	OBRAZOVANJE	0	0	0,0%	-	14	60	0,0%	435,4	-60

Q	DJELATNOSTI HUMANE MEDICINE I SOCIJALNE SKRBI	9	2	0,0%	16,4	91	74	0,0%	82,2	-73
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	0	10	0,0%	-	43	54	0,0%	124,9	-44
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	8	1	0,0%	8,1	503	731	0,2%	145,1	-730
UKUPNO		315.523	420.592	100,0%	133,3	330.221	392.670	100,0%	118,9	27.922

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 4. Izvoz i uvoz po županijskim komorama za razdoblje I-IX.2010. i I-IX.2011. godine

u 000 USD, tekući tečaj

Republika Hrvatska/ Županija	Izvoz I-IX.		Rang 2011.	Struktura u % 2011.	Indeks	Uvoz I-IX.		Rang 2011.	Struktura u % 2011.	Indeks	Saldo I-IX.2011.
	2010.	2011.				2010.	2011.				
U K U P N O Republika Hrvatska	8.466.835	9.556.094		100,0	112,9	14.648.497	15.590.717		100,0	106,4	-6.034.623
KOMORA ZAGREB-ŽUPANIJA ZAGREBAČKA	236.100	277.482	10	2,9	117,5	896.862	1.192.196	2	7,6	132,9	-914.714
ŽUPANIJSKA KOMORA KRAPINA	275.728	303.267	9	3,2	110,0	223.031	237.491	10	1,5	106,5	65.776
ŽUPANIJSKA KOMORA SISAK	405.369	537.957	5	5,6	132,7	304.399	297.988	9	1,9	97,9	239.969
ŽUPANIJSKA KOMORA KARLOVAC	177.149	195.842	13	2,0	110,6	158.961	160.961	13	1,0	101,3	34.881
ŽUPANIJSKA KOMORA VARAŽDIN	595.097	684.451	3	7,2	115,0	422.393	520.181	6	3,3	123,2	164.270
ŽUPANIJSKA KOMORA KOPRIVNICA	195.703	237.199	11	2,5	121,2	153.702	181.524	12	1,2	118,1	55.675
ŽUPANIJSKA KOMORA BJELOVAR	96.041	96.540	17	1,0	100,5	104.951	112.287	17	0,7	107,0	-15.747
ŽUPANIJSKA KOMORA RIJEKA	448.775	581.215	4	6,1	129,5	754.346	751.074	3	4,8	99,6	-169.859
ŽUPANIJSKA KOMORA OTOČAC	5.544	9.332	21	0,1	168,3	6.416	13.781	21	0,1	214,8	-4.449
ŽUPANIJSKA KOMORA VIROVITICA	88.886	68.720	19	0,7	77,3	36.866	46.267	20	0,3	125,5	22.454
ŽUPANIJSKA KOMORA POŽEGA	77.911	85.758	18	0,9	110,1	60.151	57.957	19	0,4	96,4	27.801
ŽUPANIJSKA KOMORA SLAVONSKI BROD	122.402	128.270	16	1,3	104,8	101.975	146.002	15	0,9	143,2	-17.732
ŽUPANIJSKA KOMORA ZADAR	138.281	166.326	14	1,7	120,3	136.820	142.057	16	0,9	103,8	24.269
ŽUPANIJSKA KOMORA OSIJEK	315.523	420.593	7	4,4	133,3	330.221	392.779	7	2,5	118,9	27.814
ŽUPANIJSKA KOMORA ŠIBENIK	205.342	222.626	12	2,3	108,4	169.296	220.168	11	1,4	130,0	2.459
ŽUPANIJSKA KOMORA VUKOVAR	234.742	144.842	15	1,5	61,7	132.985	159.149	14	1,0	119,7	-14.307
ŽUPANIJSKA KOMORA SPLIT	606.723	531.177	6	5,6	87,5	649.691	695.758	4	4,5	107,1	-164.581
ŽUPANIJSKA KOMORA PULA	839.976	1.270.920	2	13,3	151,3	761.968	678.653	5	4,4	89,1	592.266
ŽUPANIJSKA KOMORA DUBROVNIK	29.102	34.439	20	0,4	118,3	54.459	62.183	18	0,4	114,2	-27.744
ŽUPANIJSKA KOMORA ČAKOVEC	300.740	369.820	8	3,9	123,0	250.163	306.452	8	2,0	122,5	63.368
KOMORA ZAGREB-ŽUPANIJA GRAD ZAGREB	2.989.641	3.099.999	1	32,4	103,7	8.740.418	9.032.332	1	57,9	103,3	-5.932.333

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK - Županijska komora Osijek